

RUD. EZ. CIKHARDT

**HISTORICKÝ MÍSTOPIS
BOROTÍNA**

V Praze 1946

Nákladem Spolku rodáků a přátel Borotína a okolí v Praze

RUD. EZ. CIKHARDT

HISTORICKÝ MÍSTOPIS BOROTÍNA

*Z literární pozůstalosti
k tisku upravil a úvodem a poznámkami opatřil*

ROMAN CIKHART

V Praze 1946

Nákladem Spolku rodáků a přátel Borotína a okolí v Praze

V literární pozůstalosti mého bratra zůstal materiál, jež sbíral ve volných chvílích v archivech a gruntovních knihách u soudu uložených o dějinách jednotlivých domů v Borotíně, chystaje se v pozdější době zpracovati jej k vydání tiskem. Předčasná jeho smrt nedopřála mu uskutečniti tento zá-
měr.

Upravil jsem proto sám k tisku, co v konceptu bylo již z největší části hotovo. Jen zcela nepatrně doplnil jsem sebraný text tu a tam drobnými doplňky, přidav, jak naznačeno, pro úplnost stať o kostele, škole a hradu, jež v rukopisech úplně chyběly, a povšechný historický úvod a přidal jsem také všechny poznámky pod čarou se zprávami o význačnějších rodácích městečka Borotína, pokud se mi podařilo je sehnati, čímž, doufám, podané zprávy o jednotlivých rodech při dějinách domů uvedené jen získají.

Konečně připojil jsem životopisný nástin autorův.

Jinak z piety ponechal jsem vše v původním znění. Práce je novým do-
kladem, s jakou láskou lnul její původce k rodnému městečku a jeho lidu, třeba je opustil ještě ve věku školním a povolání oddálilo jej trvale tomuto krásnému zákoutí naší vlasti.

K ilustrační výzdobě knihy ochotně přispěli fotografickými snímky pan
páter František Procházka, farář v Borotíně, profesor Josef Králík a ing. Ro-
man Cikhart, jimž vděčně děkuji. Největší dík náleží Spolku rodáků a přátel
Borotína a okolí v Praze, který nelitoval obětí, aby dílo mohlo býti pu-
blikováno.

Jsem jist, že rodáci a přátelé městečka Borotína přijmou s povděkem tuto
práci, v níž naleznou zprávy o svých předcích, kteří tu začasté za poměrů
svrchovaně svízelných žili, pracovali, do úpadu se lopotili na skupých
políčkách a posléze ukládali se k odpočinku do stínu posvátného chrámu,
který svolával k sobě lid z městečka i okolí svým tklivým hlasem již za
slavných dob Karla, Otce vlasti.

R. C.

BOROTÍN V MINULOSTI

Napsal Roman Cíkhart

V údolí mezi vrchy a lesy rozkládá se městečko Borotín, jež náleží k nejstarším osadám celého kraje. Svědčí o tom jméno, odvozené od zakladatele Boroty (Boruty) příponou ženského rodu, kterýž způsob zachovával se jen ve starších dobách. Na nejvyšším místě, kde nyní dominuje farní kostel, stávala asi původní tvrz zakladatelova, kolem níž časem při bývalé zemské stezce narostla slušná osada.

Ve 12. stol. dostalo se celé širé okolí v majetek nejmocnějšího jihočeského rodu Vítkovců, jejichž původní sídlo Prčice není odtud daleko. A tak snad Borotín náležel již praotci rodu Vítkovi z Prčice, jenž se připomíná v l. 1169 - 1194. Když potom došlo k rozdělení rodového majetku, dostal se Borotín, oné větvi, jež se psala po pomezím hradě Landštejně. Mocnému rodu nemohla postačiti již stará těsná tvrz, proto na ostrohu nad potokem Tismenicí vybudoval někdy na počátku 14. stol. nový hrad. Tehdy asi také vystavěn byl v Borotíně kostel (s počátku filiální k blízkému Kostelci), a dosavadní ves povýšena na městečko. Snad se tak stalo r. 1333, kterýž letopočet vyskytuje se na městské pečetě, aniž lze jiného důvodu pro něj nalézt. Zdá se, že všechno to bylo dílem Vítky z Borotína, jenž první toho jména užíval (1356) a může se tedy považovati za druhého zakladatele Borotína.

Ze starých dob pochází název Branka pro ulici vycházející z náměstí. Zachovává snad pamět branky při staré zemské stezce, kterou se bral všecken život kraje, ač-li nepochází z dob pozdějších, kdy městečko bylo hrazeno, ovšem jenom zasutým plotem plaňkovým.

Po Vítkovi následovali v držení Borotína synové Jan (1369), a Mikuláš, později tento sám, maje Borotín s Kostelcem a Prčici. Jsa ve službách arcibiskupových, vymohl zřízení samostatné fary v Borotíně (19. března 1386), ke kterémuž účelu odkázal kněz Buzek (Bušek), po mnoho let kostel borotínský spravující, 36 kop grošů. Mikuláš vykázal faře svůj dům v městečku s lánem pozemků a z odkazu Buzkova jako náhradu faráři kosteleckému 20 gr. platu na vsi Kamenné Lhotě.

Z těch dob zachovala se zpráva o útrpném právu borotínském v popravčí knize pánů z Rožmberka. Jan, syn Jaroslava z Ústí, vyznal na mučení, že „Jan řečený Šlechta a Pilát samostřiel jednomu súkeníku řečenému Pehm z Borotína jsú vzeli“ (1397). Mezi poberty jinde mučenými vyskytuje se

(1394) i jakýsi Ješek z Borotína a nějaký Šípek doznal, že s Mikuláškem z Bežerovic „lúpil okolo Borotína“ (1422).

Borotín jako město (r. 1386 slove „oppidum“), měl svoje hrdelní právo a „Šibený vršek“ za městečkem posud připomíná místo, kde stávala „spravedlnost“ (šibenice).

Po Mikulášovi z Borotína následovali v držení Borotína jeho synové Jan (1417) a Heřman († v říjnu 1425), oba přívrženci učení Husova; onen byl r. 1410 dán do klatby, zdráhaje se vydati knihy Viklefovy ke spálení. Proto možno považovati za jisté, že Mistr Jan Hus za svého pobytu na hradě Kozím i na Borotínsko zajížděl a zde kázal. Po smrti Husově oba bratři podepsali (1415) protestní list, zaslaný českou šlechtou koncilu kostnickému. Heřman zvolen byl (1423) i za jednoho z hejtmanů zemských jako jediný zástupce strany táboorské.

*Kostel na Podolském Kostelci,
k němuž byl Borotín původně přiřažen. Foto Ing. R. Cikhart*

Z té doby vykazují hnutí husitské i dva rodáky borotínské. Jsou to Lupáč z Borotína, horlivý kazatel v kraji tábořském, a Jan z Borotína, r. 1400 ještě „chudý bakalář“, od r. 1410 mistr na pražské universitě, později horlivý obhájce kompaktát.

Borotín držel potom Mikuláš z Landštejna a z Borotína, nejspíše Heřmánův syn. Od r. 1426 byl jedním z hejtmanů strany tábořské, ale později od Tábořů odpadl a přidržel se jednoty panské. Proto Táboři v síle asi 2.000 mužů vedením Prokopa Holého a Ondřeje Keřského přitáhli 11. května 1434 před hrad Borotín a počali ho dobývat hrubou střelbou. Nemohouce tu však dojít rychlého úspěchu, odtáhli 13. května ku Praze a dále k Lipanům, kde ve známé bitvě jmenuje se Mikuláš mezi prvními, kteří vskočili do vozové hradby tábořské a způsobili tak obrat v boji.

Zdá se, že v té době část městečka Borotína byla v držení jiných rodin, u nichž se vyskytuje příjímí „z Borotína“. Tak Příbík z Borotína měl majetek v Malé Záhořici (Záhoříčku), a Pňově (Jeníčkově) Lhotě, jenž po jeho smrti byl povolán jako královská odúmrt' (1437), Petřík ze Lhoty a z Borotína prodal r. 1445 díly popluží v Ješeticích a Matěj z Borotína, jenž se psal i Borotín z Vesce nebo z Údimě, pomáhal r. 1448 Jiřímu z Poděbrad při dobytí Prahy. Byl předkem rodu Žišovských z Údimě, v němž jméno Borotín vyskytuje se ještě před r. 1601. S ním byl současně u Prahy Jeremiáš z Borotína, ale tento znakem (hřeben) ukazuje na moravský původ. Nějaký Martin Borotín vyprosil si grunty Žišovské a Lešťanské a Matěj z Borotína byl (1448) rychtářem v Heřmanově Městci. Z rodáků borotínských jmenuje se v té době Mikuláš, syn Jana z Borotína, od r. 1393 farář v Rovni.

O panství borotínském víme, že je r. 1439 prodával Mikuláš z Borotína Svojšovi ze Zahrádky, nevíme však, s jakým výsledkem. R. 1446 vyskytuje se v držení Borotína již nový majitel, Jan Malovec z Pacova, přítel Jiřího z Poděbrad, jenž dvakrát (1446 a 1462) konal poselství k papeži. Za bojů Jiřího s Vítkovci pomáhal králi proti pánům z Rožmberka, jimž poplenil zboží miličinské a choustnické. Miličínští naříkají, že „na Buorotín“ museli složit 50 kop a nemajíce jich, voděni byli na hrad Borotín „na kázanie“. Tu také uvězněn byl farář z Oldřichova, propuštěný asi teprve na zákrok králův. Ještě r. 1475 bránil „borotínský“ (tj. Malovec) lesův (dříví) lidem bráti, „než aby nejprv peníze za ty lesy na Borotíně položili“.

Malovec zemřel náhle na Borotíně 10. ledna 1488. Statek dědil syn Jan († 1515) a po něm dcera jeho Alžběta (mladší) a sestra Kateřina, jež se r. 1517 rozdělily.

A) Díl Alžbětin

Alžběta provdala se za Arnošta Černčického z Kácova († 1545). Tehdy vystavěno bylo v Borotíně nové sídlo tu, kde je nyní hostinec čp. 1, při něm pak byla rozsáhlá zahrada. Humanista Martin Hanno o něm píše (1549), že zámek se červenal, vynikaje nad ostatní stavení. Stál v zahradě, kterou se vinul potok ve stínu hustého stromoví. Květinové záhony střídaly se tu s ovocným sadem. Synové manželů Černčických, Jan, Arnošt a Vilém prodali tuto část Borotína nejprve (1546) Beneši Sendražskému ze Sendražic a když neplatil, znova zase r. 1548 Janu staršímu Hodějovskému z Hodějova, místosudí království Českého, který tu 29. října obnovoval městský úřad.

*Jan starší Hodějovský
z Hodějova*

Jmenovaný již Hanno oslavil latinskou básní (Hodoeporicon Borotinen-se) Borotín, kde dlel na návštěvě u štědrého podporovatele české literatury Hodějovského, stejně jako dříve Jiří Handschius z Limuz, kterému Hodějovský zasvětil i vysoký buk v lese Buzíně; nadto složil Hanno báseň na sňatek, který Hodějovský vystrojil v Borotíně Markétě z Hodějova (1548), když se vdávala za Petra Kotečnicka z Domoslavi. Pro různice se spoludržitelkou Borotína Kateřinou Malovcovou z Pacova, již přítel jeho Matouš Kolín z Chotěřiny nazývá hašteřivou ženou, nemající daleko do pekla, sousedkou plnou sporů, barbarskou babou, zlou stařenou, žvatlavou a nespravedlivou babiznou, prodal Hodějovský dle vkladu z 2. dubna 1552 sídlo panské v Borotíně se dvorem, třemi mlýny (na jednom Šebor mlynář, na druhém Suchomel, třetí náchlební k sídlu panskému) a vesnicemi La-

dislavu z Lobkovic na Chlumci a Jistebnici za 1930 kop gr. praž. Odtud tato část městečka byla držena k Jistebnici. R. 1617 bylo v ní 32 domů a 8 podruhů, dohromady 208 poddaných.

B) Díl Kateřinin

Kateřina Malovcová z Pacova podržela při dělení (1517) hrad Borotín s polovicí městečka, mlýnem, sladovnou, rybníkem a některými vesnicemi. Provdala se za zpřízněného Oldřicha Malovce z Malovic, který se jmenuje na Borotíně r. 1524, kdy mu Písečtí sebrali dva vozy se solí i s koňmi a zavezli do Písku. Potom jemu sice sůl až na 4 prostice vrátili, ale 7 koní a vozy jen na rukojmí vydali, dva koně pak za sebou nechali. R. 1528 napomíná Oldřicha Jan z Rožmberka, aby na jeho statcích s jinými šlechtici zvěř nevybíjeli až na poslední nohu. Oldřich brzy zemřel a Kateřina spravovala jako vdova panství po mnoho let.

Tehdy byl farářem víry podobojí, jež tu ovládala od husitských dob Jeroným Vodňanský, jemuž dluhovala Kateřina za službu 6 kop (1535). Měla si je sraziti na peníze, jimiž ho založila, ostatek pak na dlužném desátku na lidech v Borotíně vybrati. Po něm se připomíná kněz Jan, jenž byl dán r. 1533 do vězení pro své nenáležitě kázání i proto, že zastával úřad kněžský bez povolení konsistoře podobojí. Fara zůstala potom neobsazena, neboť r. 1548 naříkají Borotínští na soudě komorním, že už 14 let jsou bez kněze, svátostí a pohřbů a spíše slyší zvoniti na roboty a vlky, než ke mši svaté. Tehdy (1535) byl kostel oloupen od jakéhos Floriana (který byl v Táboře popraven) a jeho bratra Adama o 2 monstrance a 6 svícňů, z nichž dva byly stříbrné; kalichy cínové rozpouštěli „na té skalce nad Borotínem“.*)

Kateřina měla spory s chotěm, syny i spoludržiteli. Tak syn Pavel ji vinil, že nechala za sebou 22 věder vína bílého a 3 vědra červeného, které o svatbě jeho na Borotíně nedopili. S Alžbětou byly vážnější věci, při nichž došlo k nějakému „šturmu a výboji“ v městečku Borotíně, při čemž zavražděn byl jistý člověk z Prahy. Se Žeharty z Nasevrk měla Kateřina také spory, když Jiřík Žehart dal posekati její nezralý oves, bránil choditi po polích a pásti selce její Plockové a r. 1541 zsekal a ochromil jejího poddaného.

R. 1554 odevzdala panství synům Bohuslavovi a Oldřichovi (staršímu),

* Z rodáků borotínských v 16. stol. vynikl Tobiáš Borotínský, od r. 1549 kaplan v Kutné Hoře a v letech 1565 - 1567 děkan v Chrudimi, kde pro svou učenost a rozšafnost požíval nemalé vážnosti. Zemřel 23. listopadu 1567. Chrudimský básník Mistr Martin Faberius Rakovnický složil a roku 1581 tiskem publikoval k jeho počtě epitafium.

kteří je drželi společně a po její smrti († asi 1556) r. 1557 se o ně rozdělili, při čemž městečko znovu děleno. Oldřich dostal zámek Borotín se dvorem poplužným, mlýn (nyní Zelenkův), a pilu (nyní Jindovu) pod zámekem, díl městečka Borotína, rybník Podhradský, z kterého voda na mlýn jde, rybník nad Šeborem, od kterého se voda na zámek vede a některé vesnice. Do kostela borotínského dal od táboorského malíře Ludvíka Oberdorfera (před r. 1580) vymalovati skládací oltář a r. 1588 dal ulítí nový zvon „ke cti nej-světější Trojice boží a sv. Maří Magdaleny a paní Theresie a Kateřiny z Borotína“. V té době byl po 5 let farářem v Borotíně Matěj Plzeňský, jehož syna Václava propustil Oldřich z poddanství (1590). Po něm snad byl farářem Václav Žaboň Čáslavský (1580) a posléze Adam Felix Hrobský, který r. 1611 složil „Žalmy obecní sv. Davida“, jež rektor zdejší Matouš Tomáš Kralický přepsal v žaltář.

Oldřich starší Malovec jmenuje se ještě r. 1603 v soupisu poplatnictva, maje platiti z 26 poddaných, 3 kol, 1 fary a 2 mistrů. Asi tehdy zemřel, zůstaviv syna Pavla, který však brzy nato zemřel bez potomstva a jím rod Malovců na Borotíně vymřel.

Památkou na rod malovecký má Borotín městský znak: v modrém poli předeck zlatého vpravo vzepjatého koně se stříbrnou (má býti červenou) uzdou, modrá a zlatá pokryvadla s kolčí přilbou s korunou, z níž vyniká zlatý předeck koně modrým perem pštrosím ozdobený.

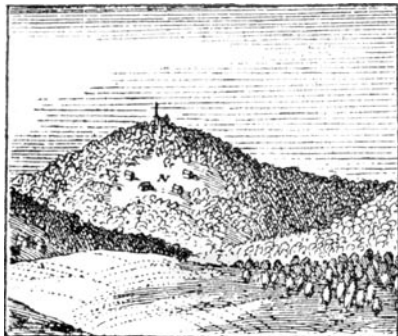
*Znak městečka
Borotína*

Jinou památkou býval náhrobní kámen se znakem (půl koně), položený v dlažbě před hlavním oltářem. Při předlažbě (1905), položen byl poblíž oltáře sv. Václava (před lavicemi) a přikryt. Sommer (1842) zmiňuje se i o obraze maloveckém v kostele.

R. 1605 vyskytuje se na Borotíně nový majitel: je to Vilém (Lev) z Říčan na Beztahově a Borotíně, jenž byl spolu s Vilémem Růtem z Dírného na Nové Červené Lhotě jmenován hejtmanem kraje bechyňského. Kolem r. 1610 dostal se však Borotín v majetek Kryštofa Vojkovského z Milhostic, po němž tu vládli synové (?) jeho Přech a Adam Albrecht a vedle nich Adam Šťastný Vojkovský, všichni přívrženci Jednoty bratrské (jako rod Černčických). Pro účast v povstání českých stavů proti rodu Habsburskému propadli všechno jmění, ale tehda již bylo od císařského vojska, které dobývalo Tábora, vypáleno a popleněno. Zámek Borotín s příslušenstvím dal císařský generál Marradas v zástavu (25. června 1621) Augustinu Fellerovi z Feldeggu, císař, nejvyššímu leytnantu, jenž dal 600 širokých tolarů. Plnomocný místodržitel Karel z Liechtenštejna dal pak zboží odhadnouti na 9634 kopy 30 gr. a dne 26. března 1623 prodal „zámek starý řečený Borotín s dvorem poplužným, pivovarem, krčmoví, ovčínem, mlýnem“, díl městečka a vsi Býšov (nyní hájovna), Mezný a Lhotou Michálkovu (Pejšovu) Polyxeně Lobkovské z Pernštejna za 9.000 zl. rýn.; té pak Adam Šťastný díl svůj odprodal. K této části náleželo lidí osedlých s potahy 10, chalupníkův 6, „ti všickni zůstávají, z nich někteří byli spáleni, však zase stavěti počínají a potahů na ten čas žádných nemají“.

C) Díl kostelecký

Jedna část městečka Borotína příslušela od r. 1557 k Podolskému Kostelci, byvši dána při dělení t. r. Bohuslavu Malovcovi z Malovic († 1576). Ten vystavěl na Kostelci novou tvrz, kterou držel po něm syn Oldřich († 1596) a pak dcera Markéta, provdaná za Heřmana Ostromířského z Rokytníka a po druhé za Petra Špulíře z Jiter. Kostelec držel však synovec Heřmanův Smil, který v odboji stavovském propadl dvou třetin jmění.

*Ves Kostelec r. 1648
Z díla K. Thira: Hradiště Hory Tábora
jako pevnost v minulosti*

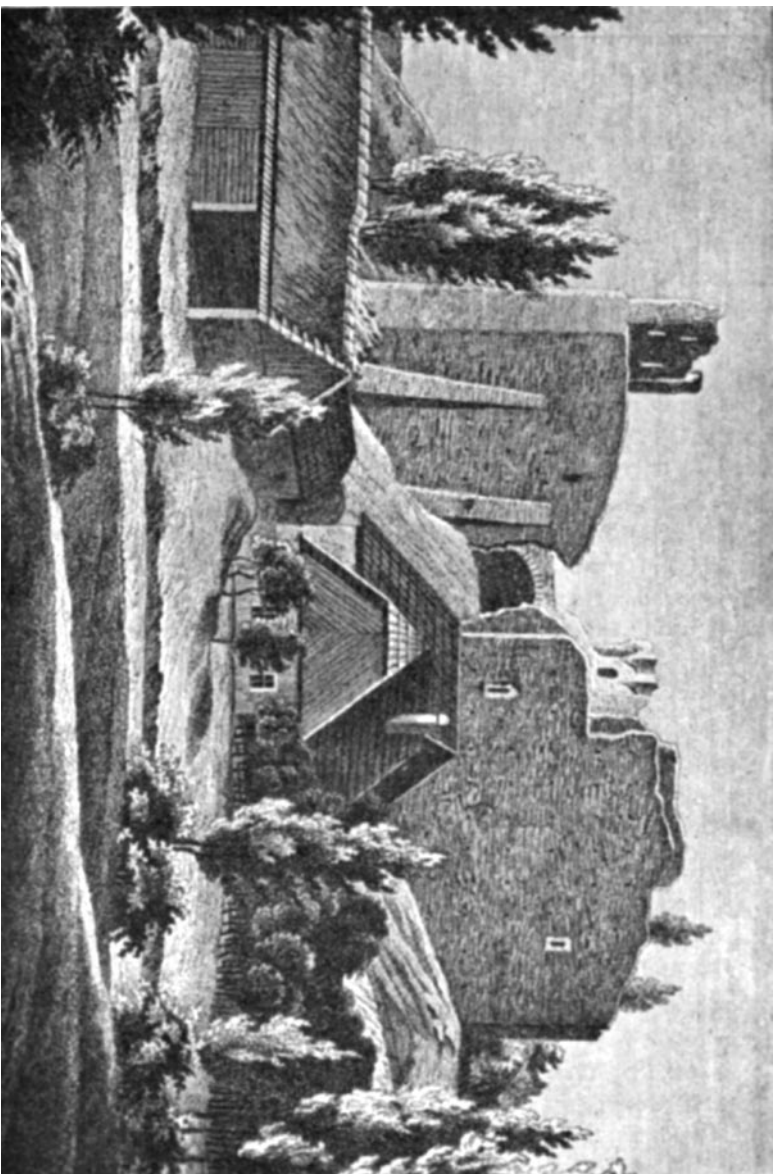
Tvrz Kostelec se dvorem poplužným, obě vyplundrované a pusté, s ovčínem, pivovarem pustým („v něm pánve ani žádného nic není“), mlýnem pustým, rybníky, potokem a lesy, s dílem městečka Borotína, v němž byly grunty s potahy 3, chalupníkův 5, pustých gruntů 6 a chalupník 1, jakož i vsí Řevnovem, vše na 8352 kopy 45 gr. odhadnuté, koupila (26. března 1623) za 8.000 zl. rýn. již jmenovaná Polyxena Lobkovská z Pernštejna, takže nyní bylo městečko sloučeno zase pod jedinou vrchnost.

Polyxena Lobkovská i choť její Zdeněk Vojtěch z Lobkovic († 1628), kancléř království Českého, starali se o to, aby poddaní jejich navrátili se do lůna církve katolické. Když r. 1612 Zdeněk propustil kollatury své na všech svých panstvích arcibiskupu Janu Loheliovu, začala všude proti pojištěným svobodám náboženským zjevná katolická protireformace. Také v Borotíně, odkud již r. 1612 odešel bratrský kazatel Adam Felix Hrobský do Votic, provedena byla asi podobná změna, neboť 26. ledna 1615 arcibiskup Jan Lohelius znovu vysvěcoval zdejší chrám, zasvěcený dosud sv. Maří Magdaleně, na titul nynější (Nanebevstoupení Páně). Pro nedostatek kněžstva připojena však osada r. 1624 k faře jistebnické.

O tehdejšímu stavu městečka poučují nás staré urbáře, taxy a odhady. O hradu se v kupní smlouvě (1623) praví: „Zámek starý Borotín jest všecek zpustlý, toliko zdi a znamení jeho zůstávají“, taxa z t. r. uvádí: „Toho jest toliko jméno a zdi bez krovu zbořené, dvůr všecken spálený“ a urbář z r. 1638 souhlasně zaznamenává: „Zámek Borotín jest všecek zbořený a pustý, toliko samé zdi se spatřují“. Při hradu měla vrchnost dvůr o 5 lánech orných, „ode dřeva vystavený“ s kamenný ovčínem na 800 kusů, chmelnici, mlýn pod zámek (1623 „těž zpuštěný“), pilu pod ním, vápenici proti zámku (zašla za naší paměti), v níž se vypalovalo do 400 džberů vápna, při ní lom kamene vápenného (o němž ještě r. 1842 píše J. G. Sommer, že „sehr ausgiebig ist und einen besonders schönen weiszen Kalk liefert“) a v městečku dům panský se šenkem a zahradou.

Za války třicetileté celé okolí utrpělo velikých škod od vojska obojí strany. Urbář z r. 1638 vypočítává z 56 gruntů 22 spálených a ze 6 chalup 1 spálenou, jiné grunty byly teprve nedávno předtím osazeny. V berní rolle z r. 1654 uvádí se v Borotíně 14 sedláků (z nich 5 nově osedlých), 18 chalupníků (z nich 7 nově osedlých), 11 zahradníků (z nich 5 nově osedlých), a 5 gruntů zcela pustých. Obdělávalo se 473 strychů polí a mohlo se chovati 28 potahů. Z dobytka příznáno 66 volů, 67 krav, 59 jalovic, 69 prasnic,

*Hrad Borotín a mlýn Zámecký (čp. 117) v roce 1846.
Z díla Fr. Al. Hehlera Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser*

4 ovce, kůň žádný. Poddaní robotovali (1638) celkem 299 1/2 dne ve žních, 73 v senoseči a 8 dní při sušení sena. Řezníci odváděli 4 kameny loje aneb místo nich 8 kop. Na platu čili úroku scházelo se 32 kop 43 groše 3 denáry při sv. Jiří a o 14 gr. více při sv. Havle, dále se odvádělo 146 1/2 slepice, 16 kop 38 kusů vajec a 32 gr. 4 den. pode jménem „posýrného“.

Z počátku třicetileté války pochází menší poklad mincí, hlavně německých, nalezený r. 1933 v lese „ve Struhách“ vlevo od cesty do Nové Střezimíře, snad ztracený nebo pohozený majetek některého vojáka.

Syn Polyxenin Václav z Lobkovic († 1677), spojil panství Borotínské, dosud samostatně spravované, zcela s panstvím Jistebnickým (1636). Dne 25. července 1636 potvrdil Borotínským řád cechu řeznického (daný Ladislavem z Lobkovic r. 1582), zostřiv příkazy rázu náboženského: aby do cechu byl přijat jenom katolík s uložením mistrům, aby dva nebo třikráte do roka ke zpovědi a přijímání velebné svátosti přistupovali.

K „lepšímu vyzdvižení“ městečka vyprosil syn Václavův Ferdinand z Lobkovic († 1715), na císaři Karlu VI. privilegium na tři výroční trhy, totiž v pondělí po neděli Rogate, na sv. Prokopa a na Povýšení sv. kříže, dané ve Vídni 11. července 1714. Poněvadž pok roboty měšťany tížila, usiloval tehdejší primas Mikuláš Kostelecký († 27. prosince 1732) se členy rady Matějem Klusákem, Mikulášem Cyprianem a Václavem Bulínem o její zmírnění. Kníže Filip z Lobkovic († 1734), syn Ferdinandův, vydal dne 21. července 1721 privilegium, aby budoucně každý měšťan vykonával robotu při dvoře borotínském po 6 dní při jarním a tolikéž při podzimním setí, po 12 dnech při sečení sena a o žních (tyto jen při dvoře borotínském a mezenském), větší měšťan s dvouspřežním potahem, menší toliko ručně; mimoto měli dávatí povozy při nasazování a lovení rybníků. Od robot osvobození byli primas, rychtář, radní (mimo přípřeže při vojenských marších) a oba borotínští hajní.

Primas Mikuláš Kostelecký, jenž vymáhal jak povolení trhů, tak snížení robot, usiloval také s Matějem Klusákem a Janem Kosteleckým o obnovení fary v Borotíně, čehož také r. 1724 dosáhl. Kníže Filip dal svým nákladem vystavěti nový farní dům, obec pak atestátem ze dne 16. února 1724 specifikovala příjmy budoucího faráře. Zejména přidělila mu 37 str. polí, zahrady u samé fary, louky na 6 vozíků sena, palouky u Kostelce na 2 vozíky, obilného desátku 38 str. žita, 38 str. ječmene a 61 str. ovsu, fundace 6 zl., dříví 30 sáhů ročně, štolý 70 zl., letníků z krav 9 zl., koledy 6 zl., od vrchnosti 6 sudů piva. Obec s přípravami měla 80 zl., rýn. 49 kr. útrat.

Od r. 1742 pomáhali farářům v církevní správě kaplani až do r. 1853, kdy kaplanství bylo zrušeno.

Pro běhy válečné a nedostatek dobytka žádali Borotínští (30. září 1763), aby jim robota změněna byla na peníze. Kníže Ferdinand Filip z Lobkovic († 1784) vyhověl jim tak, aby od r. 1764 robotovali jen 2 dny o žních bez náhrady, při obyčejné stravě pro žence, za ostatní pak robotu platili úhrnem 300 zl. ročně. Smlouvu podepsali za obec primátor Antonín Kostelecký, starší obce František Huňáček a soused Václav Skála.

Krušné doby zažili Borotínští v l. 1771 - 1773 za neúrody, hladu a moru. Lidé „ukrutnou smrtí z hladu v lesích, na polích a v chatrčích padali“, nebylo ani těch, kteří by pohřbívali, do jednoho hrobu 12 -14 lidí se kladlo a ještě hřbitov nepostačoval, takže se zeď vybourala a dále kopalo. Trhové knihy městské jsou plny dokladů o tom, jak měšťané zbavovali se nemovitého majetku, „ze své veliké ouzkosti“, „nemajíce čím po jaru zasít a ani co jísti“, „nemohouce sobě jinak pomoci“. K tomu přidružily se pohromy další: v srpnu 1773 pád dobytka, kdy v Borotíně samém uhynulo 195 kusů, a hrozná krupobití 21. července 1774, po němž „ani klásek místem nezůstal“.

V l. 1777 - 1797 spravoval panství jistebnické jako administrátor August z Lobkovic, než se mohl ujati vlády syn Ferdinanda Filipa Josef František z Lobkovic († 1816). V nastalých válkách městečko nemálo trpělo. Tak r. 1790 mělo odvésti pro vojsko 123 míry žita a 237 měr ovsu. Francouzské vojsko dostalo se až do Čech a rozložilo se „u nás v Borotíně a všudež okolo Tábora“. Po něm přišlo vojsko pruské, jež by bylo všechno vyjedlo. Nato nastala nesmírná drahota obilí (míra žita 27 zl., pšenice 34 zl., ječmene 24 zl., ovsu 14 zl., hrachu 35 zl. a jinde ještě více).

V obecní správě městečka, jemuž císař Josef II. dne 16. srpna 1786 potvrdil privilegium císaře Karla VI. na trhy, nastala změna (r. 1797) taková, že místo dvanáctičlenné městské rady dosazen toliko rychtář (tehdy František Vesecký) a dva obecní starší (Antonín Kostelecký a František Kroužek), čímž zrušeno bylo knížecí nařízení z 23. července 1778, aby „ouřad purkmistrovský každého měsíce na budoucí časy se držel“.

Nové poměry zavanuly i u nás, kde národní uvědomění, rozdmýchané v památném roce 1848, našlo ohlasu, takže po příkladech jiných měst zřízena byla v Borotíně národní garda, jež dne 6. července 1848 slavnostně světila svůj prapor.

Poslední vrchností lobkovickou na Borotíně byl syn Josefa Františka Fer-

dinand Josef z Lobkovic († 1868), jenž prodal dne 1. července 1829 panství Jistebnické s Borotínem Janu Nep. Nádhernému († 1860). Za vlády tohoto postihlo Borotín 22. července 1840 hrozná krupobití. Zákonem ze dne 7. září 1848 zrušena byla robota i poddanství. Vrchnost jistebnická měla nadále v Borotíně toliko dvůr s lesním a rybničním hospodářstvím a kostelní patronát.

Veliká katastrofa postihla městečko 12. února 1863. Večer vypukl v domě truhláře Malého v čp. 53 požár, který rozdmýchán byl silnou západní vichřicí, takže zanedlouho zničil kostel, faru, školu, 44 domů (č. 48 - 58, 65 - 79, 83 - 87, 90 - 92, 118, 120, 130, 132 - 136, 138 a stodolu při čp. 59), takže 90 rodin zůstalo bez přístřeší. Shořely i zásoby obilí, píce, sláma, nábytek a náradí, nadto uhořely 4 kusy hovězího a 14 kusů vepřového dobytka, takže celková škoda odhadována přes 200.000 zl. V svolání ke sbírkám pro pohořelé se podotýká, že postihl je již v době tří let po sedmé oheň a po dvě léta krupobití. Svolání setkalo se s úspěchem. Podle obecního výkazu dostalo se na podporách 3.000 zl. r. č., 1069 měr obilí, 100 měr brambor a 500 pecnů chleba.

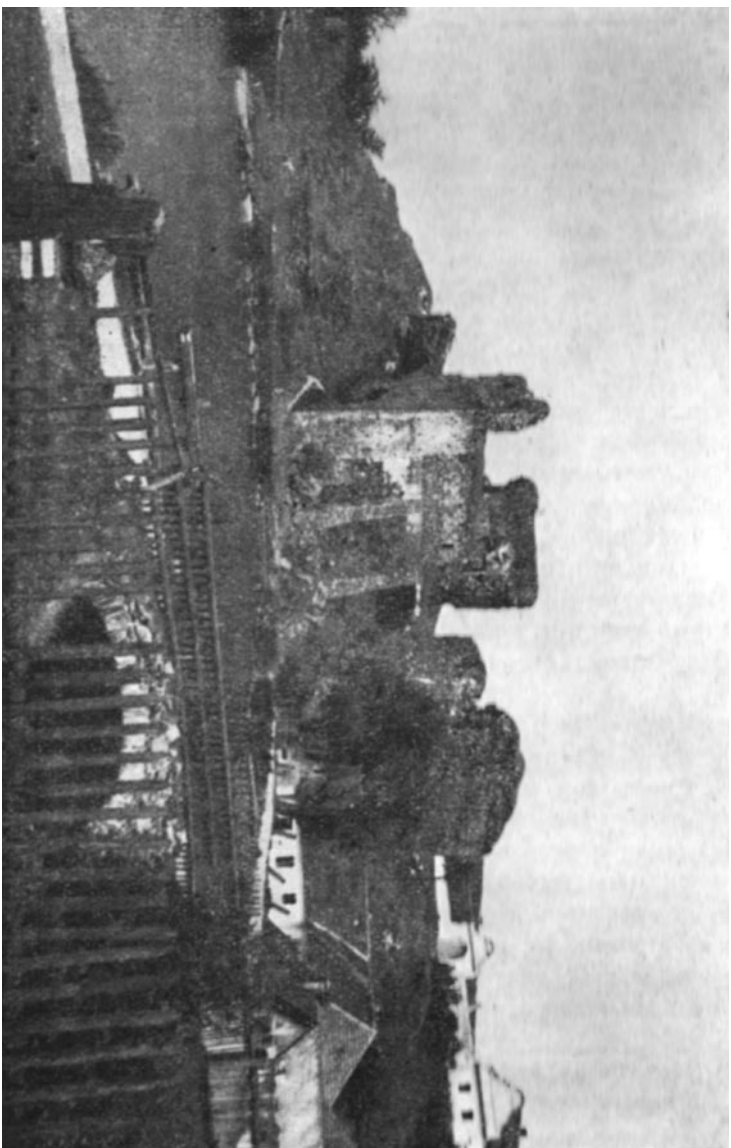
Vydatné podpory poskytl Borotínu Ludvík Karel šl. Nádherný († 1868), věnuje péči obnovení farního chrámu. Mimo to daroval pro pohořelé 50 měr žita, 20 měr brambor, 12 sáhů dříví a 20 prken. Proto také když (8. září 1865) povýšen byl do stavu rytířského a přijal starý predikát „z Borotína“, událost ta srdečně oslavena (4. února 1866) slavností na hradě Borotíně celým městečkem, které mu také udělilo čestné občanství.

Téhož roku po válce s Pruskem rozloženo bylo ve zdejších okolím vojsko pruské, ovšem až v době příměří. Pamětní kniha farní zaznamenává pověstné jedliectví prušácké.

Z živelních pohrom, jež Borotín postihly, dlužno zaznamenati požáry 26. listopadu 1861 (6 domů s hospodou čp. 1), 10. června 1887 (5 domů a 3 stodoly), 13. června 1888 (3 domy) a krupobití 16. července a 21. srpna 1881, 19. července 1903 a 2. července 1905.

Z jiných významnějších událostí byly poslední veliké císařské „manévry v okolí borotínském r. 1913. K rozhodující srážce vojsk došlo právě na návrší u Borotína 15. září 1913. V době manévru byl arcivévoda Karel (později císař rakouský) ubytován na zdejší faře.

V posledních 50 letech možno sledovati kulturní pokrok obce. Původní jednotřídní škola vzrostla až na školu pětiletou s pobočkou, r. 1921 zřízena škola měšťanská, k níž přibyla (1922) živnostenská škola pokračovací

Hrad Borotín v r. 1946
Foto P. Framisek Procházka

(1935 zrušená) a později (1925) i hospodářská škola lidová. Do kulturního a hospodářského rozvoje zasáhly také místní spolky: čtenářsko-ochotnický od r. 1872, sbor dobrovolných hasičů od r. 1889, Spořitelna a záložní spolek (Kampelička), od r. 1907 a Sokol.

R. 1930 založen byl v Borotíně Dětský útulek sv. Václava pro 20 chovanců základem manželů Václava a Antonie Sekýtových, kteří k tomu účelu věnovali pozemek a kapitál 70.000 K.

Hospodářské poměry pronikavě změnila pozemková reforma po první světové válce. Podle přidělového zákona provedena byla od r. 1923 parcelace popl. dvora, k němuž dosud patřilo 176 ha pozemků (z toho 116 ha půdy zemědělské). Dosavadnímu vlastníku ponecháno bylo 64 ha (z toho 7 ha půdy zemědělské), 59 osobám z Borotína bylo přiděleno 56 ha, 1 nabyvateli v Meznu 1 ha, dvěma v Sudoměřicích 2 ha, zbytek o 54 ha (z toho 51 ha půdy zemědělské), s budovami, přidělen byl Jos. a Marii Plačkovým. Zřícenina hradu byla ponechána dosavadnímu majiteli podle § 20 z. př. R. 1932 přešla zřícenina hradu s lesy a rybníky v majetek dr. Ing. Josefa Bureše z Prahy XII. Zbytkový statek koupil r. 1946 pražský knihkupec Jaroslav Šrámek.

V novější době pořádáno bylo v Borotíně několik významných oslav. Byla to zejména oslava 600. výročí povýšení Borotína na městečko o svatodušních svátcích (4. června 1933) za přítomnosti zemského presidenta dr. Josefa Sobotky, který při té příležitosti byl jmenován čestným občanem borotínským, 13. května 1934 manifestační tábor lidu na hradě Borotíně na paměť 500. výročí dobývání hradu Prokopem Velikým, 3. května 1936 oslava Karla Hynka Máchy, při níž zasazena byla na hradě pamětní deska na paměť návštěvy Máchovy na zříceninách borotínských (r. 1829) a 1. srpna 1943 slavnost zasazení pamětní desky rodáku borotínskému, hudebnímu skladateli Janu Ev. Kypťovi na rodném domku čp. 3, při čemž v místním kostele provedeny byly jeho skladby. Také národní slavnost na hradě 25. srpna 1918 měla pěkný průběh.

Ve dnech 20. a 21. října 1945 důstojnou oslavou vzpomenuo bylo obětí německého násilí. Borotín byl sídlem krajského výboru odboje táborského kraje a někteří občané měli v odboji velmi aktivní účast. Svoji touhu po svobodě vlasti zaplatili svými životy lesní Fr. Vyčichl, poručík čsl. armády František Vanžura, bratři Miroslav a František Zachariášovi, truhlářský pomocník Karel Hronek a Božena Steidlová roz. Jindráková, kteří byli až na Hronka popraveni, tento pak zemřel ve vězení. Velmi činně zúčastnil se

odboje mlynář Václav Houška, zvaný „Velký Vašek“, vůdce partyzánského oddílu. Květnové boje 1945 minuly v městečku a okolí bez citelnějších ztrát. V menším boji mezi Borotínem a Kamennou Lhotou 14. května měli Němci 5 mrtvých, mezi nimi jednoho podplukovníka, pro místní lidi byl boj beze ztrát. Velmi pěknou součástí jmenované vzpomínkové slavnosti byla výstava odboje, objasňující boj zdejších lidí proti okupantům.*)

*) Účast Borotína v odboji líčí zevrubně spis Jos. Matějky »Borotín v odboji v letech 1939 - 1945, vydaný v Borotíně 1945 péčí místního národního výboru. Obětím odboje, jakož i zemřelému (8. února 1943) Janu Píglovi z Nového Kostelce čp. 5, zasazeny byly dne 19. května 1946 pamětní desky.

HISTORICKÝ MÍSTOPIS BOROTÍNA

Napsal Rud. Ez. Cikhardt

č. 1 (staré 61): Panský dům

R. 1542 zapsala Alžběta mladší z Pacova veškerý díl svůj na Borotíně choti Arnoštu Černčickému z Kácova. „Asi tehda“, píše Aug. Sedláček, „povstalo v městečku sídlo neb dům panský“.-1) R. 1548 koupil tuto část Borotína se sídlem a dvorem Jan starší Hodějovský z Hodějova, místosudí království Českého. Z té doby máme popis tohoto sídla od humanistického básníka Martina Hannonna, jehož pan Hodějovský sem pozval. Podle zprávy Hannonovy 26. října 1549 za dne dorazili z Prahy do Borotína, kde se nad ostatní stavení vynikaje, Červenal zámek místosudího. Stál v rozsáhlé zahradě, kterou se vinul ve stínu hustého stromoví potok. Květinové záhony střídaly se s ovocným sadem.-2) Byla to jednopatrová budova, od níž rozkládal se park směrem přes horní stranu náměstí, kde býval ještě v předešlém století rybníček, a odtud až po dnešní hostinec čp. 75 zabírají zahrady při potůčku, tehdy patrně ještě mocnější, i domy později zde zastavěné.

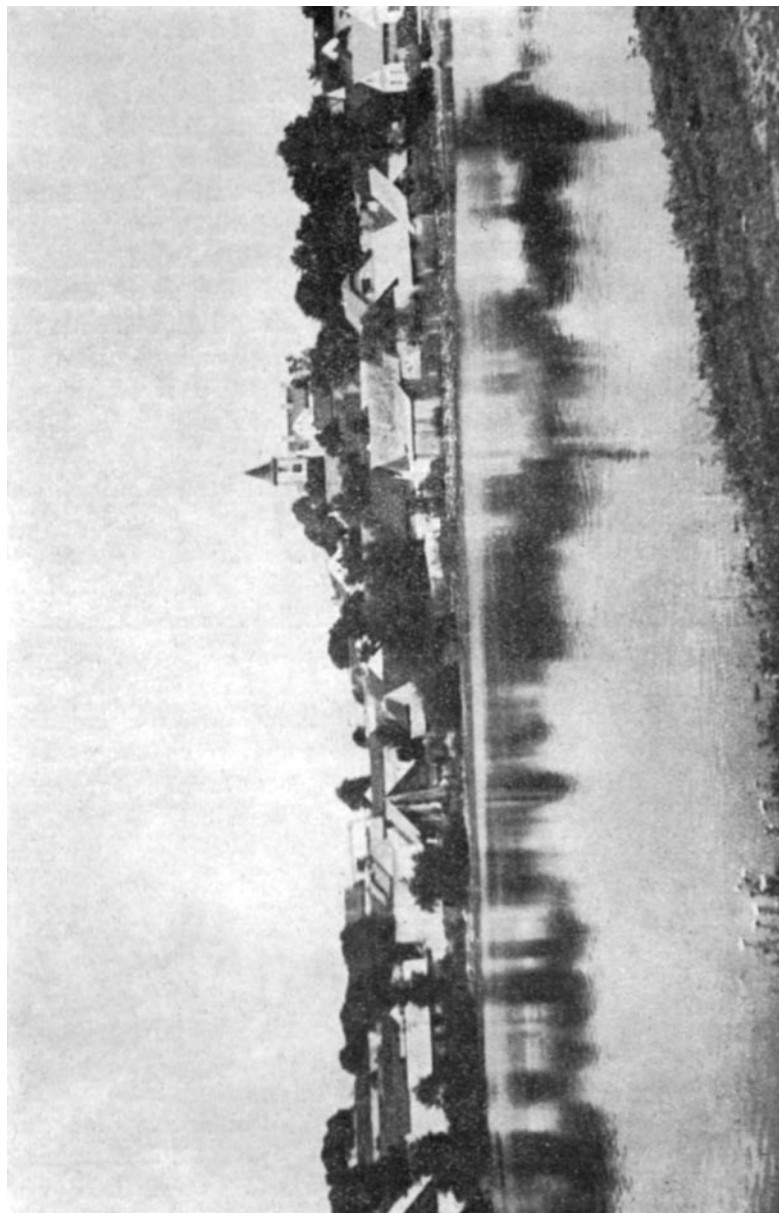
Bývalý zámek Jana Hodějovského čp. 1 v Borotíně

Foto Prof. Josef Králík

1) *Hrady a zámky, díl VII. str. 200.*

2) *»Osvěta« XIII, 1883, II, 974 a d.*

Hodějovský prodal r. 1552 „dědictví své Borotín, sídlo panské, dvůr poplužní s poplužím, v městečku domy, krčmy a dvůr kmecí s platy“ atd. panu Ladislavu staršímu z Lobkovic k panství jeho jistebnickému. Za války třicetileté byl již v „panském domě“ šenkýř, odváděje z každého sudu 6 grošů, ze zahrady od „domu knížecího“ platily se 3 kopy. V urbáři z r. 1638 je poznamenáno, že dům „přijde ku prodeji“ a později připsáno „prodán“, ale nestalo se tak. V extraktu z počtův peněžitých z r. 1670 uvádí se „užitek zahrady Borotínský od domu JMK, z kteréž šenkýř borotínský ročně nájmu odvozuje 4 kopy 45 gr.“ R. 1713 jmenuje se tu „dům panský hospoda“, šenkýř Jan Kostelecký, k ní 6 str. polí špatných a luk na 1 vůz sena a 1/4 vozu otavy. R. 1768, 11. ledna prodala vrchnost jislebnická Janu Zíbrlovi hospodu „se vším příslušenstvím více k obětujícímu neb platícímu k pořádně dědičné posloupnosti“ s polmi pod 8 str. vejsevku a louky pod 2 vozy sena a 1 vůz otavy, ve všech hranicích, jak dosavadní nájemníci v užívání měli v sumě 530 zl. rýn. a přitom jemu rozličným inventářem díly, lavice, stoly a všecko, co v zemi a hřebem upevněno jest, v cele kupujícímu se zanechává v užívání, svobodné porážení a bití všelikého dobytka, pokrmě strojení, handle a všelikému obchodu ta vrchnostenská hospoda od starodávna právo má a provozovati obyčej měla, bez překážky zůstati a sobě ve všem nenadálém zkrácení zastání tržiti má, při čemž jeho povinnost bude sobě jako předešlí svým potahem pivo přivéztí. Jmenovaný kupec s jeho strany povinen bude hned při zavření kontraktu na cenu 530 fl. polovic hotově složití, zbytek 88 zl. 20 kr. k rukám ročně složití. Mezi podmínkami byla i ta, že cizí pivo a kořalku dovážeti nebude, nýbrž všechno z vrchnostenského jistebnického pivovaru a vinopalny proti vrácení prázdných nádob odebíratí musí; nikdy přes 1 sud piva, který z ohledu dluhu se jemu svěří, dlužen zůstati, což podobně strany vybírání všelikého panského dobytka a pokrmů se srozumívá a také stanoví se pokuta pro nedodržení podmínek. Podle čl. 5 smlouvy má při hostině zdvořilého zacházení a čistotu pozorovati a žádného „v míře piva a jeho dobrotě vahou neb cenou nepodváděti neb přetahovati, nýbrž podle místa vysazené ceny se stravovati, od zlořečení a proklínání se křesťansky zdržeti a proti Bohu a počestnosti směřující vejstupky, tak jakož na všeliký způsob chlípnost a pohoršení mládeže a zrostlých obojího pohlaví netrpěti, ručnic a pranic nikoliv netrpěti, nýbrž potřebné prostředky i tahy právní zastání předsevzítí, neméně žádné podezřelé lidi a světoběžníky zdržovati, tím méně desertéry skrývati, nobrž ve všem podle latentálních

Městečko Borotín
Foto P. Franíšek Procházka

předpisů se řídit a spravovati.“ Roční činže podle čl. 6 z hospody a mastného krámu 35 zl. rýn. měla se půlletně při sv. Janu a ke konci roku do důchodu odváděti, také masitý t. zv. fleisch a musikální impost jakož i jiné cí. král. osobní daně podle rozvážení bez odkladu zapravovati. Čl. 11 připomíná, že „poněvadž v vojenských časech panské hospody a jim podobné vrchnostlivé stavení od položení vojska vyjmuty nejsou“, tedy kupující se tomu podrobiti musí bez naděje na obdržení nějaké srážky na činži.

Později byl na hospodě Václav Chomout a prodal ji dle zápisu r. 1788 Bartoloměji Jungbauerovi z Krumlova a na místě jeho Janu Junkovi jakožto nastávajícímu tchánovi za 600 zl., totiž zákupní cenu 530 zl. a z ohledu zanechaného ozimého semene, 2 měr setého žita, 3 mandel žitné slámy, 4 centy sena a 1/2 sáhu měkkého dříví 70 zl.

R. 1791 prodal Bart. Jungbauer hospodu Františku Kříklánovi za 743 zl., v kteréžto sumě bylo pro otce Jakuba a jeho manželku 200 zl., pro syna Františka, držitele, 343 zl., dcerám Rosalii a Kateřině po 100 zl. V červnu 1793 koupil hospodu Antonín Hrbek v ceně trhové 1.000 zl. V tom je stará zákupní cena 530 zl. a z ohledu na setí a vynaloženou opravu hospody 470 zl.; roční činže do důchodu byla 35 zl. ve dvou pololetních splátkách.

R. 1799, 28. listopadu Antonín a Barbora. Hrbkovi prodali hospodu Janu Marešovi z Klokot. Tehdy bylo při ní 6 jiter 729 sáhů polí a 2 jitra 487 sáhů zahrad a luk. Kupní cena byla 1925 zl., v čemž je náhrada setí a nákladů v částce 1395 zl. Později byla na hospodě rodina Balounova, nato František Paule, který měl též prodej tabáku. Také byl tu nájemcem pokřtěný žid Leopold Goldstein. R. 1861, 26. listopadu hospoda vyhořela. Koupil ji potom mlynář Křemen a od něho r. 1881, 20. srpna Jan Urban (z č. 99) s manželkou Marií roz. Kotaškovou z Klokot, ten pak prodal ji r. 1889 svému švagru (manželu sestry Marie) Josefu Florianovi z Radkova, jenž zde provozoval i kupectví, ale potom pronajal hospodu Janu Břicháčovi a obchod Jos. Vaňkovi. Po tragické jeho smrti koupila hospodu v dražbě r. 1904 Marie Švestková za 3.500 zl. R. 1917, 24. února a koupila ji Viktorie Kudrnová a již 20. září t. r. Zikmund a Hermina Löwyovi, od r. 1936 pak tato jako vdova držela hospodu sama.

č. 2 (st. 62)

R. 1785 připomíná se tu Matěj Vesecký.

V minulém století byl tu rod Chomoutův. R. 1861 držela dům Rosalie Chomoutová. T. r. vyhořel. V dražbě koupil jej r. 1897, 3. srpna Jan Hynouš

a prodal r. 1898 Františku a Anně Šmejkalovým. Jako výměnkářka žila tu Marie Šmejkalová roz.Váchová z č. 134 a zemřela r. 1938 ve věku 92 let. Po Františku Šmejkalovi přešlo právo vlastnické (r. 1907) na nezletilou dceru Leopoldinu, později provdanou Kumherovou a od r. 1938 postupem na nezletilou její dceru Marii Kumherovou.

Štítový dům čp. 2 v Borotíně
Foto Ing. R. Cíkhart

č. 3 (st. 63)

Ve staré gruntovní knize jmenuje se dům Bohuslavský a jest tak zván pravděpodobně po Zikmundovi Bohuslavovi jinak Pudilovi, jmenovaném v urbáři z r. 1638. -3)

Na domku poznamenáni jako držitelé Antonín Mrskoš, po něm Václav Kostelecký a posléze syn tohoto Jan, který r. 1736 zapisuje dům s přísl. šacovaný na 90 kop, v čemž jsou gruntovní nápady vrchnosti, po Danielu

3) *Zikmund Pudil koupil tento grunt »Eliášovský« od sirotků po neb. Eliášovi, Matěje a Doroty, za 60 kop; když pak Matěj »zabit a bezděčně z světa sešel«, spadl jeho díl jako odúmrtí na J. M. pána. Pudil prodal grunt r. 1610 Janu Marejškovi za 70 kop, od něhož v téže sumě přejal jej r. 1618 Daniel Šlechta a od toho opětně v té sumě Bohuslav Eliáš. R. 1638 jmenuje se na něm Jíra Eliášův. Jihočeský sborník historický II, 1929, 53.*

Šlechtovi 30 kop, Janu Kosteleckému za nynějšího hospodáře otcovského podílu 6 kop 32 gr. 2 den. Tento po velikém ohni o všecko přišel. Potom hospodařil tu Kašpar Růžička, jehož vdova provdala se za Vojtěcha Kožmína a zápisem z r. 1744 chalupu ujala v sumě 90 kop. Posud se zde říká „u Kožmínů“.

Po smrti Vojtěcha Kožmína domek náležel synu Janovi, který však zemřel zanechav vdovu Annu a půlroční dcerušku Annu, proto se schválením vrchnostenského úřadu a v přítomnosti primasa upuštěno od dědických nároků a vdova pustila chalupu švagrové, totiž pozůstalé deři po Vojtěchu Kožmínovi, Kateřině. Ježto nyní hned Kateřinu Jan Kypta (syn Jana Kypty ze Stupčic ze svobodnické rodiny), za manželku sobě pojítí a odstupující Anně, vdově po Janu Kožmínovi těch 77 zl., jež dle svědectví primasa Františka Chomouta své vlastní tchyni přinesla, v hotovosti složití chce, tedy on Jan Kypta po obdržení výhostu od slav. fiscalního ouřadu ten dům přijmouti, všechny na něm se vynacházející dluhy splatiti, neméně Anně po zemř. Janu Kožmínovi 11 zl. mimo všeho podílu na právo povinen dáti bude a tak jemu dědičně s tímto dům připsán a v sumě šacuňkové za 90 kop odevzdán jest. Za povinnosti převzal platiti císař. kontribucí, jaké bude, do důchodu úroku ročně 1 zl. 30 kr., za robotu podíl ze 300 zl., jak rozvržení městečka prokazuje. Na dobytku a náradí převzal: 1 vůz, druhý patří odstupující vdově, za 12 zl. 30 kr., vůz za 6 zl., „plouch bosej“ za 24 kr., řezačku za 6 kr., podavák za 6 kr., vidle 6 kr., pilu 12 kr., brány 36 kr., 2 sekery 30 kr., dohromady 9 zl. Svatba uskutečnila se 26. října 1779. Kateřina Kyptová zemřela 24. listopadu 1797 ve věku 40 let a Jan Kypta oženil se již 16. ledna násl. roku s Barborou Sekýtovou, dcerou Jana Sekýta, hostinského v Řevnově (nar. 27. září 1774).

O Janu Kyptovi zachoval nám zprávy jeho syn, hudební skladatel a pedagog Jan (Ev.) Kypta ve svém „Deníku“:

„Mému dobrému otci dobře se nevedlo, a ač nepamatuji, že by byl marnotratný, přece vždy nedostatek měl. Jeho nemožností, bych myslel, bylo jeho dobré srdce. Zvláště naříkával si na francouzskou vojnu, v které při příprěži jednou o koně čtyřleté i s vozem přišel. Největší ale chyba otcova byla, že byl veliký milovník honby. Chodil na honby, myslivec mu za to přál nějakého z lesa chrastí a mhouru čili mrti; za to on přál opět myslivci, prostřílel mnohý zlatý a hospodářství jsouc cizím člověkem opatrováno, hynulo a malého užítku přinášelo. Ještě ale více klesalo a takovou četnou rodinu

vyživiti nemohlo, když otec dostav z nastuzení do nohou suché lámání, po lázních jezdil, až pak tři léta nemocen na posteli leže, r. 1824 dne 24. prosince zemřel, zanechav hospodářství zadlužené“. Také o svém otci, který vedle hospodářství živil se tkalcovstvím, píše, že miloval hudbu a hrával na velké i malé dudy, a také syny své dal cvičiti v hudbě a zpěvu.

*Jan Ev. Kypa
Dle fotografie v archivu města Telče*

Jan Kypa, jenž dle matriky zemřel 22. prosince 1824 na vodnatelnost, měl z dvojího manželství 16 dětí, z nichž však 8 zemřelo v dětství. Ze synů jeho vynikl jmenovaný již Jan Ev. Kypa, narozený zde 1. prosince 1813 (sám udává datum narození 30. listopadu, což přejato i do jeho životopisů).

Pozůstalost dle protokolu z 23. května 1827 totiž usedlost s 8 jitry 547 sáhy polí, 1 j. 1505 s. luk a pastvin s inventářem ze dne 28. února 1825

v ceně 1743 zl. 18 kr. vid. 6. připsána byla synu Františkovi (nar. 19. června 1794). Dluhů včetně funeralií bylo 1093 zl. 18 kr., mimoto přivzal povinnost vyplatiti podíly po 40 zl. konv. m. nebo 100 zl. víd. č. bratrům Josefu, Matěji, Janu, Antonínovi, pak sestře Barboře a Marianě; mateři, protože již 10 zl. v. č. obdržela a zbytek 40 zl. odpustila, dobrovolně jenom 20 zl. konv. m. Na usedlosti měla výměnek, byt a vyživení až do smrti a držela si jednu krávu. Kdyby se nemohla srovnat a měla trpět zkrácení, bude jí povinen Frant. Kypta odváděti výměnkem 4 míry žita, 1 míru ječmene, 1 1/2 míry pšenice, 1 1/2 míry hrachu, 4 mandele slámy, 2 centy sena, 2 mejtníky lněného semene, jež mohla pro sebe sít, a 5 měř erteplí. Vrchnosti platilo se ročně 1 zl. 39 kr., za robotu podíl ze 300 zl., desátku k faře 2 věrt. žita, 2 věrt. ječmene, 1 míru ovsu a školnímu učiteli 6 kr. koledy.

*Rodný domek Jana Ev. Kypty
čp. 3 v Borotíně
Foto prof. Jos. Králík*

S nevlastní matkou nežil Kypta v dobrém poměru -4) a sousedé viděli trest boží v tom, že při splašení spřežení přišel k úrazu a zchroml. Po něm hospodařila vdova Anna (dcera Frant. Havlíčka z čp. 45) a r. 1879 přešlo hospodářství na dceru Marii, provdanou za mlynáře Josefa Jindu (čp. 115) a po druhé za mlynáře Václava Kotašku. Domek přešel na děti po Jindovi a r. 1893 ujal jej zet Antonín Svoboda, ale již r. 1897 prodal jej Janu Linhartovi. R. 1905, 30 června koupila domek Anna Břicháčová, manželka nájemce hostince čp.1 Jana Břicháče, za 3.300 zl. Ten zemřel r. 1942, avšak domek předal již r. 1929 synu Josefovi a manželce jeho Marii.

R. 1861, 26. listopadu vyšel v tomto domě oheň, který zachvátil 7 domů. Před r. 1904 byla sbourána stodola a r. 1929 přistavěna kolna.

Dne 1. srpna 1943 byla na tomto domku zasazena slavnostním způsobem pamětní deska s mramorovým poprsím rodáku zdejšímu Janu Ev. Kypťovi, dílo akad. sochaře J. V. Duška, při čemž byly provedeny v místním kostele Kypťovy církevní skladby. Jednu z nich, árii do Es komponoval Kypta v tomto domku r. 1840 pro pouť na Kostelci.

4) *Vypravuje o tom Jan Ev. Kypta v povídce „Obrázek ze života“, Schulkalender der Brünnner Diocése 1858/60, str. 65 a d. - Rod Kypťův, již v 16. stol. svobodnický, pocházel z Červeného Újezda. Podle vkladu v deskách zemských 16. července 1522 prodal pan Jan Radimský ze Slavkova a na Neustupově dvůr popl. a poustku pode vsí s dědinami, lukami, porostlinami, s rybníčkem za 49 kop gr. praž. Matěji Kypťovi, dědiníku z Újezda. R. 1612 jmenuje se Matěj Kypta svobodník v Červeném Újezdě, jenž měl spor s panem Kašparem Kaplěrem ze Sulevic na Neustupově. Podle matrik jistebnických oddán byl r. 1679 Matěj Kypta (psáno Kypět) z Červ. Újezda s dcerou slovatného pana Matěje Kopidlanského ze Lhoty Hnatovy. Matheus Kypťta, svobodník z Červ. Újezda, oddán byl r. 1742 s Kateřinou, vdovou po Jindřichu Procházkovi v Miličíně. Svobodství ve Stupčicích čp. 12 držel dle soupisu z r. 1789 František Kypta.*

Větev borotínská: Jan Kypta, tkadlec v Borotíně čp. 3 byl synem Jana Kypťy ze Stupčic, oženil se 26. října 1779 s Kateřinou, dcerou po zemř. Vojtěchu Kozmínovi z Borotína čp. 63 (nové 3), jež zemřela 24. listopadu 1797 ve věku 40 let, po druhé 16. ledna 1798 s Barborou Sekýťovou, nar. 27. září 1774, dcerou Jana Sekýty, hostinského v Řevnově čp. 13 a jeho manž. Anny, jež ho přežila (zemřela 8. února 1838 na zápal plic). Zemřel 22. prosince 1824 na vodnatelnost. Děti jejich jsou: Anna, nar. 7. listopadu 1780, zemř. 22. listopadu 1782, Marie nar. 9. května 1782, zemř. 23. června 1785 na psotník, Matěj nar. 25. února 1784, zemř. 12. června 1785 na psotník, Jan nar. 17. května 1786, Josef nar. 16. března 1788, zemř. 19. března 1791 na neštovice, Vojtěch nar. 3. června 1790, zemř. 6. února 1791, Václav nar. 1. října 1792 (dle Deníku Jana Kypťy »přiznal se na domek s polmi v Borotíně, byv z vojny vyplacen, a dostal mimo peněžitý díl otcovský jednu krávu, 2 býky, 7 ovcí a polní nářadí), František nar. 19. června 1794, dědic domku (oženil se 8. srpna 1826 s 19letou Annou, dcerou Frant. Havlíčka z Borotína čp. 45 a Kateřiny roz. Vatrsové, byl vojákem a r. 1825 vrátil se z Itálie domů), Josef nar. 23. listopadu 1798,

č. 4 (staré 64): Grunt Šimůnkovský

R. 1638 uvádí se grunt Šimůnkovský spálený, později je na něm Adam Kolár. R. 1654 byl na něm Mikuláš Ptáček a držel 4 str. polí, později Václav Mika, na to zpusťl a r. 1713 je tu řezník Václav Bulín, maje 12 str. polí, 1 str. 1/4 věrt. ladem, luk na 1 1/4 vozu sena a vozu otavy. Domek knihuje teprve r. 1734 ve 120 kopách, a to následovně: staré kontribuce do důchodu 20 kop, starého nápadu po Václavu Kroužkovi též gruntovních 40 kop, nápadníkům po zemř. Pavlu Kroužkovi: Dorotě 1 kopy 20 gr., Mikuláši na gruntě Gedejšovském (?) 1 kopy 20 gr., po Alžbětě a dětem Jiříkovi Roztomilému v Jistebnici 40 gr., Václavovi pastejři v Borotíně 40 kop, nynějšímu majiteli Václavu Bulínovi, který předně na zpusťlý grunt ponejprv přistupuje, jej zlepšil a „následovně do gruntu zhořice jej znova vystavěl“ patřiti bude 56 gr.

Později drží grunt Adam Vesecký a po něm (již r. 1769) syn nejmladší František, který teprve po smrti otcově (r. 1780), zapisuje usedlost ve 120 kopách. R. 1807 prodána v dražbě. Hospodařila tu vdova Anna Vesecká (k usedlosti bylo 22 jiter 350 sáhů polí, 3 j. 464 s. luk, 59 s. zahrady). Zástupce pozůstalosti Václav Lachout prodal usedlost Janu Chluppovi důchodnímu v Jistebnici a ten zase r. 1808, 23. srpna Matěji Malému za 1400 zl. 45 kr. R. 1814 ujímá chalupu v ceně 600 zl. František Malý, r. 1858 pak ji pouští v postupní ceně 1600 zl. synu Antonínovi a jeho manželce Anně roz. Jarolínkové. R. 1861 spolu se sousedními domy vyhořela. Při dražbě 4. prosince 1889 vydražil ji Jindřich Špirhanzl, ale relicitací r. 1890 dostala se v majetek Josefa Trávníčka, od něhož prodána r. 1891 Antonínu Křivancovi. Od r. 1901 držela polovinu Františka Křivancová, od r. 1938 je majitelkou Milada Křivancová.

zemř. 6. července 1800, Barbora nar. 2 prosince 1800, provdala se 28. listopadu 1826 za 38letého vdovce Ignáce Peška, bednáře v Jistebnici čp. 17 (syn jejich Josef byl bednářem v Jistebnici čp. 17 a měl syny Ludvíka, předčasně zemřelého a Antonína, rolníka tamže), Josef nar. 30. října 1802, pozd. tkadlec v Borotíně, Marie nar. 15. září 1805, zemř. 16. srpna 1807 na neštovice. Marie Anna nar. 18. února 1803 (provdaná 1. února 1848 za Jakuba Hrbka, tesaře v Jindřichově Hradci), Matěj nar. 28. února 1810 (dle deníku Jana Kypty odešel v 17. roce věku svého do světa co tovaryš tkadlcovský. Pracoval v Uhrách a když se byl po dvaceti letech domů navrátil, zdržel se v Borotíně u Josefa rok, odkudž se opět do Uher navrátil, kdež pak se oženil, až roku 1860 ze-mřel), Jan Evang. nar. 1. prosince 1813 a Antonín nar. 30. března 1817 (dle téhož deníku. odešel co krejčovský tovaryš do světa a zdržoval se nejvíce v Uhrách od r. 1838, odkudž se nenavrátil a tam se oženil). Jan Ev. Kypta vypsál svůj život v »Deníku«, vydaném Boh. Pernicou r. 1940 v Praze v Topičově Edici. Přežil tři manželky: 1. Josefa Štoknerová oddána 15. listopadu 1842, zemř.

č. 5 (staré 65)

R. 1785 připomíná se tu Antonín Vesecký, po něm pak František Vesecký, který zemřel 25. března 1812 bez poslední vůle. Pozůstalost o 2 jitrech 197 sázích ujal Jan Vesecký. Ten prodal podle zápisu z roku 1836 chalupu s pozemky 2 jitra 1057 sáhů za 466 zl. Josefu Kotalíkovi a ten dle zápisu téhož roku za 160 zl. Františku Štikovi, ale r. 1848 zapisuje sobě polovinu domku z pozůstalosti po zemř. Josefu Kotalíkovi Barbora Kotalíková, vedle níž byli dědici bratr Martin a děti Antonín a Marie. Chalupa byla ceněna na 200 zl. R. 1842 knihuje si vlastnictví František Štika a r. 1875 odevzdává polovici Marii Kavrzové; nezletilý Antonín Kavrza měl býti šacen a dán na řemeslo až do nákladu 20 zl.

Dle smlouvy z r. 1878 přechází vlastnictví na polovic na Josefa Veseckého a na čtvrtinu Barboře Vesecké, která r. 1884 získala i druhou čtvrtinu. Tyto její 2/4 koupila r. 1893 Marie Opltová. Dle odevzdací listiny z r. 1898 přechází domek na Antonína a Marii Kavrzovy, od r. 1896 pak onen vlastní i díl Marie Opltové.

R. 1903 byla přistavěna stodola a r. 1926 dílna.

24. ledna 1844, 2. Kateřina Kubátová odd. 27. srpna 1844, zemř. 8. září 1863, 3. Marie Šteflíčková odd. 27. dubna 1864, zemř. 10. října 1866, on sám pak zemřel 5. dubna 1868 v Telči na Moravě. Děti jeho jsou: Jan nar. 19. září 1843 v Jindř. Hradci, studoval na gymnasiu v Jindř. Hradci, ale ze 2 tř. přestoupil na reálku v Telči a po absolvování 2 ročníků byl dán do Brna, aby prodělal dvouletý kurs pro učitele. Současně navštěvoval varhanickou školu. Dokončiv 1861 II. ročník jako učitelský kandidát pro triviální školy, nastoupil násl. r. místo podučitele na dívčí škole v Telči, kde působil až do své smrti 10. ledna 1905. Vyučoval také soukromě hudbě a zpěvu a byl též ředitelem kůru a pokladníkem záložny. Dokončil Deník svého otce. Také skládal, jak z něho patrno. Josefa Marie Kateřina nar. 5. září 1849, Antonín nar. 14. června 1851, Marie nar. 1. září 1853, Anna nar. 25. července 1856, Kateřina nar. 26. října 1858 (zemř. v stáří 57 let), Bernard nar. 17. března 1865, již od 5. třídy učil se u učitele Ludvíka Blížence hře na housle, studoval na gymnasiu, kde jej v prime učil Jos. Sakař, výborný houslista, pianista a varhaník, hře na housle a na varhany. V létě každé neděle jezdíval na Jemčinu, kde hrával v zámecké kapli a jako gymnasista chodil na zpěv, který řídil říd. učitel dívčích škol V. Chabr, býv. otcův pomocník (borotínský rodák). Ze sexty vstoupil do noviciátu řádu františkánského v Praze, který jej vyslal na gymnasium v Plzni. Tam r. 1885 maturoval. Vystoupil potom z kláštera a odešel na učitelský ústav do Soběslave. R. 1886 se stal učitelem ve Štěnovicích, jsa zároveň správcem kůru, 1904 říd. učitelem v Německé Bříze a v l. 1907 - 1926 působil v Druztové, kde byl rovněž správcem kůru. Zemřel 10. června 1943. S manž. Kateřinou roz. Hesovou (nar. 4. května 1860, zemř. 17. listopadu 1935) měl dcery Annu (nar. 8. prosince 1891, provdanou za Jana Markla a 13. listopadu 1927 ovdovělou) a Miladu (nar. 20. února 1890 ve Štěnovicích, učitelku a výbornou pianistku, zemřelou 27. listopadu 1940). Nejmladší synek Jana Kyty František nar. 3. června 1866, zemřel již 3. srpna t. r.

č. 6 (staré 66): Grunt Jindrovský

Za války třicetileté byl tu Jindřich Kožišník, r. 1638 Jindrová (vdova), po válce r. 1654 pak Václav Jindrů, který držel 20 str. polí. R. 1713, kdy tu již hospodařil Pavel Huňáček, patřilo ke gruntu 17 str. 3 1/4 věrt. špatných polí, 1/2 věrt. ladem, 1 str. porostlin, luk na 1 1/2 vozu sena a 1/2 vozu otavy. Po Huňáčkově zapisuje grunt Jan Kostelecký r. 1734 v ceně šacovní 100 kop. R. 1768 žádá Antonín Kostelecký s bratry a sestrami o připsání gruntu po smrti otcově ve 100 kopách, nyní ale za 300 kop a přejímá břemena po neb. Anně Adámkové, sirotkům Anně a Kateřině 3 kopy, po druhé ženě za Karla Vostřáka v Drahněticích vdané 3 kopy, vdově po zemř. Beranovi 3 kopy, vdově po Pavlu Adámkovi v Hůrce 3 kopy, nového nápadu vyplatiti mezi 5 dětí 60 kop 30 gr., k ruce Anny Křemenové od jejího dědka odkázáno bylo 2 kopy 17 gr. 1 den., držitel sám má podílu 5 kop 22 gr. 6 den.

Na gruntu je potom Josef Kostelecký a před r. 1785 odstupuje jej jedinému synu Antonínovi v sumě 100 zl. a za výměnek. Tehdy patřilo k němu 17 jiter 475 sáhů polí a 1 j. 1473 s. luk. Antonín zemřel roku 1826 a chalupa byla přiřknuta Marii Kostelecké v ceně 1544 zl. 1 1/2 kr. víd. č. Bylo při ní 17 jiter 966 sáhů polí a 1 j. 1488 s. luk.

Později drželi chalupu manželé Jan a Marie Vanišovští, od nichž koupil chalupu s 8 jitry 577 sáhů polí a 1 j. 373 s. luk za 2000 zl. Matěj Pejša s choťí Rosalíí ze Lhoty Pejšovy pro syna Martina Pejšu. R. 1877 je na ní Josef Pejša, od r. 1878 na polovici manželka jeho Rosalie. R. 1895 koupili společně usedlost František Balek a Barbora Tomečková (od r. 1902 jeho choť) a r. 1937 převzal ji syn Jan Balek s manželkou Rosalíí.

R. 1904, 28. dubna vyhořela stodola.

č. 7 (staré 67): Grunt Šafářův

Po neb. Říhovi Suchém puštěn byl grunt tento Jakubu Šaldovi za 90 kop; kladl splátky do r. 1618. V urbáři r. 1638 psán je na gruntě Říha Suhej, v závorce však uveden Šafář, snad nový majetník.

R. 1734 knihuje si chalupu v 70 kopách Jakub Huňáček (dlužné podíly vypláceny ještě po r. 1750), po jehož smrti patřila synu Františku Pekařskému, ten však na vandru se štěstí nahodil, že v Budějovicích přijat byl za mistra a souseda, a proto chalupu svému švagru Václavu Lachoutovi za 85 kop 42 gr. míš. jinak 100 zl. a převzetí starého nápadu 69 kop 17 gr. 1 d. prodal, což roku 1768 zaknihováno. Vdova po Václavu Lachoutovi Dorota

postoupila chalupu synu Václavu Lachoutovi, ježto mladší syn pro nedostatek zdraví a mladý věk (16 let) jí ujeti nemohl. Tohoto bratra Františka měl však Václav poslati do školy i na řemeslo a dáti mu v ceně 20 zl. dobytek nebo hotové peníze. R. 1815 odstoupil Václav usedlost v ceně 1000 zl. synu Václavu Lachoutovi. Týž měl dáti do vyvazovacího fondu relutum za robotu 5 zl. 36 kr. (pěší roboty 2 dny), činže z gruntu 1 zl. 26 kr. nahrazena kapitálem 19 zl. 45 kr. konv. m., škole za posnopné 2 zl. 50 kr., k faře za desátek 1 míru žita, 1 věrtel ječmene, 3 věrt. ovsa a 6 vajec 51 zl.

R. 1852 zajišťují si výměnek Václav a Barbora Lachoutovi a usedlost ujímá syn Václav, po něm r. 1900 tohoto syn Ignác s manželkou Boženou, po níž dědí dcera Marie provdaná za Josefa Hrona, jenž ujal pak druhou polovici.

R. 1872 shořela stodola a r. 1912 kolna.

č. 8 (staré 68): Chalupa Pejkotovská

Vávra Beštův prodal tento grunt Matěji Pekařovi za 60 kop; r. 1608 klade vejrunky Anna, manželka Matěje Pekaře. R. 1613 koupil jej Adam Bouchal za 60 kop míš. a od toho zase r. 1629 Havel Pajkot. R. 1638 jmenuje se na něm Matěj Pajkot a grunt byl spálený.

Na chalupě připomíná se později Václav Bulín, 1734 zapisuje si ji v 50 kopách Jakub Bulín a po jeho smrti ujal ji syn František. Ježto i matka zemřela a on od její smrti hospodaří, připsán mu grunt (1768) ve 120 kopách a v té ceně zajištěny podíly po 9 kopách 12 gr. sourozencům Janovi, Barboře, Veronice, Alžbětě i novému hospodáři Františkovi. František Bulín prodal chalupu r. 1785 Vojtěchu Loudovi za 600 zl. hotově zaplacených. Nový majitel i se ženou po krátkém čase zemřeli a dědické právo mělo připadnouti na nezletilé sirotky Františka, Jakuba a Veroniku, pročež hospodářství bylo na 6 let pronajato. Ježto dalším pachtem by sešlo a Antonín Kostelecký dosvědčil, že ten grunt koupil Vojtěch Louda pro staršího syna Františka, avšak pro předčasnou smrt zápis vyzdvihnouti nemohl, ustanovil úřad za držitele staršího syna Františka, který měl mladšího bratra Jakuba dáti vyučiti kovářství a vyplatiti mu podíl 50 zl.

Dle poslední vůle r. 1813 zemřelého Františka Loudy dědil syn Jan a hospodařil s vdovou Kateřinou. Při chalupě bylo tehdy 13 jiter 72 sáhů polí a 1 j. 562 s. luk.

Podle zápisu z r. 1830 Kateřina Loudova provdaná za Jana Křiklána pro-

*Zbořený štít domu čp. 8 v Borotíně
Foto Ing. R. Cikhart*

dala chalupu s 1 j. 303 s. polí, 260 s. luk a 129 s. zahrady za 840 zl. Matěji Malému a r. 1931 tíž manželé pole pod 3 míry na Šáchovnech Františku Vejvodovi.

Na chalupě jest potom Jan Malý, jehož vdova Barbora s poručníkem dětí Janem Lachoutem prodali chalupu Františku Malému pro jeho syna Františka za 1260 zl. Dle tržové smlouvy z 2. července. 1868 koupili chalupu Václav a Anna Bicanovi. R. 1872 shořela stodola. Od r. 1890 byla majitelkou vdova Anna Bicanová roz. Tomečková; svůj výměnek na gruntě Chlášovském v Pikově prodala, ponechavši si jenom louku u Pikova. R. 1891 postoupila domek dceři Františce provdané za Antonína Faru. R. 1937 ujal jej syn Jaroslav s chotí Marií.

Při přestavbě r. 1939 odstraněn byl pěkný domovní barokový štít. -5) R. 1932 při úpravě vjezdu nalezeny byly před ním renesanční kachle s reliéfy apoštolů, uložené v museu v Táboře. -6)

5) *Vyobrazen v Jihočeském sborníku historickém V, 1933, 27.*

6) *Popis a vyobrazení tamže, 27 - 30.*

*Kachle nalezené před domem čp. 8 v Borotíně
Foto Šechtl & Voseček v Táboře*

č. 9 (staré 69): Grunt Tůmovský, díl

R. 1734 zapisuje knihovně Václav Beránek tento dům od starodávna šacovaný za 50 kop. Mezitím rozdělili se bratři Martin a Václav, tudíž knihováno v poloviční ceně 25 kop. Václav však již r. 1748 pro nemohoucnost hospodařiti nemohl, a proto prodal svou polovici bratru Martinu Beránkovi za 100 zl. rýn. Po něm ujal usedlost Tomáš Benda v sumě 85 kop 42 gr. a r. 1770 knihovně zapsal. R. 1791 prodal grunt za 300 zl. Františku Jindovi. V kupní ceně bylo 100 zl. pro dceru Veroniku. Ke gruntu bylo 8 jiter 808 sáhů polí, 1 j. 276 s. luk a 314 s. pastviště. Povinnosti byly: kontribuce 7 zl. 30 kr., za robotu 3 zl. 30 kr., úrok z gruntu 1 zl. 30 kr., desátku ječmene 2 věrt., ovsu 1 m., k záduší kapitál 4 zl. a Janu Čechovi 1 zl. 30 kr.

Potom hospodařil tu Václav Jinda. Když r. 1846 zemřel, ujal chalupu syn Václav; matka Rosalie měla výměnek a sourozenci Antonín, Františka, Josef, Jan, Kateřina, Jana a Marie skrovné podíly.

R. 1863 knihují si výměnek dosavadní majitelé František a Veronika Sekýtovi.

Dne 30. prosince 1866 koupili domek manželé Josef a Anna Votápkovi, kteří jej postoupili dceři Marii provdané Brožové. Její manžel padl v první

světové válce. Domek ujala r. 1939 sestra její Aloisie, provdaná za holiče Bacíka.

R. 1870, 30. června domek vyhořel, r. 1872 pak vyhořela stodola, jež nebyla již postavena.

*Kachel nalezený před domem čp. 8 v Borotíně
Foto Šechtl & Voseček v Táboře*

č. 10 (staré 70): Grunt Tůmovský, díl

R. 1654 je na usedlosti Tomáš Kolář, maje 18 str. polí. R. 1713 držel Jan Beránek 18 str. 1 $\frac{3}{4}$ věrt. špatných polí, 1 str. lad, 1 věrt. porostlin, luk na 2 $\frac{1}{4}$ vozu sena a $\frac{1}{2}$ vozu otavy. R. 1734 činí zápis gruntovní syn Martin Beránek. Dům od starodávna šacován za 50 kop, ježto se však bratři Martin a Václav o grunty k němu patřící rozdělili stejným dílem, platiti má Martin toliko polovinu, totiž 25 kop. Ta pak suma patřiti bude: Staré kontribucí polovic připsati 4 kopy 55 gr. 4 $\frac{1}{2}$ d, do důchodu mil. vrchnosti 8 kop, novému hospodáři Mart. Beránkovi za po ohni vyzdvižení stavení se zanechává 12 kop 4 gr, 2 $\frac{1}{2}$ d.

R. 1770 polovici gruntu po Martinu Beránkovi ujal manžel jeho dcery Anny František Jelínek v sumě 42 kop 51 gr. 3 d., a to: vrchnosti staré nápady 1 kopa 30 gr., z dluhu k záduší borotínskému polovice t. j. 4 kopy 2 gr. 1 d., Martinu Tůmovi, čeledínovi 6 kop, Ludmile Novákové 2 kopy 2 gr. 1 d., novým nápadníkům: dceři Anně, manželce nového hospodáře 11 kop 36 gr. 6 d., dceři Kateřině vdané za Jana Jelínka 11 kop 36 gr. 6 d., za zemřelého hospodáře Martina Beránka na mše napolovic 5 kop 48 gr. 3 d.

R. 1772 František Jelínek prodal chalupu pro nemožnost a pro dluhy „skrze neúrodu zemskou“ Janu Pejšovi. R. 1796 dle přípisu purkmistra Františka Veseckého prodala Barbora Pejšová roz. Halová v plnomocenství s Václavem Pejšou manželu Janu Pejšovi, „jenž v Uhřích v městě Štávnici obytným jest“ v městys Borotíně patřící dům pod č. 70 Janu Hálovi, „obytníku borotínskému“ za 600 zl., z nichž polovinu hned hotově zaplatil. Jan Hála prodal pak chalupu r. 1797 za 774 zl. rýn. Martinu Mitiskovi, kováři v Nadějkově, a ten zase t. r. Matěji Němečkovi za 800 zl. Polí bylo k ní 6 jiter 326 sáhů, luk 1 j. 17 sáhů.

Matěj Němeček zemřel 7. března 1807 a usedlost s pozemky, břemeny a podíly dle poslední vůle z r. 1802 ujal syn Václav Němeček. Podle zápisu z r. 1833 měl vyplatiti po 60 zl. dceři Dorotě, z nichž jí vystrojil pohřeb, Anně, Kateřině, Barboře, synům Matějovi a Josefu a po matce Anně třem jiným též po 10 zl., na mše sv. 10 zl., pro bratra Matěje 40 zl., sestře Barboře 40 zl. a svého podílu 110 zl., celkem tedy 800 zl.

Václav Němeček prodal chalupu za 410 zl. r. 1847 Josefu Karlovi, od něhož koupil ji se zahradou za 536 zl. František Malý pro svého syna Václava Malého (r. 1848). Dle protokolu z r. 1868 koupil chalupu v dražbě za 536 zl. Jan Pecháč, za něhož dne 30. června 1870 vyhořela. Trhem přešla r. 1876 i se zahrádkou na Josefa Nováka a r. 1878, 30. srpna koupila ji židovka Rosalie Šmolková. R. 1893 koupil domek vídeňský obuvník Josef Novák s manž. Anastázií roz. Tůmovou, r. 1897 pak koupí přešel na Antonii Sokolovou. Sňatkem dostal se krejčímu Ludvíku Kroužkovi, jehož vdova Antonie Kroužková-Sokolová prodala jej učiteli Václavu Homanovi. R. 1911 koupili domek Bohuslav a Anna Jarolímkovi, 1913 Jan a Marie Novákovi, tato pak jako vdova odevzdala jej synu Janu Novákovi.

č. 11 (staré 71): Chalupa Zykovská

R. 1654 připomíná se v Borotíně Matěj Zykův, drže 10 str. polností, později (1713) Jan sedlák (Maňák?) a pak Bartoloměj Němec. K usedlosti bylo

7 str. 3 1/2 věrt. polí, 1/2 str. ladem, 1 věrt. porostlin a luk na 1/2 vozu sena.

Po Janu Maňákovi zapisuje chalupu v ceně 28 kop r. 1734 Matěj Brož. Po tomto ujímá ji nejmladší syn Baltazar, opětně v sumě 28 kop, a to: do důchodu starý nápad 3 1/2 kopy, dědicům po otci: Václavovi na vojně, Mařeně dceři vdané za Jakuba Jeníka, Kateřině vdané za Matěje Maulíka, držitelí samému po 6 kopách 7 gr. 3 1/2 den. R. 1800 po rozvržení pozůstalosti po zemř. Baltazaru Brožovi ujímá grunt Josef Brož v ceně 290 zl. 42 kr., totiž na pohřební útraty 20 zl., právní taxy 4 zl. 30 kr., do kasy zádušní kapitál z fundace Borgovské po 5% 50 zl., odhadatelům 3 zl. 30 kr., do sirotčí kasy 20 zl., podíl Františkovi po Marianě Brožové z toho gruntu 96 zl. 21 kr. a držitelí samému 96 zl. 21 kr. R. 1806 učiněn byl dědičný zápis na domek čp. 11, ujatý od vdovy Anny Brožové pro Františka Brože. -7) R. 1810 smlouvou s Václavem a Petromilou Jindrákovými odstoupil František Brož své hospodářství se 7 str. polí, na 1 vůz sena luk, malý sad, vůz, pluh, vše jak užíval, s vůlí matky Anny v ceně 1500 zl. za jejich usedlost č. 86 (nové 6), ti pak r. 1813 pro sešlost věkem postoupili je synu Václavu Jindrákovi. R. 1852 Václav Jindrák postoupil chalupu synu Florianu Jindrákovi a jeho manželce Marii roz. Sekýtové v ceně 640 zl. s převzetím všech břemen a povinností výplaty otci Václavovi 100 zl., sourozencům Václavu, Anně a Barboře po 120 zl.

R. 1868 koupil chalupu František Žbánek.

R. 1870, 30. června shořela stodola a nebyla již vystavěna.

R. 1895 ujali chalupu František a Karolina Sekýtovi a r. 1924 postoupili ji Františku a Růženě Sekýtovým.

č. 12 (staré 72): Chalupa Karla Černého

Na ní připomíná se Karel Černý, později Jiří Vaníček. R. 1734 zapsána je chalupa v ceně 20 kop po nebožtíku Karlu Černém Janu Karlovi, jemuž, ježto domek po ohni vystavěl, zapisuje se 11 kop, do důchodu 5 kop a bratřím a sestřám 4 kopy. Dle zápisu r. 1768 Jan Karel věkem sešlý postupuje chalupu mladšímu synu Janovi. Vdova po tomto už r. 1785 drží chalupu a r. 1792 se synem Janem jakožto dědicem ji s 8 str. polí a pod 1/2 vozu lučného postoupili Matěji Malému za jeho chalupu čp. 85 (26 n.), na obecním místě postavenou se zahrádkou v ceně 150 zl. a příplatkem 299 zl. 10 kr. Vdova Alžběta Karlova si vymínila, aby ji Malý i s dvěma dcerami do

7) Frant, Brož, voják, odstoupil r. 1802 chalupu s poručíkem Václ. Jindou za nezl. dceru po Jos. Brožovi sestře Marianě v ceně 286 zl. 5434 kr., jež měla vyplatiti podíly matce Anně a sestřám Kateřině, Barboře, Alžbětě a Rosalii.

smrti při sobě nechal, dcerám, jak dlouho by jinak opatřeny nebyly, volný byt a přichránění přál.

R. 1814 František Malý odstoupil živnost, jak stojí a leží, Janu Malému. Tento podle zápisu z r. 1836, ježto churavěl, usedlost s 8 jitry 1314 sáhy polí, 206 sáhy zahrad s dobytkem odstoupil synu Janu Malému s břemeny a podíly po 100 zl. otci Janu aneb matce Barboře, a jejich dětem Matěji, Františkovi, Václavu, Hynku, Anně a Janovi. Od r. 1836 je polovina psána na manželku Barboru.

R. 1865, 21. srpna chalupa vyhořela.

Koupili ji potom r. 1867 Václav a Barbora Jindovi. R. 1907 ujala ji dcera Viktorie, provdaná za Františka Chotovinského a r. 1929 syn Karel Chotovinský s manželkou Františkou.

č. 13 (staré 73): Domek Vopičkovský

Domek vystavěl Jiří Vaníček, který jej r. 1734 zapisuje v ceně 13 kop. Po jeho smrti ujal jej (1773) v ceně 110 zl. Václav Benda.

R. 1785 připomíná se tu Václav Jinda.

Dle kšaftu z 28. dubna 1808 ujal usedlost po Václavu Bendovi syn Matěj Benda (zápis 1824) se 3 jitry 1019 sáhy polí, 1 j. 678 s. lesa a pastvin. Týž r. 1829 odstoupil domek se 2 j. 834 s. polí a luk synu Tomáši Bendovi v ceně 400 zl., ten pak dle zápisu z r. 1836 prodal domek se 732 sáhy polí a 867 sáhy luk za 778 zl. Augustinu Pachtovi (z č. 106). R. 1856 sňatkem přešel na Josefa Jelínka a manželku Marii, od r. 1877 duševně chorou. Její polovici ujal r. 1894 manžel a r. 1916 převzal domek syn František. Sňatkem přešel r. 1919 na Josefa Dvořáka a jeho manželku Františku.

Domek byl po ohni dne 21. srpna 1865 obnoven.

č. 14 (staré 103): Dům Hrbkovský, Čížkovský

V urbáři r. 1638 připomínají se Martin Čížek a Adam Hrbek. Tento držel r. 1654 12 str. polí, kdežto r. 1713 Jakub Hrbek neb Havlíček vykazuje 16 str. polí špatných, 1 3/4 věrt. ladem, 3 věrt. porostlin, na 2 1/2 vozu sena a 3/4 vozu otavy luk. Grunt Martina Čížka byl r. 1637 pustý a poznamenáno, že „jsou na něm podruzi“.

R. 1720 prodává František Hoch domek podle „Čížkovského pustého“. Potom zapisuje domek Tomáš Kroužek v ceně 50 kop a r. 1731 Tomáš Havlíček, „ačkoliv na něm bez zápisu seděl, však po ohni jej z gruntu vystavěl

Tomáši Havlíčkovi Václav Trpka prodal za sumu 70 kop“ s převzetím všech povinností, nedoplatek 26 kop 34 gr. 2 den. si Trpka zajišťuje.

Tomáš Havlíček zůstavil dceru Veroniku, provdanou za Jakuba Melicha, jehož přijal za dědice. Grunt počítán v sumě 70 kop, dále kostelu borotínskému 23 kop 6 d., vdově neb matce 23 k. 29 gr. 4 d., dceři Veronice 23 k. 29 gr. 4 d. Po smrti matčině odpisuje se její částka (1770) na mše sv., později i částka Verončina (1780) a 12 zl. k záduší (1790). Veronika měla tu snad při gruntu nějakou chalupu, jak se zdá ze zápisu obecní knihy z r. 1793, dle něhož byla skasírována chalupa Veroniky Havlíčkové na gruntu Hrbkovském.

R. 1800 postupem ujímá chalupu Matěj Melich, který dle zápisu z r. 1823 prodal domek se zahradou 105 sáhů, polí 1 jitro 1093 sáhy a luk 638 sáhů za 808 zl. Janu a Alžbětě Vejvodovým.

Po smrti Václava Bendy ujal domek dle zápisu z r. 1824 Jan Benda a prodal jej (zápis 1836) se 403 sáhy pozemků za 294 zl. Janu Štikovi, ten pak dle zápisu z r. 1837 zase za 400 zl. Anně Strnadové.

R. 1859 odevzdán Josefu Strnadovi, matka Marie zajistila si tu výměnek. Od r. 1897 hospodařila tu vdova Marie Strnadová a r. 1919 odevzdán domek Antonínu Strnadovi v ceně 30.000 K. R. 1928 koupili domek Jan Tůma, majitel krejčovského závodu v Praze († 1943) s chotí Ludmilou v téže ceně, domek opravili a r. 1930 prodali Václavu Chomoutovi.

č. 15 (staré 74): Grunt Červův, Plochovský

Grunt Adama Červa jmenuje se r. 1713 jako nově po revisitaci zdělaný a při něm je 14 str. 1 3/4 věrt. polí, 1 1/2 str. lad, 1/4 věrt. porostlin, luk na 1 3/4 vozu sena a 1/2 vozu otavy. Po Adamovi držel grunt Václav Červ a r. 1734 knihuje jej v sumě 50 kop František Trpka. Podle jednoho záznamu dům vystavěl Vavřinec Pejša.

R. 1754 František Trpka pro sešlost věkem a mnoho dluhů prodal jej za 219 kop 39 gr. 3 den. pro Josefa Jindu. Vdova po tomto provdala se r. 1781 za Václava Čekala.

Později tu hospodaří Václav Jinda, který r. 1834 směnil pole s Viktorem Hálou (z č. 49) a odstoupil usedlost s 10 j. 443 sáhy polí a 1 j. 116 s. luk v sumě 1334 zl. 15 4/5 kr. synu Václavu Jindovi. Václav a Josefa Jindovi prodali 8. února 1859 usedlost za 1050 zl. r. č. Aloisu Chotovinskému pro jeho syna Jana Chotovinského a jeho manželku Marii; zápis Jana Chotovinského učiněn teprve r. 1891.

R. 1865, 21. srpna stavení shořelo a r. 1896, 1. ledna vyhořela stodola.

R. 1910 koupili usedlost manželé Josef a Marie Maňákovi, od r. 1932 převzal ji syn František s manželkou Annou.

*Štítový dům čp. 15 v Borotíně
Foto Ing. R. Cíkhart*

č. 16 (staré 75): Grunt Sobotkovský, Broncovský

R. 1638 připomíná se grunt Sobotkovský spálený. R. 1713 byl tu Matěj Sobotka, nově po visitaci zdělaný, maje 13 str. 3/4 věrt. polí, 1 str. 1/2 věrt. ladem, na 1 1/2 vozu sena a 1/2 vozu otavy luk. Také se tu uvádí Matěj Veselý a Jiří Petr Bronec, po něm pak Jiří Bronec.

R. 1734 činí se zápis Jiříku Broncovi, a to v sumě 80 kop. Tento grunt neb dům dle zprávy celé obce nebožtík Jan Bronec na dvoře vystavěl a následovně po třikrát zhoříce, vždy zase z gruntu vyzdvihnul, následovně pak Bůh všemohoucí pojmuoce jeho častější k sobě do věčnosti, když Pán Bůh spustiv vdovu Kateřinu po sobě s 5 dětmi zanechajíce, ona 5 let sama hospodařila i také dáleje ještě hospodařiti troufá, nicméně aby po její smrti mezi dětmi žádné nedorozumění nepovstalo, tento dům jejímu synu Jiřímu v zápis, a to v 80 kopách uvéstí dává s tou vejminkou, že ona do své vůle na

budoucí čas hospodařiti aneb takový jemu podle své libosti postoupiti moc a vůli má. Actum na cancelarii Jistebnic 1. Feber 1734.

Jiří Bronec ve svém sešlém věku postoupil grunt dle zápisu z r. 1783 Janu Slunečkovi, manželu dcery jeho Ludmily, ve 200 kopách s převzetím všech dluhů a břemen.

R. 1807 zapisuje se grunt na syna Jiřího Slunečka, jenž byl vojákem při sl. regim. Rize, v ceně 800 zl. se všemi břemeny; r. 1795 odprodána byla oulehle 1605 sáhů Martinu Hruškovi (z č. 22).

Jiří Slunečko odstoupil usedlost se 6 jitry 1300 sáhy poli a 1 jitem 959 sáhy luk v odstupní ceně 539 zl. 36 kr. synu Martinu Slunečkovi a jeho manželce Veronice, dceři Aug. Pachty (r. 1845); Z břemen jmenuje se 120 zl. matce Kateřině vtělených dle svatební smlouvy z roku 1827, do obecní kasy dluh 47 zl. 36 kr., Marii Bicanové 20 zl., Marii Slunečkové do Moravče 8 zl., řezníku Frant. Hálovi 4 zl., sestře Anně Slunečkové 160 zl., sestře Magdaleně 160 zl. a otci Jiřímu na přilepšenou 20 zl. Dne 11. dubna 1869 dům vyhořel.

R. 1882 ujímá polovici Martin Slunečko a r. 1885 druhou jeho žena Josefa. R. 1902 po Martinu Slunečkovi dědila nezletilá dcera Marie, jež se provdala r. 1912 za učitele Ferdinanda Tůmu, -8) syna pekaře Ignáce Tůmy, tento si pak vzal jako vdovec vdovu po Martinu Slunečkovi. Po smrti svého chotě, zemřelého za světové války, zaknihovala si r. 1921 Marie Tůmová roz. Slunečková 1/8 a nezletilý syn Josef Tůma 3/8, r. 1939 pak jmenovaná matka dalších 5/16 po nevlastní matce a syn 5/16, Josefa Tůmová-Slunečková pak knihuje výměnek.

č. 17 (staré 76): Grunt Beránkovský

R. 1606 grunt ten puštěn Václavu Beránkovi v sumě 70 kop.

R. 1734 zapisuje chalupu v ceně 80 kop Matěj Hron. Ve jmenované ceně je zahrnuto 20 kop vrchnosti pro nápadníky po Marianě Beránkové, od jejíchž předků byl grunt vyplacen, a 30 kop 51 gr. novému hospodáři Mat. Hronovi, jenž dům tento po dvojím ohni zase vystavěl, ostatek na zadrženou kontribuci.

8) Ferdinand Tůma narodil se v Borotíně 24. května 1883, vystudoval na reálce v Budějovicích, poté studoval na technice, ale pro stísněné poměry zanechal studií a vykonal v Praze r. 1908 doplňovací maturitu učitelskou, r. 1911 i zkoušku učitelské způsobilosti. Působil na školách ve Střezimíři, Březině na Rokycansku a Ouběnicích. R. 1914 narukoval jako kadet-aspirant, byl raněn v Srbsku do hlavy a zajat, prodělal ústup přes Albánii a byl převezen na ostrov Assinara, kde 23. května 1916 zemřel.

Později vyskytuje se na chalupě Jan Melich, jehož vdova „Dorota“, věkem již sešlá, nemíníc dále hospodařiti, žádala, aby grunt byl připsán nejmladšímu synu Janovi. Měla ještě nevybyté dcery Kateřinu a Veroniku, kdežto nejstarší syn Jakub a dcera Anna do Kamenné Lhoty propuštění „svatebnou vejpravu“ a každý dvěma kousky hovězího dobytka obdrželi. Stejně vybyty mají býti obě dcery svobodné. Staré nápadníci má vyplatiti přirostlý dluh 21 zl. aneb 18 kop, což knihováno r. 1768.

R. 1800 postupuje Jan chalupu synu Janovi, který ji dle zápisu z r. 1810 prodal Jakubu Kroužkovi za 5898 zl. Od toho ujal domek zápisem z r. 1830 s 8 jitry 1417 sáhů polí, 3 j. 1384 s. luk se všemi břemeny i právy v ceně 642 zl. 42 kr. syn Josef Kroužek. Ten prodal chalupu r. 1850 Václavu Němečkovi se 2 jitry 1555 sáhů polí a 1432 s. luk pro syna téhož Václava Němečka. T. r. Václav a Kateřina Němečkovi zajišťují si výměnek a odevzdávají chalupu Josefu Váchovi a jeho manželce Anně. Od r. 1922 držel domek syn Rudolf s manž. Annou.

Dne 11. dubna 1869 domek vyhořel, 10. června 1887 pak vyhořela stodola.

č. 18 (staré 77): Grunt Drábovský

Grunt sdělán byl po visitaci r. 1677. R. 1713 seděl na něm Mikuláš Dráb a užíval 12 1/2 str. polí, 1 str. 1 1/2 věrt. ladem, 2 1/2 věrt porostlin, luk na 2 1/4 vozu sena a 1/2 vozu otavy. Po něm byl zde Jiří Jeník a nato Josef Volf, jenž zapisuje si usedlost r. 1734 ve 30 kopách. Po jeho smrti oženil se s dcerou Veronikou Jan Vesecký a ujal po neb. jejím bratru Janu Volfovi chalupu, jež mu r. 1768 v zápis uvedena.

R. 1785 je na usedlosti Terezie Kroužková, která r. 1800 dle úmyslu manžela Matěje Kroužka pustila chalupu s 2 j. 1084 sáhů polí a 1444 sáhů luk s dobytkem a přísl. ve 300 zl. s převzatím dluhů, břemen a podílů po 25 zl. sourozencům Janu, Florianu, Kateřině, Marianě a 26 zl. 50 kr. matce Terezii synu Petru Kroužkovi. Pro jeho veliké zadlužení koupil r. 1809 chalupu se srozuměním Mariany Kroužkové za 1000 zl. Josef Kroužek, pachtýř na Vesci, v zastoupení svého syna Jana.

R. 1849 Jan Kroužek odstupuje chalupu se 4 jitry 521 s. polí a 1 j. 499 s. luk v ceně 840 zl. synu Janu Kroužkovi. Zaknihována je služebnost bytu Marii Kroužkové a výměnek pro Jana a Annu Kroužkovy.

R. 1868 koupili chalupu Václav a Anna Kozlovi, za nichž dvakráte (11. dubna 1869 a 10. června 1887), vyhořela stodola.

R. 1896 ujal ji syn Josef Kozel s manželkou Anastazií, od r. 1915 odstoupena nezl. Karlu Kozlovi, jenž ji držel potom (od r. 1920) společně s manželkou Marií.

č. 19 (staré 79): Grunt Stranikovský

Žil zde rod Faunků: r. 1638 Mikuláš Faunek, později Jakub Faunek a nato Jan Faunek, jenž si zapsal usedlost v ceně 100 kop. Po něm je tu r. 1734 Jakub Karpíšek, jemuž zapsána opět v sumě 100 kop s břemeny a povinnostmi. Po jeho smrti ujal a knihoval usedlost r. 1780 Václav Karpíšek a již r. 1799 postoupil grunt synu Matějovi v ceně 750 zl., jež takto vyúčtována: vrchnosti gruntovního nápadu 19 zl. 50 kr., k záduší kosteleckému kapitál 7 zl., do sirotčí kasy 18 zl., dluh z r. 1796 Františku Penkovi, šenkýři v Sudoměřicích 300 zl., úroky za 1 1/2 léta, Jiřímu Jelínkovi 18 zl., Janu Jindovi, mlynáři zámeckému místo úroků k užívání zanechané louky a rybníček, 10 zl., Janu Kroužkovi ze Řevnova proti užívání pole „na Stroužkách“ 23 zl., Josefu Brožovi z Borotína 10 zl., do pozůstalosti Freundovské do Smrkova 13 zl. 12 kr., mezi ostatní sourozence Františka, Václava a Antonína po 30 zl., Josefu a Matěji po 20 zl., Kateřině, jež „již něco použila“, 15 zl., pro sebe, ženu a pohřeb nechal otec 60 zl. 58 kr. mimo výměnek.

Matěj Karpíšek prodal usedlost r. 1814 Josefu Kroužkovi za 514 zl. 17 kr., tento pak dle knihování r. 1814 za 900 zl. Matěji Brandstillerovi, který zase r. 1824 prodal chalupu s pozemky pod 22 jiter 272 sáhy za 584 zl. Jakubu Synkovi z Odlochovic k ruce jeho vnuka Jana Synka. Kromě daní byl roční úrok z gruntu vrchnosti 2 zl. 46 kr., relutum za robotu a ročně v čas žní 2 dny pěší roboty, faráři 2 věrt. žita, 2 věrt. ječmene a 1 míru ovsu v přiběnické míře, učiteli po snopu žita, ječmene a ovsu, k záduší z 1 krávy 28 kr.

Od Synka koupil chalupu s části pozemků za 476 zl. Václav Bulán, jenž s manželkou Annou odstoupil ji se zajištěním výměnku v odstupné ceně 600 zl. s pozemky 4 jiter 997 sáhů synu Františku Bulánovi a manželce jeho Janě roz. Bendové dle svatební smlouvy z r. 1857. R. 1877 knihuje vlastnictví Marie Bulánová, 1885 koupil chalupu Antonín Šebor. R. 1887, 10. června vyhořela.

R. 1905 ujali ji Václav a Jindřiška Bulánovi.

č. 20

Bývala to dřevěná chalupa se sklepem.

R. 1845 z pozůstalosti po zemř. Josefu Karpíškovi ujal a zapsal chalupu

s dvorečkem 70 sáhů ve 160 zl. František Karpíšek. Užívání bytu knihuje si Veronika Karpíšková. R. 1872 koupila chalupu Veronika Šeborová.

Při hromadném požáru 10. června 1887 domel; shořel a nebyl již znova vystavěn. Stavební parcela č. 38 zaniká do parcely č. 37 a od r. 1891 zaniká i knihovně. Místo koupil k svému dvorku soused Bulán.

č. 21 (staré 80): Grunt Vankovský

R. 1734 knihuje Jakub Tuček stavení se vším příslušenstvím v ceně 120 kop, a to do důchodu milostivé vrchnosti starého nápadu po zběhlých a zde zachovalých 10 kop, k záduší chrámu borotínského 30 kop 6 gr., nápad po neb. Bohuslavu Mikolandovi Jiřímu Mikolandovi v Borotíně a Ludmile sestře 5 kop, .Václavovi na chalupě Fialovské 5 Kop, Alžbětě Knapové a již po ní dětem Anně 1 kopu 15 gr., po Kateřině zmrhané vrchnosti 1 kopu 15 gr., Václavovi pekaři 1 kopu 15 gr., Františkovi na Knapovském 1 kopu 15 gr., Anně ovdovělé Mikově 5 kop, Kateřině ovdovělé Broncové 5 kop, Jakubovi Tučkovi za dílem již zvelebení a vyzdvihnutí téhož sešlého stavení, též ostatního vystavění patřiti bude 54 kop 54 gr. Na to na místě závdavku pro boží požehnání na dluh zádušní položí 30 gr.

R. 1743, když po smrti Jakuba Tučka zůstal jediný nevlastní syn Jan Eliáš, na zdraví slabý, postoupen byl grunt švagru Janu Šeborovi v staré ceně trhové.

Po smrti Jana Šebora zapisuje se usedlost r. 1780 pro syna Václava, ale i tento zemřel, zůstaviv syny Matěje a Františka. Grunt dán byl staršímu Matějovi až do vzrůstu mladšího syna Františka. Bylo k němu 25 1/4 str. rolí, 2 str. lad, 1 věrt. zahrady a lučného na 4 3/8 vozu sena. R. 1785 zapisuje se grunt pro jmenovaného již Františka v šacovní ceně 120 kop, dobytka a náradí přijal za 115 kop, z čehož však 2 krávy a 2 jalovice sestrám Anně a Veronice byly odkázány, v ceně 34 zl., Matějovi (který vlastním hospodářstvím zaopatřen byl) 40 zl. 20 kr., Františkovi tolikéž, činí 218 kop 34 gr.

R. 1818 po smrti Frant. Šebora dle poslední vůle ujal hospodářství v ceně 2699 zl. 4 1/2 kr. se 13 jitry 779 sáhy polí a 1 j. 852 s. luk Václav Šebor.

Podle ediktu z 1. prosince 1831 byl dán domek jemu náležející do dražby. Domek se 13 jitry 247 sáhy polí a 1 j. 852 s. luk náležel vlastně Kateřině roz. Šeborové, manželce Jana Šmejkal. V dražbě koupil jej František Malý za 3515 zl. v. č., který podle zápisu z r. 1843 prodal jej zase se 3 jitry 1366 sáhy polí a 922 sáhy luk za 1800 zl. Barboře Mrázkové, od Vojtěcha

a Barbory Mrázkových pak koupil jej za 1600 zl. Václav Hrdinka z Orlova. R. 1857 koupili domek Josef a Anna Dolejšovi a odstoupili jej r. 1889 Josefu Šikovi. Od r. 1925 drží domek, který r. 1887, 10. června vyhořel, František Šik s manželkou Františkou.

č. 22 (staré 81): Chalupa Vankovská

Původně patřila chalupa ke gruntu Vankovskému (čp. 21), od něhož ji dle zápisu z r. 1787 František Šebor odprodal i s komůrkou, chlévem, malou zahradou a schválně vyměřeným dvorkem Martinu Hruškovi za 80 zl. s podmínkou, že držitel i jeho potomci platiti budou ke gruntu Vankovskému ročně 1 zl. 18 kr. a vybývati vrchnostenskou robotu. -9)

Martin Hruška zemřel r. 1807 a domek se 4 mírami polí v Krkáčku a pod Horou připsán byl dědicky synu Václavovi, který převzal břemena a výplatu podílů bratřím Josefu a Janovi v ceně 126 zl. kromě daní, kontribuce, obecní povinnosti, repartice robotní ze sumy 300 zl. a ročního platu ke gruntu Venkovskému 1 zl. 18 kr.

Václav Hruška zemřel již r. 1813 a chalupa přešla na Marianu Hruškovou v ceně 660 zl. 19 1/2 kr. i s pozemky o výměře 1 jitra 586 sáhů.

R. 1836 Marie Hrušková prodala chalupu za 176 zl. manželům Janu a Alžbětě Hájkovým ze Střezimíře čp. 42. Hájek po smrti ženině r. 1838 zapisuje si i její polovinu v ceně 88 zl.

Potom je na chalupě Martin Kolář, který si zajišťuje výměnek, a polovinu chalupy ujala Anna Kolářová a po ní Anna, provdaná r. 1906 za Antonína Hronka.

Domek r. 1887, 10. června a 1903 vyhořel.

Dne 19. května 1946 zasazena na domku pamětní deska hrdinovi národního odboje Karlu Hronkovi (nar. 7. listopadu 1919, † 16. května 1945 v Ebrachu).

č. 23 (staré 82): Polovina od gruntu Pejšovského

R. 1734 zapisuje ji Jiří Jeník v 50 kopách včetně břemen. R. 1768 stalo se porovnání mezi bratřenci Matějem a Jakubem Jeníkovými: Matěj tuto chalupu Pejšovskou dobrovolně popouští k vyplacení nápadníků v sumě 50 kop, podíly dětem po zemř. Jiřím Jeníkovi Kateřině, Dorotě, Anně, Ludmile chromé a Jakubovi po 9 k. 34 gr. 3 1/2 d.

9) Martin Hruška přikoupil oulehlí 1605 sáhů (r. 1795) od Jana Slunečky z gruntu Broncovského (č. 16).

Kšaftem z r. 1793 Matěj Jeník postoupil grunt dětem Františku a Anně, provdané za Martina Němečka. Polovina otcem ustanovena na 450 zl. s povinností kontribuce 35 kr. 3 den. a s reparticí za robotu ze 300 zl.

Matěj Jeník, držitel gruntu Pejšovského, oddělil polovinu polností a luk, jakož i náradí sestře Anně Němečkové, jejíž manžel knihuje tuto polovinu v ceně 450 zl. r. 1795.

Jmenovaný František Jeník prodal domek r. 1828 se zahradami o výměře 471 sáh a 19 sáhů za 312 zl. konv. m. Františku Vojtovi.

R. 1857 odstoupíj domek v ceně 806 zl. Jan a Rosalie Pejšovi se zajištěním výměnku Františku a Kateřině Matějčkovým. R. 1897 odstoupili jej tito synu Františku Matějčkoví v ceně 12.000 K. R. 1921 ujal jej František Matějček s manž. Marií v ceně 26.000 K; od r. 1923 je spoludržitelkou druhá jeho choť Božena.

R. 1903 stavení vyhořelo.

č. 24 (staré 83)

R. 1785 připomíná se tu Matěj Jeník, později pak Matěj Němeček a nato vdova tohoto Anna. Podle testamentu z r. 1806 ujal domek v ceně 600 zl. syn její Josef Němeček s podmínkou, že vyplatí dědické podíly po 100 zl. sourozencům Františkovi a Veronice.

Od Josefa Němečka koupil chalupu r. 1811 Petr Kroužek za 1250 zl., ale již r. 1813 prodal ji v těže sumě Josefu Chomoutovi, který zase již r. 1814 prodává dům s pozemky pod 2 jitra 402 sáhy za 1200 zl. Josefu Brandstilerovi. Od něho koupil dům (zápis 1841) se zahradami o 306 s. a polmi pod 1 jitra 1231 sáh za 408 zl. Matěj Jelínek. Toto hospodářství odstoupil synu Matěji Jelínkovi a jeho manželce Rosalii (zápis 1842), po jejíž smrti držel je Matěj sám. R. 1884 ujímá je Alois Jelínek s chotí Marií, jejíž polovici knihuje r. 1890 po její smrti druhá žena Jelínkova Marie roz. Kříklánová.

Od r. 1909 byla majitelkou Marie Jelínková, od r. 1923 Rudolf a Marie Jelínkovi, od r. 1909 měl na polovici právo vlastnické nezl. Josef Jelínek.

R. 1939 zemřela zde Kateřina Chomoutová roz. Jelínková ve věku 87 let.

R. 1903 stavení vyhořelo.

č. 25 (staré 84): Chalupa Plavcovská

Tuto chalupu na obecním místě vystavěnou držel r. 1769 Josef Plavec. R. 1796 jmenuje se Josef Plavec, jemuž dle zápisu z r. 1791 bylo dovoleno

místo shořelé novou chalupu vystavěti: „jakož někdy chalupa stávala a před 40 lety skrze oheň v prach „obrácena byla, obec Janu Plavcovi dovolila jinou vyzdvihnouti a na vlastní náklad vystaviti“. K chalupě byla zahrádka na 1/2 vozu sena a 1/4 vozu otavy a malý dvoreček; činže k obci bývalo 2 1/2 zl., nyní ale 3 zl. Dědičný vklad vyměřen byl v sumě 20 kop.

Po zemřelém Janu Plavcovi povolena byla licitace na domek k rukám jeho sirotků. Domek ujal (1802), Jan Plavec a od něho koupil jej za 160 zl. Matěj Karpíšek, bývalý soused z č. 71 (n. 19). Karpíšek odstoupil chalupu (zápis 1844) dceři Anně provdané za Františka Šmejkalova ve 140 zl.; mimo jiné dluhy a břemena měl dáti Barboře Plavcové a otci po 20 zl., bratru Františkovi a otci na požádání po 40 zl., dceři Anně nevěstě podíl 20 zl. a stanoven výměnek pro Matěje a Annu Karpíškovy.

Od Františka a Anny Šmejkalových koupili chalupu r. 1847 manželé Jakub a Anna Krejčí; po smrti mužově r. 1867 byla na chalupě vdova Anna sama.

R. 1874 prodali držitelé chalupy Václav a Anna Leithirovi tuto se zahrádkou a 1177 sáhy pole za 700 zl. r. č. Václavu a Marii Pěkníčovým; polovici onoho držela od r. 1893 vdova Marie. R. 1897 postoupila chalupu Františku a Alžbětě Máchalovým, od nichž přešla sňatkem na Václava a Františku Šmejkalovy s výměnkem pro manžele Máchalovy. Od r. 1935 byl Václav Šmejkal jediným držitelem, od r. 1937 má polovici Anastázie Šmejkalová.

č. 26 (staré 85)

R. 1785 připomíná se Matěj Malý.

R. 1876 je na domku Anna Chomoutová a t. r. knihován výměnek pro Karla a Marii Chomoutovy, když domek ujala dcera Anna.

R. 1920 knihují domek Josef a Anastázie Míkovi, od r. 1924 má polovici dcera Anna a druhou po Anastázii Josef Míka.

č. 27 (staré 86)

R. 1785 jmenuje se zde Jan Karel, jemuž dle zápisu z r. 1792 prodal domek se zahrádkou Václav Benda za 38 zl. R. 1798 odstoupil chalupu dle svatební smlouvy z r. 1792 zcti Václavu Jindrákovi v sumě 100 zl.

Jan Karel zemřel r. 1820 a z pozůstalosti ujal domek s 1 jitem 885 sáhy pole a 884 sáhy luk dle pozdějšího zápisu Jakub Karel.

Také se tu jmenuje Josef Brož.

Dle zápisu z r. 1816 Jan Mareda, maje domek č. 27 na obecním místě se

zahrádkou od svého otce Martina Maredy dle kšaftu postoupený, prodává jej Martinu Píchovi za 675 zl. (Martin Mareda koupil domek od Václava a Petronily Jindrákových za 500 zl.), ten pak prodal domek za 300 zl. Janu Bendovi, od Bendy koupil jej za 200 zl. Viktorin Hála a od Hály opět za 200 zl. v. č. František Ploc. Převody byly zapsány teprve r. 1835.

R. 1890 zapsal domek Karel Dänemark. Po něm r. 1908 ujal domek syn Rudolf Dänemark s manželkou Annou, užívání polovice domku knihováno Karlu a Barboře Dänemarkovým.

č. 28 (staré 106)

Domek postavil František Plavec na obecním gruntu a r. 1796 činí naň zápis, rovněž na přivtělenou zahrádku; zavazuje se každoročně ve dvou lhůtách odváděti do obecní kasy 2 zl. 30 kr. Zemřel r. 1828 a domek z pozůstalosti ujala vdova Terezie s 2 1/2 str. pole v ceně 236 zl. 27 kr. víd. č.

R. 1858 prodali Josef a Marie Zemanovi domek s přísl. (bez pole 2 1/2 str.) za 480 zl. Františku Karoušovi z Moravče. R. 1883 vdova Františka zajistivši si výměnek, postoupila domek Františku Koroušovi a jeho ženě Janě.

R. 1926 ujal domek František Korouš s manž. Jindřiškou.

č. 29 (staré 107)

Z pozůstalosti Jiřího Štíky, který se tu připomíná r. 1796, ujal chalupu František Sekýt. Jako dědici jmenují se vdova Marie, sestra Františka, bratři Václav, Matěj a Josef a dcera Marie. Patřilo k ní pole o 570 s. na Šáchovně. Podíly z ní byly po 25 zl. Barboře Maretové, dceři po sestře Anně, sestře Barboře vdané Brandstillerové, Marianě vdově, provdané za Václava Tesaře, bratrům Václavovi, Matěji, Josefovi, matce Marianě, ostatních 58 zl. jménem podílu, tedy celkem 233 zl. (zápis 1818).

Z pozůstalosti po Františku Štikovi domek s pozemky 3 jitry 1565 sáhy v kšaftovní ceně 249 zl. 52 kr. přešel na Josefa Štiku.

R. 1857 koupili domek František a Rosalie Klejnovi a odevzdali jej r. 1891 Václavu Klejnovi a jeho manž. Františce. Po Františce převzal domek r. 1902 Václav Klejna, od r. 1929 Antonín a Marie Klejnovi.

č. 30 (staré 110)

R. 1838 zapisuje Barbora Kroužková domek s 527 sáhy pozemků ve 200 zl. z pozůstalosti po zemřelém Františku Kroužkovi a jeho dědiců. Nápady

po 40 zl. měla matka Marie a sestry Marie, Kateřina a Františka. Vdova Marie Kroužková měla pozemky o výměře 1023 sáhů, jež si rovněž pojišťuje, z pozůstalosti pak 800 sáhů v ceně 40 zl. má Františka 152 sáhů a Kateřina 388 sáhů.

R. 1852 přiznáno vlastnictví Marii Kroužkové.

R. 1867, 20. května domek vyhořel.

R. 1877 ujímá domek Kateřina Sekalová s výměnkem pro Marii Sekalovou. Od r. 1918 syn Josef Sekal s manželkou Marií, od r. 1934 sám.

č. 31 (staré 109): Domek Jana Plavce

R. 1796 činí zápis na svůj „domek Jan Plavec, ježto dosud zápisu neměl. Vdova Mariana provdaná Lisová odstupuje dle zápisu z r. 1824 domek s pozemky 1137 sáhů v ceně 160 zl. Františku Lisovi. Po tomto zůstala vdova Marie roz. Sekýtová a děti František, Marie, Antonie a Anna. Chalupu ujal r. 1842 z pozůstalosti s 1484 sáhy polí v ceně 242 zl. František Lis (zápis z r. 1848). R. 1848 knihován je výměnek pro Marii Lisovou a chalupu ujal syn František Lis s manž. Marií, od r. 1891 držel ji Václav Lis s manž. Alžbětou a r. 1906 koupili ji Jan Mečkovský s manž. Marií, jež od r. 1925 držela ji sama. Dne 20. května 1867 stavení vyhořelo.

č. 32 (staré 2): Nový domek Pekárkův

R. 1785 jmenuje se na něm František Plavec.

Podle zápisu z r. 1796 Jakub Pekárek učinil přednesení úřadu, kterak on na obecním místě stojící domek pod č. 2/32 žádný zápis učiněný nemá, tudíž běže se ve 40 zl., ale ročně do obecní kasy jménem domovní činže 1 zl. 70 kr., a to při sv. Jiří polovic 35 kr. a při sv. Havle 35 kr. a podružskou robotu vybejvati bude.

R. 1832 odstoupil domek dceři Barboře, jež r. 1837 prodala chalupu za 168 zl. Matěji Klímovi. Klíma přikoupil dle zápisu z r. 1839 od Tomáše Bendy (č. 73/13 n.) pozemky za 16 zl. 48 kr. a prodal domek s pozemky o výměře 826 sáhů za 210 zl. stě. Vojtěchu Hlavovi. Od tohoto koupil domek s 517 sáhy polí a 309 sáhy luk r. 1843 za 213 zl. Václav Kubál ze Stříteže pro svého syna Františka Kubála.

R. 1849 přejímá chalupu Jan Jelínek s manž. Marií, 1890 knihován je výměnek pro Jana a Kateřinu Jelínkovy. Dne 10. března 1900 koupili chalupu Jan a Petronila Volemanovi. Od r. 1921 držela ji vdova, načež r. 1934 ujal ji syn Jan Voleman s manž. Františkou.

č. 33 (staré 3)

Na této chalupě na obecním místě připomíná se r. 1785 vdova Anna Mikolandová, r. 1796 žádá pak zápis na chalupu Jan Mikolanda.

Podle zápisu z r. 1833 koupil domek na obecním místě se zahrádkou 88 sáhů s 2 jitry 1036 záhy pozemků v sumě 572 zl. od Josefa Hrušky Tomáš Kuželka a prodal jej zase za 576 zl. Antonínu Sakařovi, ten pak opět za 488 zl. Janu Jedličkovi, a to se zahradou a s ladem na Šáchovuech pod 954 sáhů s povinností platiti ročně obci 3 zl. 15 kr. a vykonávání pěší roboty 2 dny.

Jan Jedlička prodal domek se zahradou 88 sáhů a polem 954 sáhů v prodejní ceně 480 zl. svobodníkům z kraje berounského Josefu a Marii Šťastným, za nichž přikoupena tři pole od Fr. Plavce (č. 33/73 n.).

R. 1840 koupil domek se zahradou a polem za 494 zl. Josef Hastrman, nájemník ze Sudoměře čp. 16 ze II. svobodnické čtvrti kraje táboorského a prodal jej zase dle zápisu z r. 1842 Jakubu Břicháčovi za 452 zl. Jakub a Marie Břicháčovi odevzdali r. 1852 domek synu Josefu Břicháčovi a manželce jeho Marii a r. 1883 přechází na nezletilého syna Josefa. V dražbě 3. června 1896 vydražil domek v zastoupení obce Bedřich Wellner, načež jej koupila 27. června t. r. Magdalena Kypťová a r. 1898 prodán Josefu Viternovi, po němž od r. 1915 držela jej vdova Barbora.

Následující držitelé byli: od r. 1921 Richard Kraus, od 1930 dr. Hugo Schling, od r. 1933 Antonín a Anna Otradovcovi.

R. 1935 obec postavila nový dům pod čís. popisným 158.

č. 34 (staré 101)

Na domku byli Martin a Kateřina Frankovi. Z pozůstalosti zanechané r. 1810 po nich od dědice syna Matěje a dcery Josefy provdané za Františka Karla zapsáno prohlášení jménem jich i nepřítomných a domek zapsán r. 1834 v ceně 200 zl. Františku Karlovi, který převzal povinnost výplaty podílů pro sourozence manželky Františka, Matěje, Annu, jakož i ji samotnou po 50 zl. Přikoupiv pozemky (r. 1823 od Matěje Šebora, 1835 od Václ. Jindy, 1834 od Václava a Petronily Jindrákových, Josefa Kroužka a Jos. Kostky) r. 1834 zapisuje z pozůstalosti po Frant. Karlovi, vdovy Josefky a Josefa Havlíčka, poručníka sirotků, chalupu s pozemky 1391 sáhů ve 166 zl.

Dle zápisu r. 1844 ujmá domek se zahrádkou a 2014 sáhů pozemků v ceně 346 zl. Kateřina Chomoutová, jež r. 1845 prodala jej zase za 200 zl. Janu Štikovi. Po jeho smrti r. 1847 ujala chalupu vdova Anna v ceně 207 zl. 20

kr. a vtěleny podíly pro děti Františka, Jana, Antonína, Alžbětu a Barboru. Táž r. 1857 knihuje výměnek.

R. 1857 stal se majitelem domku František Vrzal a r. 1892 odevzdán Kateřině Seidlové. V dražbě 19. května 1896 vydražila jej obec, v březnu r. 1903 koupil jej Antonín Kavrza. Ještě t. r. domek byl zbořen a zaniká.

č. 35 (staré 4)

R. 1785 připomíná se tu Josef Vacek a po něm vdova a dcera Anna provdaná Křemenová a po druhé Fučíková, jež podle zápisu z r. 1835 koupila pole pod 440 sáhů od Václava Lachouta (čp. 67/7 n). Od ní koupil domek, vtělený do knih r. 1819 za 260 zl. s povinností 2 dnů pěší roboty Jan Vesecský (z č. 5) a dle zápisu z r. 1835 prodal jej s kouskem pole Anně Voborové, výměnkářce ze Záběhlic (panství Mitrovice) pro její dceru Annu. Právo na bydlení zaknihovala si r. 1834 Anna Fučíková.

Dle smlouvy z r. 1866 a 1870 ujala domek Marie Marková provdaná Špačková. Od r. 1903 drží jej dcera Marie provd. za Karla Dohnala, od r. 1918 sama. Domek byl úplně přestavěn.

č. 36 (staré 1)

Na této chalupě na obecním místě se jmenuje r. 1785 Anna Kubíková a r. 1796 už Václav Bican, jemuž dle zápisu z r. 1792 jeho švagrová Anna Wanková, poněvadž zpola sešla a náklad na stavení vyzdvihnouti nemohla, dobrovolně ji za 20 zl. odprodala a postoupila s podmínkou, že ji přichrání a volný byt do smrti ponechá. Obci se platilo činže 3 zl.

Václav Bican s manželkou odstoupil usedlost synu Janu Bicanovi a jeho nevěstě Anně, dceři Václava Jindy (zápis 1842), v ceně 400 zl. s převzetím břemen; nevěsta měla věna 200 zl. stě. a za 1 krávu 20 zl., druhou krávu ještě má dostati.

Václav Bican odevzdal úmluvou ze 14. ledna 1803 chalupu synu Václavovi. Do spoluvlastnictví vstoupila r. 1804 manželka tohoto Anna, dcera Fr. Cypriana, jíž otec jménem věna odevzdal políčko v Lomu u spuštěného rybníčku a louku v Sukdole. Jako závazky na chalupě přejímají se král. daně a poplatky z budov obci ročně 3 zl., vrchnosti pak vybývání dvou dnů pěší roboty.

Později do r. 1853 je tu rodina Pytelkova.

R. 1867, 20. května domek vyhořel.

R. 1874 odevzdán Antonínu Šeborovi, od r. 1884 držel jej Jan Šebor s Františkou Trachtovou.

Již následujícího roku přebírá domek Bedřich Zelenka s manž. Anastázií a r. 1921 trhem převzal jej Václav Zelenka, zajistiv rodičům výměnek.

č. 37 (staré 98)

R. 1785 připomíná se Matěj Šebor, jemuž r. 1793 Jan Chomout domek knihovně odstupuje. Potom se tu jmenuje Václav Chomout a r. 1821 již Kateřina Chomoutová. R. 1845 knihuje se v ceně 105 zl. Janu Chomoutovi z pozůstalosti po Janu a Kateřině Chomoutových dědiců a po Marii provd. Slunéčkové. Dle svatební smlouvy z r. 1860 odevzdán domek Josefu Klejnovi, což soudně provedeno teprve r. 1884.

Dne 20. května 1867 při hromadném požáru domek vyhořel.

R. 1890 ujímá jej Kateřina Klejnová a od r. 1895 Josef Šetelík 8 manž. Kateřinou. R. 1908 koupil jej Antonín Švec s manž. Annou, ale již r. 1910 prodali zase Antonii Fabiánové. R. 1933 koupili domek František a Marie Bouškovi.

Na chalupě měla výměnek Anna Plavcová. Vymazán r. 1884.

č. 38 (staré 122): Domek Chomoutův

R. 1801 držitel domku Václav Chomout odstoupil domek synu Antonínu Chomoutovi; podíly zaknihovány synům Josefovi, Karlovi a Václavovi po 30 zl., rodičům 60 zl. a výměnek při srovnání se a doživotní byt. K obci platilo se ročně jako úrok z gruntu 1 zl. 45 kr., vrchnosti se robotovalo 2 dny v týdnu.

Po zemřelém Antonínu Chomoutovi, kameníku, ujal domek s polem o výměře 470 sáhů v ceně 185 zl. syn Josef se všemi pohledávkami, s kamenickým nářadím, s poskytnutím matce bytu s palivem a světlem a s podíly sourozencům Matěji, Václavu, Karlovi, Veronice, Anně a Marii (zápis r. 1842).

R. 1867, 20. května domek vyhořel.

R. 1876 ujali domek v ceně 320 zl. Jan a Kateřina Chomoutovi s doživotním výměnkem Josefu Chomoutovi a výplatou podílů po 100 zl. sourozencům Kateřině, Tomáši a Františce Chomoutovým.

R. 1914 postoupen domek Františku a Jindřišce Chomoutovým s výměnkem pro rodiče.

č. 39

Po smrti tesaře Jana Mečkovského a jeho manželky Alžběty ujal domek v ceně 48 zl. Václav Mečkovský s povinností výplaty podílů po 10 zl. pozůstalým dětem Josefu, Marii, Anně a Václavu (totiž sobě) a pohřebného 8 zl.

Po Václavu Mečkovském zůstala vdova Ludmila a děti Josef, Václav, Kašpar a Marie, jimž byl poručníkem obuvník Václav Štika (č. 134). Domek s poli o výměře 1750 sáhů ujal syn Josef v odstupující ceně 113 zl., ale brzy zemřel a domek převzal v stejné ceně bratr jeho Václav.

Dne 30. července 1867 domek vyhořel. Koupil jej t. r. sklenář Josef Beringer, ale neudržel. R. 1886 koupila domek se sklepem bez polí Františka Huňáčková za 750 zl. Provdala se za obuvníka Jana Tůmu († 1926). K domku přikoupili zase pole.

R. 1921 ujal jej v ceně 3400 K syn Jan, krejčí v Praze s manž. Ludmilou, který domek opravil a r. 1933 prodal Josefu a Anastázii Kroužkovým.

č. 40. (staré 104)

R. 1796 drželi po polovici chalupy František Hrbek a Jan Melena.

Matěj Slunečko, maje polovici onoho Františku Hrbkovi patřícího domku na obecním místě č. 104 od Johany Hrbkové, r. 1799 na sebe kupně ji převedl, kteráž polovice zvlášť od druhé přepeřena jest, má zvláštní vchod jak do síně, tak i zvláštní kuchyň, jen společný komín, polovic stavení a dvorku. Polovici tuto prodal Františku Karlovi za 178 zl. rýn, kterouž sumu kupující hned položil a kontrakt r. 1800 zapsal.

R. 1835 zapisuje František Hrbek polovinu domku na obecním místě, kterou mu František Hrbek r. 1796 postoupil, a tuto polovinu domku ujal z pozůstalosti po Frant. Hrbkovi Josef Chomout.

Josef a Kateřina Chomoutovi podle svatební smlouvy z r. 1835 postoupili polovici domku v nástupní ceně 80 zl. dceři Marii a jejímu muži Michalu Opeltovi, tovaryši krejčovskému z panství Kost. Zajišťují si byt s teplem a světlem a podíly Václavu, Františku, Josefu a Kateřině Chomoutovým. Od r. 1869 držela tento majetek Marie Opltová sama, po ní pak a po Marii Lisové ujal pozůstalost nezl. Josef Kostelecký.

R. 1800 jmenuje se jako držitel Josef Pejša (na druhé polovici). Po jeho smrti zapisuje vlastnictví r. 1834 dle poslední vůle Josef Plachta s polmi v ceně 350 zl., druhou polovici měl syn Josef Pejša.

Dne 30. července 1867 domek vyhořel.

R. 1896 koupil jej Tomáš Florián a r. 1913 Josefa Karlová, provdaná za Jana Živnůstku. Od r. 1938 byl majitelem nezl. František Živnůstka.

č. 41 (staré 107)

Byla to chalupa na obecním místě s povinností roční činže 3 zl. ve dvou lhůtách a podružskou robotou. R. 1796 hlásí se o zápis, který proveden teprve r. 1818, Jiří Štika. Po něm tu byl Matěj Štika, který prodal chalupu i s kouskem lesa pod 800 sáhů za 240 zl. Matěji Karlovi.

R. 1860 knihován je výměnek na chalupě Matěji a Alžbětě Karlovým.

R. 1874 ujímá dle smlouvy chalupu listonoš František Janáč s manželkou Marií, 1910 František a Antonie Janáčovi, jíž odevzdána r. 1925 i polovina po manželovi.

R. 1936 ujala domek dcera Marie Janáčová.

č. 42 (staré 5): Pastouška

R. 1785 jmenuje se tu Jan Karkule.

R. 1860 knihuje si ji obec, od r. 1912 osada Borotín. Byla zbořena.

č. 43 (staré 6): Chalupa při gruntu Kolářovském

R. 1638 jmenuje se Václav Kolář, potom Jan Kolář. R. 1713 připomíná se Václav Javůrek, kovář, na domku beze všeho jiného.

Ve staré gruntovní knize uvádí se na gruntu Kolářovském a dílem na obci chalupa vystavěná vlastním nákladem od nebožt. Václava Javůrka pro sirotky po Václavu Javůrkovi mladším: „Tuto chalupu, jak nahoře vyjádřeno, starý Václav Javůrek vyzdvihnul a jemu netoliko ten plácek od gruntu Kolářovského k vystavení též chalupy, by ke gruntu Kolářovskému po jeho starodávných předcích patřila. Přán byvši tento chalupník spokojený při tom se zanechává a dle postoupnosti nadjmenovaným sirotkům po mladším Václavu Javůrkovi, totiž Mařeně, Dorotě, Bětě, Magdaleně a Hermině za dědičnou v podstatným způsobu se připisuje, kteroužto oni beze vší překážky od kohokoliv pojíti mohoucí užívati a následovně při jich zruště mezi sebou prošacovati moc a vůli míti mají. An by pak mezi sebou se porovnati nemohli, k ouřadu městečka Borotína ano i vrchnost, canceláři hospodářské své outočiště vzíti a dle předešlého způsobu k obci z té půdy, na který půl chalupy stojí, ročně platit povinni budou. Ad actum na canceláři Jistebnickém d. 3. Febr. Ao. 1734“.

R. 1740 činí se zápis na chalupu koupenou od sirotek Javůrkových Janu Hrbkovi; následuje zápis z r. 1790, dle něhož Jan Hrbek odevzdal hospodářství celé synu Antonínu Hrbkovi ve 140 zl. aneb 120 kopách, ostatním dětem: Kateřině, Anně, Václavu, Františce, Alžbětě a Marianě vyplatiti má podíly po 20 zl. Antonín Hrbek podle zápisu z r. 1793 prodal chalupu za 1000 zl. Janu Kroužkovi neboli jeho otčímů Josefu Kroužkovi.

Jan Kroužek „zhandloval“ dům 22. května 1794, přidav 930 zl., s Františkem Klusákem, za jeho grunt Brožovský č. 60 (n. 114) se všemi pozemky a případy. Klusák, jenž si r. 1796 zapsal dědičnou držbu, prodal domek se zahrádkou od obce borotínské koupenou r. 1802 Václavu Pachtovi za 416 zl., ten pak postoupil ji zápisem z r. 1831 s 1329 sáhy polí v ceně 290 zl. dceři Eleonoře, vdané za Jana Nováka.

R. 1866 dle smlouvy ujímá chalupu Vojtěch Šmejkal s manž. Annou, jež od r. 1885 držela jako vdova obě poloviny a r. 1912 odevzdala celou usedlost Františku Šmejkalovi, který bere do poloviny manž. Kateřinu.

R. 1931 odevzdána v ceně 2000 K Františku Šmejkalovi a ten ještě t. r. prodal domek za 8000 K Terezii Markové a Stanislavu Šmejkalovi.

Domek koupila r. 1935 obec a přestavěla jej.

č. 44 (staré 78)

R. 1785 je na něm František Vesecký, později Jan Vesecký a r. 1821 rod Brandstillérův.

Když r. 1838 umřel držitel domku Jan Mikolanda, dědici se usnesli, aby se k ušetření útrat udělala dražba a našli kupce Matěje Tůmu.

Jako děti a dědici Mikolandovi se jmenují Jan, Petr, Tomáš, vdova Anna, dcera Anna provd. Libšová a Josef, z prvního manželství pak František, Barbora vdaná Šutková, Kateřina provd. Chomoutová a Anna vd. Libšová.

R. 1838 prodal Matěj Tůma chalupu za 300 zl. Barboře Pekárkové.

Později měli domek Josef a Kateřina Brožovi, kteří činí si r. 1875 výměnek, postupující domek Antonínu Brožovi. Od r. 1908 náležel Josefu a Anastázii Brožovým, od r. 1911 mají jej Josef a Antonie Brožovi napolo vic.

R. 1938 byla přistavěna stodola a domek byl přestavěn.

č. 45 (staré 7): Grunt Kolářův

R. 1638 jmenuje se Václav Kolář. Původně byl to grunt Jana Paska, který jej prodal Jiřímu Opičkovi za 28 kop, r. 1617 po něm prodán Matěji

Opičkovi v sumě 100 kop a od tohoto koupil jej Tomáš Kolář za 70 kop. Po jmenovaném již Václavovi je zde Jan Kolář s matkou, který se jmenuje také r. 1654, drže 23 str. polí a 3 str. porostlin. Roku 1713 hospodařil tu Jakub Kolář na vykázaných 29 str. 2 1/2 věrt. polí, 2 1/4 věrt. lad, na 3 1/4 vozu sena a 1/4 vozu otavy luk. R. 1734 zapisuje usedlost v ceně 130 kop Václav Kolář, aby mohl postoupiti usedlost synu Janovi. Ten pro nemohoucnost nemoha hospodařiti a povinnosti vybývati, pustil (1747) usedlost Janu Bendovi v ceně 223 kop 8 gr. 3 den. a dobrovolně přidal 8 zl. Bylo na chalupě nemálo dluhů, pro tíž musel grunt r. 1760 prodat. Neb. Jan Benda je sice převzal, ale dříve, než na grunt přišel, pojal vdovu po neb. Václ. Havlíčkovi a s ní dostal dvě chalupy, totiž Sychrovskou a Šmídovskou, jež prodal a na ten grunt obrátil. Po neb. Havlíčkovi zůstal však jediný syn Jan, kterému též ty dvě chalupy patřily dědičně, proto se jemu grunt dědičně připisuje. Ježto jen do vzrůstu toho Havlíčka zatím hospodářem byl a z toho gruntu různé dluhy a dávky vyplatil mezi čtyři Havlíčkovy a jedno Bendovo dítě, na vejrunky ročně 3 kopy vybyl a všechny dluhy převzal, připisuje se chalupa ve 230 kopách.

R. 1790 jmenovaný Jan Havlíček ustanovil za hospodáře syna Josefa za šacovnou cenu 230 kop, vyhradiv si sám do své libosti hospodařiti.

Jan Havlíček zemřel 4. května 1833 a usedlost po něm ujal Václav Havlíček (zápis 1833),; náleželo k ní 11 jiter 216 sáhů polí, 2 jitra 981 sáhů luk a zděděných pozemků 3 j. 927 s. polí a 1 j. 11 s. luk. Havlíček prodal (1846) chalupu se zahradou pod 204 sáhy za 655 zl. konv. m. Josefu Has-trmanovi.

R. 1868 knihují domek Josef a Anna Novákovi, 1893 koupili jej František a Barbora Andělovi a r. 1931 Františka Zachariášová. R. 1933 byl domek přestavěn, ale zadlužen. Koupil jej r. 1938 v dražbě Bohumil Lachout za 64.000 K.

Dne 19. května 1946 zasazena byla na domku pamětní deska hrdinům národního odboje, bratřím Miroslavu Zachariášovi (nar. 4. září 1922, popravenému 27. března 1945 v Terezíně) a Františku Zachariášovi (nar. 30. března 1904, popravenému 2. května 1945 v Terezíně) dle návrhu sochaře J. V. Duška.

č. 46 (staré 8): Grunt Hrbkovský

R. 1638 jmenuje se Adam Hrbek, jenž držel grunt také r. 1654, kdy k němu náleželo 12 str. polí. R. 1713 byl tu Jakub Hrbek neb Havlíček, obdělá-

vaje již 16 str. polí mimo 1 3/4 str. lad, 3 věrt. porostlin, na 2 1/2 vozu sena a na 3/4 vozu otavy luk. Na usedlosti býval rod Mikolandův a Malenický, kteří k doptání nejsou, a pojištěno vdově Anně a sirotku Janovi po 6 kopách.

R. 1734 zapisuje domek ve 40 kopách Tomáš Kroužek. Po něm držel grunt Jan Kroužek, který jej prodal (zápis r. 1780), se všemi dluhy, kterých 300 kop se vynacházelo, Matěji Šeborovi. Vdova po tomto Ludmila vdala se za Matěje Dusíka, který s ní chalupu v ceně 80 kop ujal. Po něm zapisuje usedlost r. 1794 Matěj Šebor, syn z prvního manželství, v odhadní ceně 400 zl., zajistiv podíly pro matku Ludmilu Dusíkovou a bratra Václava. Při chalupě bylo 9 jiter 1105 sáhů polí a 2 jitra 1294 sáhy luk a zahrad.

Vojtěch Šváb jako kurátor dědiců po zemř. Matěji Šeborovi prodal r. 1811 domek s pozemky za 1150 zl. víd. č. Františku Malému, který zase prodal jej s 380 sáhy pozemků za 440 zl. Václavu Míkovi (zápis 1844) a tento opět za 640 zl. Janu Štikovi (zápis t. r.).

R. 1862 odevzdán domek Františku Janouškovi a r. 1870 podle smlouvy ujal jej Václav Šmejkal s manželkou Kateřinou, od r. 1902 vdova sama. Šmejkal domek seřídil a zřídil v něm kupecký krám.

R. 1904 v dražbě koupila domek Záložna v Sedlci, od níž jej koupil bývalý nájemce dvora na Starém Zámku Josef Čáp, ale již r. 1905 prodal jej Františku Vilímkovi.

R. 1911 sňatkem přešel domek na Josefa a Annu Kratochvílovy, kteří hned nato prodali jej Vojtěchu a Marii Malíkovým. Od nich koupil domek Kratochvíl zpět a prodal jej r. 1915 Josefu a Marii Zachariášovým.

Dne 13. března 1923 domek vyhořel. Po znovuzřízení byl r. 1925 prodán za 45.000 K Marii Křížanovské.

č. 47 (staré 9): Dům Vozkovský

R. 1638 jmenuje se Václav Vozka, později Vozkova vdova.

R. 1734 zapisuje jej Jiří Kávíček v ceně 60 kop. Po jeho smrti zůstaly jen tři deery, k hospodaření nezpůsobilé, proto chalupa byla prodána a dluhy zaplacený. Koupil ji dle zápisu z r. 1758 Jakub Jinda. Ten chalupu v ceně 400 zl. poslední vůlí poručil synu Václavovi, jemuž byla r. 1796 připsána.

R. 1823 Václav Jinda postoupil chalupu s 8 jitry 26 sáhy polí a 1 j. 26 s. luk synu Václavu Jindovi (zápis r. 1834). Po Václavu Jindovi, jemuž r. 1855 odevzdána, odstoupena r. 1893 Antonínu a Žofii Vachovým. Od r. 1895 držela polovici Antonínovu Marie Vachová, Žofiinu Antonín Vach. Po tomto

odevzdána r. 1923 Ludvíku Vachovi, 1925 sňatkem dostala se v držení polovice Albína Vachová.

č. 48 (staré 102): Chalupa Hálovská.

Chalupa stála na obecním místě a na ní se uvádí Václav Hála, který ji r. 1792 knihovně odevzdal synu Janovi za všechnu jeho pretenci a nápad, který by dnes neb zejtra od dědiců Václava Hály pohledávati měl, bere v šacunku 25 zl.

R; 1821 už je na domku Václav Hála, zakoupiv jej za 300 zl. Od něho koupil jej za 1900 zl. Jan Mareda, prodal jej však zase již roku 1833 Jakubu Břicháčovi za 288 zl. Při domku jmenuje se zahrádka 81 sáhů, maštal a stodola. Z gruntu se platilo 1 zl. 15 kr. R. 1836 přikoupil Břicháč pole na Šachovnech pod 890 sáhů a louku v Sukdole o 476 s. od Josefa Benáka.

R. 1863, 12. února domek vyhořel. Dle smlouvy přešel r. 1864 v majetek Jana a Marie Spálenkových, J875 odevzdán Františku a Veronice Bendovým, 1889 zakoupen Josefem, a Barborou Ježilovými, 1894 koupil jej v exekuční dražbě Filip Karpeles, 1902 prodán Antonínu a Johaně Bendovým, 1910 Marii Horákové, 1920 Josefu a Františce Nikodýmovým a 1921 Janu Vackovi.

R. 1904 byl domek přestavěn a r. 1922 zbourán sklep.

č. 49 (staré 10): Grunt Faunkovský

R. 1638 jmenuje se Mikuláš Faunek, později Jan Faunek.

R. 1734 zapisuje domek ve 100 kopách Václav Eliáš; v tom je 78 kop „nynějšímu hospodáři, který na ten grunt. . . donucen jsouce a takový docela zpustlý natrefíce, jej ihned stavěti musil a následovně . . . skrz nešťěstí ohně v městečku vyšlého v prach obrácen byl, takový zase z gruntu vyzdvihnul, tuto v jeho dědice spravedlivě se připisuje 78 kop“.

Jediný syn Martin Eliáš po smrti otcově ujal chalupu ve 100 kopách míš. a vyměnil si ji s Václavem Hálou (1771) za domek č. 35 (nové 75) s tím, že Eliáš důch. nápad 5 1/2 kopy a na Vše svaté 5 kop na sebe přijme. Šacunková cena byla 150 kop s povinností poplatku za robotu.

Po Hálovi dědí syn Viktorin dle kšaftu z r. 1799 v ceně 500 zl. R. 1834 Vikt. Hála „zhandloval“ pole s Václavem Jindou z čp. 15. Náš domek se zahrádkou 46 sáhů a s 2 j. 348 s. pozemků prodal r. 1832 za 646 zl. Josefu Strakovi, který jej zase hned prodal za 676 zl. Hynku, Krásovi.

Krása přikoupil pole pod 1072 sáhů od Frant. Kypty č. 3 za 38 zl. a dle

zápisu z r. 1835 prodal chalupu se 2 j. 927 sáhů pozemků za 85 zl. Josefu Mendlovi. Již r. násl. prodal Jan Mendl chalupu se 2 j. 27 s. polí a 46 sáhů zahrady za 862 zl. Václavu Janáčkovi. Ten prodal dům s pozemky pod 1785 sáhů Tomáši Bendovi za 744 zl. 48 kr. a ten zase podle zápisu z r. 1840 s polem 1072 sáhů Marii Zemanové z Borotína. Z rodu Zemanů následovali potom r. 1859 Jan, 1890 Jan, 1895 Matěj.

R. 1863, 12. února domek vyhořel.

R. 1908 koupili jej Josef a Marie Jindrákovi. R. 1922 vystavěna stodola.

Dne 19. května 1946 zasazena byla na domku pamětní deska hrdince národního odboje Boženě Steidlové roz. Jindrákové (naroz. 26. září 1909),, jež byla popravena pověstnou sekerou na Pankráci jako poslední její oběť dne 27. dubna 1945.

č. 50 (staré 11): Domek Pekařovský

Tento grunt, zvaný původně Pavlovský, koupil od Mikuláše Cypriana za 17 kop 30 gr. Václav Pekař a r. 1615 jej doplatil. R. 1617 Václav Franěk prodal grunt Vítu Mlynářovi za 19 kop. R. 1638 uvádí se domek jako spálený.

Později nacházíme tu Martina Kroužka a r. 1734 Jana Šebora, jenž domek po ohni postavil a t. r. ve 20 kopách zapisuje. Po jeho smrti zapsán domek (1768), nejmladšímu synu Matěji Kolářskému, jemuž na smrtelné posteli odkázán, aby matku vdovu až do smrti u sebe dochoval, ve 20 kopách.

Po smrti Matějově měla vdova Veronika knihováno 6 kop 40 gr. a synové Jan a Matěj po 6 k. 40 gr. R. 1770 odepsána pohledávka vdovy na funus.

Na gruntě je potom Tomáš Purkrábek, který zemřel 11. srpna 1791 zůstaviv 4 děti, z nichž nejstaršímu Jakubu Purkrábkovi připadlo dědičné právo na chalupu. Ježto byl posud nezletilý, vrchnostenský úřad uznal za vhodné dáti dům s pozemky do nájmu Frant. Veseckému za roční činži 16 zl. 30 kr. s plněním všech urbárních a kontribučenských povinností.

Dle zápisu z r. 1828 Jakub Purkrábek prodal domek s polem za Horou o 748 s., na Vatoších o 266 s. a louku za Horou o 510 s. za 400 zl. Matěji Štikovi.

Matěj a Barbora Štikovi postoupili domek dle zápisu z r. 1848 s pozemky v ceně 280 zl. konv. m. dceři Anně provdané za Františka Lachouta, jehož otec Jan Lachout dal jako věno novomanželům 3 jitra 182 sáhů pozemků v ceně 400 zl.

R. 1863, 12. února domek vyhořel.

Od r. 1881 drželi jej František a Marie Lachoutovi (od r. 1889 Marie sama) a od r. 1931 náleží Antonínu Lachoutovi.

č. 51 (staré 12): Chalupa Kavkovská

V urbáři r. 1638 se jmenují v Borotíně Martin Kavků na gruntu a Petr Kavka na chalupě. R. 1654 Matěj Kavka obdělával 12 str. polí. R. 1713 už hyl na chalupě Jan Mečkovský. Tehdy patřilo k ní 8 str. 1/4 věrt. polí, 1 str. ladem, 1 věrt. porostlin, luk na 1 vůz sena a 1/2 vozu otavy.

R. 1734 zapsal chalupu, která byla postavena „po nešťastném ohni“, v ceně 40 kop se zaknihováním nápadů po někdy Vítovi Masařovi.

Po Janu Mečkovském byl na chalupě syn Jan, který dle zápisu r. 1768 „na gruntu mnoho let pod jménem Jana Mečkovského hospodařil a vejrunky vypsati dal, nyní všakméně pod zápisem jeho nebožt. otce, po kterém 20 kop pojištěno bylo a pozůstalým dětem dědičně patřily, on Jan Mečkovský neb syn všech 20 kop na sebe odepsati dal, které ale 2 sestrám dle dobrého porovnání 14 kop, jemu pak ostatní 6 kop přicházeti měly, tak takový starý zápis se navrhuje a naproti tomu znova pojišťuje 20 kop“.

Zápis z r. 1786 praví, že po smrti Jana Mečkovského zbyly tři dcery a syn Jan, jemuž chalupa připadla v ceně 40 kop. Zůstala vdova Anna a děti Anna vdaná za Matěje Maredu, Kateřina vd. za Václava Havlíčka a jmenovaný Jan, držitel gruntu.

Jan Mečkovský prodal chalupu, při níž bylo 7 jiter 883 sáhy polí a 1116 sáhů luk za 685 zl. Františku Jindovi, který se tu jmenuje již r. 1821, ač zápis učiněn až r. 1842.

R. 1863, 12. února domek vyhořel.

Od r. 1870 drželi jej Václav a Františka Jindovi, od r. 1907 Václav a Anna Jindovi, od r. 1939 Jan a Marie Jindovi.

č. 52 (staré 13): Grunt Vykoukalovský

R. 1637 uvádí se Václav Vykoukal.

R. 1654 Pavel Hrbků neb Vykoukalovský držel 4 str. polí, později se jmenuje grunt pustý. Patřilo k němu (1713), 10 str. 2 věrt. polí, 4 str. 1/2 věrt. lad, 4 str. 1 věrt. porostlin a luk na 1 vůz sena a 1/4 vozu otavy.

R. 1734 Jan Huňáček, t. č. primátor, zapisuje grunt v 60 kopách, a to do důchodu vrchnosti po zběhlém někdy hospodáři Matěji Kavkovi starý nápad 20 kop, nynějšímu hospodáři, poněvadž tento dům ponejprv na drnu a následovně po ohni vystavěl, se připisuje 40 kop.

R. 1769 se jmenuje Jan Vesecký a později Jara Huňáček, po jehož smrti hospodařila vdova Veronika a r. 1799 činí dědičný zápis syn Josef Huňáček. Jako sourozenci se jmenují František, Kateřina vd. za Jana Kosteleckého, Alžběta vd. za Jana Šebora do Měšetic, Jan a již po něm vdova Mariana vdaná za Františka Hálu, Anna vd. za Matěje Šebora a Marie Josefa vd. za Antonína Kosteleckého.

Od r. 1826 byl na domku Antonín Klusák, od r. 1884 Antonín a Magdalena Klusáková.

R. 1863, 12. února domek vyhořel.

R. 1894 koupil jej v dražbě Ignác Tůma, r. 1897 přešel v majetek Marie Chomoutové a r. 1919 sňatkem dostal se Františku a Anastazii Šmejkalovým.

č. 53 (staré 14)

Již r. 1769 jmenuje se tu Jakub Melich, jenž podle zápisu z r. 1820 odstoupil synu Filipu Melichovi chalupu č. 111/82 n. se 3 j. 227 s. polí a 814 s. luk.

R. 1821 je na ní Matěj Melich.

Dle zápisu z r. 1835 Jan a Alžběta Vejvodovi prodali chalupu s 2693 sáhy polí, 638 sáhy luk a 105 sáhy zahrad za 840 zl. Františku Pazourkovi z Poradkova č. 1 panství přického.

R. 1863, 12. února domek vyhořel. Požár, jemuž za obět' padlo mimo kostel, faru a školu ještě 44 domů, takže 90 rodin zůstalo bez přístřeší, vznikl právě v tomto domku v domácnosti truhlářského mistra Malého neopatrným hašením hořícího omastku.

Od r. 1883 drželi domek Ignác a Františka Tůmovi (od r. 1904 Ignác sám), od r. 1920 Alois a Božena Tůmovi (od r. 1928 Alois sám), r. 1929 zapsána polovice Anně Tůmové.

č. 54 (staré 15): Chalupa Malenská

R. 1638 jmenuje se Václav Malenický, po něm Jakub Vatrš.

R. 1654 Jan Malenický držel 18 str. polí o 9 str. porostlin, později (ještě r. 1713) uvádí se grunt jako pustý. Bylo k němu tehdy 16 1/4 str. polí, 4 1/4 str. lad, 2 str. 3 1/4 věrt. porostlin a luk na 1 1/4 vozu sena a 1/4 vozu otavy.

Později byl na gruntě Matěj Malenský a nato, Petr Kostka. R. 1734 zapsán za 120 kop jako „chalupa vyzdvižená“ Petrem Kostkou, ještě mnoho

schází. Sirotkům, co tak po jejich otci od nádobí kovářského neb hospodářských potřeb přijal, práv byti povinen má. R. 1740 nemohouce dosavadní držitel pro svou velkou nemožnost a vzdělaných dluhů na domě tomto, vešel v smlouvu s zetěm Janem Hrbkem, že mu polovic polí a luk k vlastnímu užívání, kterého od sirotků Jaburkovských koupně chalupě propouští, naproti tomu aby on Jan Hrbek z těch polovic polí a luk břemena převzal.

Protože Petr Žofka (?) rok od roku hospodářství zanedbává a upadá do dluhů, rozhodl úřad konšelský, aby grunt byl za 130 zl. prodán a odevzdán Matěji Růžičkovi (1746). R. 1780, protože nejmladší dcera Růžičkova Alžběta, jsouc neduživá, nemohla hospodářství ujeti, odevzdán grunt zeti Jiříku Jelínkovi, manželu prostřední dcery Mariany. Týž r. 1790 kšaftovním protokolem navrhl, aby pro jeho sešlost věkem a neduživost, ježto neměl syna, grunt byl předán Františku Lachoutovi, jenž měl za manželku jeho starší dceru Annu. Tato zemřela 6. dubna 1806 a grunt přešel (zápis r. 1818) na Jana Lachouta. Polí bylo 8 jiter 429 sáhů, luk 1 j. 707 s., přikoupených polí 3 j. 443 s., luk 1439 s., vše v postupní ceně 1676 zl. 53 kr.

K výplatě bylo sestře Marianě vd. za Frant. Štiku 338 zl. 26 1/2 kr., odbyt dostala, sestře Barboře mateřský podíl tolikéž, otcovský podíl 261 zl. 33 1/2 kr., dvě krávy, svatební šaty, peřiny a vystrojení svatby, otci 400 zl., zbytek 338 zl. 26 1/2 kr. připadl novému hospodáři jménem podílu. Otec si vyhradil hospodařiti až do odstoupení, též manželku Annu u stolu vyživiti a při své píci 1 krávu, 4 ovce a 1 prase popřáti, pak ale dvě políčka pod 1192 sáhy, byt, světlo a teplo a prádlo při hospodářově ohni, ročně 4 míry žita, 1 1/2 míry pšenice, 1 míru hrachu, 3 míry ječmene, 3 míry ova, „futr“ na vydržení 1 krávy a 2 ovec, zelí k sázení, „erteplí“ 1 míru. Nový hospodář měl převzítí všechna břemena: půlroční úrok do důchodu 1 zl. kontribucí, podíl ze 300 zl. jménem roboty, desátek k faře 1 věrt. 2 m. žita, 1 věrt. 2 m. ječmene a 3 věrtele ova na přiběnickou míru, učiteli ročně 1 snop žita, 1 snop ječmene a 1 snop ova.

R. 1852 zapsán grunt po Janu Lachoutovi v ceně 1000 zl. na syna Jana Lachouta.

R. 1863, 12. února dům vyhořel.

R. 1899 ujal jej syn Jan s manželkou Anastázií roz. Křemenovou, r. 1919 odevzdán nezletilému Janu Lachoutovi; r. 1925 připsána polovice Aloisii Lachoutové, r. 1938 Marii Lachoutové.

č. 55 (staré 16): Dům Sobotkovský

R. 1638 uvádí se grunt Sobotkovský spálený.

R. 1713 držel Matěj Sobotka grunt po visitaci vzdělaný, při němž bylo 14 str. 3/4 věrt. polí, 1 str. 1/2 věrt. ladem, luk na 1 1/2 vozu sena a 1/2 vozu otavy, snad týž, který r. 1734 v ceně 60 kop zapisuje Martin Chomout.

Později měl grunt v držení Jan Huňáček a ježto nezůstavil dětí, dědila vdova Magdalena, jež se vdala za Františka Hálu. Grunt zapsán r. 1780 v sumě 60 kop. Od Františka Hály zakoupil dům Sobot(k)ovský, jak dle zápisu z r. 1795 dokazuje zpráva purkmistra Antonína Kosteckého, jak stojí se vším přísl.. za smluvenou cenu 1157 zl. rýn. 30 kr. Matěj Forst pro svého syna Josefa Forsta, tento pak dle zápisu z r. 1825 odstoupil usedlost se 113 jitry 422 sáhy polí a 4 j. 884 s. luk synu Františkovi.

R. 1829 koupila dům se zahrádkou trávní za stodolou o výměře 139 sáhů za 440 zl. od Josefa Benáka skrze svého plnomocníka Samuele Goldsteina pražská měšťanka Alžběta Goldsteinová.

R. 1863, 12. února dům vyhořel.

Od r. 1858 drželi jej Josef a Marie Vanžurovi (od r. 1890 Josef sám), 1893 odevzdán Anežce Polákové, ale již roku násl. koupil jej Vojtěch Vanžura, za něhož 3. října 1896 opět vyhořel. Po smrti Vojtěchově odevzdán r. 1942 vdově Marii. -10)

č. 56 (staré 17): Dům Červovský

R. 1638 jmenuje se po Janu Kocourkovi Petr Červ. R. 1715 uvádí se Adam Červ, po visitaci zdělaný; držel 14 str. 1 3/4 věrt. polí, 1 1/2 str. lad, 1/4 věrt. porostlin, na 1 3/4 vozu sena a 1/2 vozu Otavy luk. Pak se tu připomíná Václav Červ, jenž r. 1734 zapsal grunt v ceně 60 kop takto rozvržených: nápadů po nebožt. Petru Červovi Marianě Kostecké a již po ní vnukovi Janu Kosteckému 5 kop, Václavovi 5 kop, nápadů po neb. Janu Chomoutovi, co tak za Jana ml. Kosteckého na odkaz od Mariany Kostecké do důchodu vrchnostenského zaplatil a již nynějšímu hospodáři Václavu Červovi to patří 2 1/2 kopy, sestře jeho Marianě a již po ní třem dětem 2 1/2 kopy, nynějšímu hospodáři, jenž tento dům velmi zpuštěný natrefil, jej napravil a po ohni zase vystavil, se připisuje 14 kop 16 gr. 2 d., kromě toho k záduší a do

10) Syn Vojt. a Mar. Vanžurových František, poručík čsl. armády, nar. 3. listopadu 1912, byl za německé okupace 21. března 1940 v Domažlicích zatčen a 25 měsíců týrán v koncentračním táboře ve Flossenbürgu, 17. ledna 1945 byl zatčen znova a po bestiálním týrání 27. března 1945 v Terezíně zastřelen. (Palcát 1945 čís.45) Dne 19. května 1946 mu byla na rodném domě odhalena pamětní deska.

důchodu vrchnostenského 30 kop 43 gr. 5 den., celkem tedy 60 kop.

Po smrti Václava Červa ujal místo v 60 kopách dle zápisu teprve r. 1768 učiněného jediný syn Jan Červ, jenž r. 1761 prodal místo na svém dvoře na postavení domu obecního aneb rathouzu za 100 zl.

Domek „zhandloval“ s Františkem Knapem, takže tento postoupil mu svůj domek č. 34 (nové 74) a přidal 167 zl. 30 kr. Knap zapsal si grunt r. 1780 ve 100 kopách, ale již r. 1795 prodal jej se vším, jak stojí a leží mimo pár volů v ceně 60 zl. a 2 krávy za 30 zl. manželům Josefu a Kateřině Procházkovým za 900 zl. Ti odprodali pole o 304 s. za 10 zl. konv. m. Václavu Hovorkovi.

Na domě je potom Antonín Chomout s manž. Marií, kteří postoupili jej r. 1872 synu Janovi a jeho manželce Josefině v ceně 500 zl. r. č. učinivše si výměnek. Domek byl pronajat od 16. října 1877 na 3 roky za nájem 35 zl. ročně obchodníku Filipu Karpelesovi, který jej potom již dne 5. listopadu 1877 s manželkou svou Annou koupil a provozoval v něm obchod; od r. 1901 držel domek sám.

R. 1918 koupila jej Božena Mariánova, 1919 Josef a Antonie Jindrákovi, 1928 Antonín Kastner a Marie Bubníková provdaná Kastnerová. R. 1863, 12. února domek vyhořel.

č. 57 (staré 18): Radnice

R. 1761 koupila obec od Jana Červa (nyní čp. 56), místo na jeho dvoře na postavení domu obecního neb rathouzu za 100 zl. R. 1785 již se tu jmenuje obecní dům.

Dle zápisu matrik zemřel v tomto domě č. 18 dne 7. dubna 1772 ve věku 75 let „praefectus sylvanus“ (nadlesní) panství jistebnického Ignác Rozhovský z Krucemburku.

R. 1791 přestěhována sem byla škola a zůstala tu až do r. 1897 s přestávkou r. 1863, kdy při velikém požáru městečka také tato budova vyhořela.

Dům zaknihován byl r. 1883 škole a r. 1897 obci, jež v něm umístila městský úřad. R. 1933 opatřen nově znakem městským.

Radnice (bývalá škola) čp. 57 v Borotíně

Foto ing. R. Cíkhart

č. 58 (staré 19): Chalupa Tomšovská

R. 1706 jmenuje se tu Jiří Tuček, jenž zemřel zůstaviv vdovu Ludmilu a syna Václava. S Ludmilou oženil se Tomáš Váňa, který domek po ohni vystavěný zapsal v sumě 30 kop, ale potom chalupu prodal za 150 kop Janu Sekýtovi, od něhož ji v trhově ceně 80 kop koupil syn Jan Sekýt.

Po smrti tohoto dohodli se dědici a domek ujal r. 1817 syn František Sekýt v ceně 315 zl. (zápis r. 1830). R. 1831 odstoupil chalupu s 5 jitry 1165 s. polí a 2 j. 415 s. luk a zahrad v ceně 334 zl. synu Františkovi. Tento směnil dům se zahradou o 80 s. s Alžbětou Goldsteinovou za dům čp. 55, jež koupila od Josefa Benáka. Zápis směny učiněn r. 1836 a již dle dalšího

zápisu z r. 1840 Samuel Goldstein, bratr jmenované Alžběty (č. 59) prodal dům za 332 zl. Filipu Dusíkoví, který zase r. 1842 prodal chalupu za 714 zl. Františku a Rosalii Gayerovým.

R. 1863, 12. února chalupa vyhořela. Od r. 1878 drželi ji Leopold a Josefa Voglovi, r. 1886 koupí přešla v majetek Jana a Marie Lachoutových, r. 1925 postoupena Bohumíru a Anežce Šitovým.

č. 59 (staré 20)

Na domku tomto byl František Chomout a vyměnil si jej r. 1791 s obcí za starou školu (č. 36, nové 76).

R. 1798 prodává František Vesecký domek č. 20 s pastvinou Marii Goldsteinové s 5 dětmi po Gabrielu Goldsteinovi za 363 zl. rýn. Smlouva psána je německý, podpisy hebrejsky.

Potom se tu jmenuje František Bejšovec, od něhož dle zápisu r. 1848 zakoupena chalupa pro Elis Goldsteinovou, pro niž r. 1849 zakoupil Josef Goldstein dvě louky. Dle zápisu z t. r. Elis Goldsteinová postoupila usedlost č. 59 i s maštali koupenou od č. 58 se 6 j. 1286 s. polí a 1 j. 201 s. luk v ceně 500 zl. stf. jmenovanému Josefu Goldsteinovi, obchodníku smíšeným zbožím.

R. 1878 koupila dům s pozemky Aloisie Goldsteinová. Po ní byl držitelem od r. 1889 Karel Goldstein, v listopadu 1897 koupila jej v dražbě Anna Goldsteinová a r. 1934 přešel trhlem na Arnoštka Popperovou.

č. 60 (staré 21)

R. 1785 připomíná se tu Matěj Pejša, jenž r. 1807 prodal domek se zahrádkou se všemi břemeny za 550 zl. Janu Kryptovi (z č. 3).

Dle zápisu z r. 1840 František Vejvoda prodal domek na obecním místě Františku a Františce Šeborovým za 400 zl. a ti zase prodali domek s jedním polem za 259 zl. 36 kr. Martinu a Magdaleně Volkovým.

Od manželů Volkových koupila chalupu za 306 zl. Kateřina Bendová (r. 1841). Od r. 1866 držel ji Václav Benda, r. 1901 koupili ji František a Justina Beringerovi (od r. 1918 onen sám) a r. 1935 odevzdána Josefu a Marii Beringerovým. Shora zmíněná zahrádka při přestavbě r. 1885 zanikla.

č. 61 (staré 22): Chalupa Švábovská

Chalupa vystavěna byla na obecním místě a platilo se z ní ročně 3 zl. úroku.

R. 1785 připomíná se na ní Jiří Šváb. Po jeho smrti připadla mladšímu synu Janu Švábovi dědičně, jak ji jeho otec koupil, se zahrádkou a dvorkem. Zápis učiněn teprve po 6 letech (1792).

R. 1859 koupili chalupu s přísl. za 273 zl. Václav a Kateřina Chomoutovi od Alžběty Goldsteinové pro rodiče s výměnkem Václavu a Anně Chomoutovým. R. 1874 dle smlouvy knihováno právo na polovici pro Kateřinu Chomoutovou. R. 1872 odevzdána chalupa Josefu Chomoutovi (od r. 1879 měla polovici Anna Chomoutová) a r. 1911 dostala se v držení Antonína Chomouta.

č. 62 (staré 23): Chalupa Kostelecká

R. 1638 v urbáři jmenuje se Jan Stříbrný, k čemuž připsáno; Kostelecký, pustý. R. 1654 jmenuje se tento Jan Stříbrný jako držitel 4 str. polí. R. 1713 jmenuje se tu Mikuláš Stříbrný neb Kostelecký, řezník, maje již 7 str. 3 3/4 věrt. polí, 1 3/4 věrt. lad, na 1 vůz sena a na 1/4 vozu otavy luk, vše v ceně 30 kop.

R. 1724 učiněn zápis na domek Stříbrnovský, a to Janovi ml. Kosteleckému, který nyní toliko spáleniště po neb. Mikuláši Kosteleckém, bývalém primátoru, Janovi ml. v zápis se uvádí za 24 kop, z nichž patřiti bude Janovi Kosteleckému otci zápis beroucího 12 kop a bratru Václavovi též 12 kop. R. 1748 Janu Kosteleckému pojišťuje se 10 kop.

R. 1782 Jan Kostelecký nemoha zastati obstarávání hospodářství, žádá o přepsání v dědičné užívání nejmladšímu synu Josefu Kosteleckému ve 24 kopách. Tento prodal domek r. 1792 za 360 zl. Janu Maškovi ze Střežimíře, který zase jej hned prodal s přikoupeným polem Václavu Krejčímu za 600 zl.

R. 1793 vysvětluje magistrát, kterak Václav Krejčí nemohouc s penězi vystihnouti, aby tento domek od Jana Maška za 600 zl. koupený hotově zaplatil, přinuceným se viděl ho prodati a vyhledal kupce Matěje Faru z Bazejovic jménem a na místě svého syna Martina s ním v smlouvu vešel a domek za 500 zl. odprodal, nezanechav si žádného práva.

Dle zápisu z r. 1845 prodal Martin Fara chalupu s 1060 sáhy pozemků za 110 zl. prostřednictvím Jana Šmejkala, poručníka sirotků po Václavu Melenovi, Janu Melenovi. Jmenovaný Václav Melena byl synem Jana Meleny, obuvníka, zemřelého r. 1811, po němž zůstala vdova Alžběta a děti Cecilie provd. Bicanová, Václav a Marie.

R. 1891 koupil chalupu v dražbě Jan Tikal, 1910 přešla na Václava a Marii Bastlovy, r. 1913 koupili ji Václav a Rosalie Chomoutovi a r. 1941 odstoupena synu Václavovi.

R. 1866 domek vyhořel.

č. 63 (staré 24): Domek Plavcovský

Na domku zřízeném po revisitaci byl r. 1713 Řehoř Plavec, maje k němu 2 str. 1/4 věrt. polí a luk na 3/4 vozu sena a 1/4 vozu otavy.

R. 1785 jmenuje se Kateřina Plavcová.

R. 1796 dovoleno Janu Plavcovi na místě shořelé chalupy postaviti novou.

R. 1799 zapisuje vlastnictví František Straka s manž. Marianou, jež r. 1820 jako vdova zapisuje domek s 2 jitry 772 sáhů pozemků v ceně 800 zl., ujatý od syna Františka Plavce. -11)

R. 1864 je na domku Barbora Šmejkalová, r. 1900 koupili jej v dražbě František Bezoušek a Františka Trippě, jež ujala jej r. 1900 sama. Po ní dostal se r. 1923 v držení Josefa a Amalie Trippěových.

č. 64 (staré 25): Chalupa Pejšova od gruntu Hrbkovského

Jmenuje se na ní Vavřinec Pejša, po něm Václav Pejša a později Adam Hrbek.

R. 1734 zapisuje ji Jakub Havlíček ml. v sumě 80 kop, v čemž je 20 kop nápadu po Adamu Hrbkovi do důchodu, 10 kop po Janu Fialovi, přístupující hospodář, poněvadž otcí a matce netoliko do smrti svobodný byt, nýbrž také co sobě role a kus louky vyměnili přátí a v následovně aby jemu dobrotivost božská další živobytí popřátí ráčila a počestným pohřbem do země doprovoditi se zavazuje, jemu ostatek se připisuje 27 kop 55 gr. 5 den.

R. 1780 nynější hospodář Matěj Šebor pro úplné zadlužení grunt, jenž mu postoupen s povinností vzítí dluhy, pojišťuje synu staršímu. Poněvadž ale při tom gruntu chalupa č. 99 se vynachází, kterou vdova Veronika po Josefu Milčínském měla v užívání za výměnek, postupuje se Matěji Šeborovi. Ten prodal domek se zahrádkou pod 124 sáhů, se stodolou a chlévy za 1900 zl. Františku Hálovi (zápis r. 1821). Od r. 1880 držel domek František Hála s výměnkem pro Ignáce a Anastázii Hálovy a r. 1887 připsal polovici manželce Ludmile, jež převzala r. 1927 i druhou půli v sumě 31.000 K.

11) Z rodu Plavcův byl František na č. 32 (st. 2), Josef na č. 71 n., Jan na č. 25 n., František na č. 28 n., Jan na č. 31 n., Josef na č. 25 n.

R. 1930 dostal se sňatkem v majetek Josefa a Antonie Fanfulových, od r. 1931 této samotné.

R. 1866 obydlí a kolna vyhořely.

č. 65 (staré 114)

Josef Kostelecký dostal povolení sobě byt neb domek na obecním místě postaviti, což také učinil. Mezitím se mu nahodil kupec, a proto hlásil se o zápis. Domek zapsán r. 1796 v ceně 45 zl. a prodán 3. června t. r. za 105 zl. Šimonu Kopalovi. Ten prodal chalupu s 1 jitem 885 sáhy polí a 1338 sáhů luk Josefu Kostkovi, který ji zase ihned prodal Františku Kunzovi. Také Kunz ji nepodržel. R. 1814 prodal domek bez louky za 508 zl. Janu Huňáčkovi a ten zase r. 1818 za 998 zl. víd. č. Janu Jiříkovi. Od Jiříka koupil jej (zápisem z r. 1818) Martin Bílek, od něhož zase prodán domek (zápisem z r. 1830) s 1 jitem 885 sáhy polí za 336 zl. Josefu Klejnovi. R. 1868 koupili jej Michal a Anna Goldsteinovi, od r. 1902 náležel Hynku a Janě Goldsteinovým. R. 1906 koupili jej František a Rosalie Kříklánovi, po této měla jej Božena Kříklánová provd. Maixnerová, r. 1913 koupili jej František a Marie Dřízalovi a r. 1928 přešel v majetek Spořitelního a záložního spolku pro Borotín a okolí.

R. 1863, 12. února domek vyhořel.

č. 66 (staré 26): Domek Vosmíkovský

R. 1638 uvádí urbář Mikuláše Vosmíka.

Nově vystavěný domek zapsal František Procházka r. 1734 v ceně 10 kop, prodal jej pak 30. května 1767 za 250 zl. Josefu Brožovi. Zápis ze dne 8. března 1768 svědčí, poněvadž Frant. Procházka podvodem chalupu dvakrát prodal a „hrůznicí nekonečnou způsobil“, též pro zapravení dluhů prodala se tato chalupa kupecky na kanceláři za sumu 250 zl. neb 214 kop 2 gr. 6 den. se vším příslušenstvím, avšak s tou výminkou, by on nadjmenovaný Frant. Procházka dobytek sobě zanechal a co zaseté jest sklízel, též se svou manželkou potřeby hospodáři nynějšímu neb kupci dobrý pokoj dají v komoře až do smrti, byt popřány měli, kterážto chalupa jemu kupujícímu, poněvadž hotové peníze složil a s obou stran spokojeni jsouce, v zápis tento se uvádí za sumu svrchu psanou v hotovosti zaplacenou id est 214 kop 2 gr. 6 den.

Josef Brož zemřel 6. května 1803 a domek z pozůstalosti odevzdán synu

Františku Brožovi v ceně 154 zl. 40 kr., tento pak odevzdal domek s pozemky r. 1830 synu Františkovi. K domku patřilo 1 jitro 337 sáhů pozemků.

František Brož prodal chalupu s polem 488 sáhů a zahrádkami pod 80 sáhů za 380 zl. manželům Františku a Anně Tůmovým, Brož pak jako tchán postoupil 2 j. 802 s. pozemků, 2 krávy, letošní tele, 1 kovaný vůz, pluh s železným rádlm, rádlo, brány s železnými hřebíky, plužní kolečka s houžví, řezačku s kosou, pilu velkou a malou, sekeru, 2 motyky na kopání erteplí, velkou špižírnu na obilí, vidle, 2 drátěná řešeta, 1 dřevěnou ouhrabečnici, řetěz podpínák a dvoje cepy v jedné smluvené ceně 89 zl. Novomanželé převzali břemena, totiž Mar. Strnadové 16 zl., bratrům Matěji a Václavovi po 10 zl., Janovi 20 zl., sestře Marianě provd. Seifertové 28 zl., rodičům Václavu a Marii Brožovým 15 zl.

R. 1863, 12. února domek vyhořel.

R. 1880 odevzdán Františku a Anně Vondrákovým (výměnek měla tu Anna Smetanová). Vondrák dědil r. 1890 i polovici ženinu. R. 1903 ujala domek dcera Anastázie, t. r. sňatkem přešel na Josefa Podzimka. R. 1936 postoupen synu Josefovi a manželce jeho Marii.

R. 1906 oddělena část, na níž vznikl nový domek čp. 147.

č. 67 (staré 27)

R. 1785 jmenuje se na něm Kryštof Veselý.

Od r. 1793 držel tento domek na obecním místě zbudovaný Václav Hovorka, který si jej r. 1802 zapisuje v ceně 38 zl. 48 kr. R. 1834 odstupuje jej s 908 sáhy pole v ceně 96 zl. synu Jasefu Hovorkovi. Tento přikoupil od Josefa a Kateřiny Procházkových pole o výměře 304 sáhy za 10 zl. konv. m. a dle zápisu z r. 1839 prodal domek za 220 zl. Františku Bicanovi. R. 1858 ujal jej Jan Kříklán, r. 1890 František Kříklán, r. 1904 odevzdán Marii Kříklánové, ale ještě t. r. threm postoupen Janu a Johaně Kříklánovým.

R. 1863, 12. února domek vyhořel.

č. 68 (staré 71): Chalupa Vondráčkovská

R. 1786 Barbora, vdova po Pavlu Kulhavém, Janu Vondráčkovi neboli jeho manželce Anně byvše jménem vdovy od sestry dcera tuto chalupu ctí a darem věnovala a odevzdala, by oni Jan Voudráčkovský manželé jí věrně sloužili a k vyživení do smrti byli nápomocni, ale potom slovo zrušila a na Vondráčka naléhala, by ji tu chalupu úplně zaplatil nebo ji opustil. Když

Vondráček se ženou a jedním dítětem nevěda kam jíti přinucen peníze si obstarati, chalupu zcela sešlou Barboře Kulhavé za 40 zl. zaplatil, načež ona odstěhovala se k Baltazaru Brožovi. (Dle zápisu r. 1791.)

Jan Vondráček odstoupil chalupu r. 1817 synu Janovi, který byl obuvníkem a kostelníkem. -12)

Při velikém ohni 12. února 1863 domek vyhořel. R. 1868 vymíňuje si Jan Vondráček knihovně služebnost bytu. Dle smlouvy z r. 1869 ujala polovici Rosalie Šmejkalová, jež r. 1871 knihuje užívání domku. Od r. 1880 držela jej dcera Marie provdaná (1885) za Josefa Nováka. R. 1887 koupila jej Anna Chomoutová a postoupila r. 1897 Václavu Šmejkalovi, jenž jej pak držel napolovic s dcerou Kateřinou Chomoutovou, po níž přešla polovice na Jana Chomouta.

R. 1925 koupila chalupu za 11.500 K Antonie Maixnerová a r. 1927 koupili ji v těžce ceně Jan Lachout s manž. Boženou napolovic, po roce pak tato stala se jedinou majitelkou.

č. 69 (staré 29): Grunt Kautských

R. 1638 jmenuje se grunt Jana Kautského, pustý. R. 1654 je na něm Kryštof Kautský, drže 12 str. polí. R. 1713 držel Václav Kautský. bednář, mimo 12 str. polí ještě 1 str. 1/2 věrt. lad, 1/2 str. porostlin, luk na 2 vozy sena a 1/2 vozu otavy, ale již r. 1734 zapisuje grunt v 60 kopách Jiří Mikolanda. V ceně gruntu počítá se nápad po neb. Krist. Kautském 4 kopy 30 gr., synu Václavovi, bednáři, a již po něm vdově Dorotě 4 1/2 kopy, Ludmile, vdově po Jiřím Mikolandovi 4 1/2 kopy a Kateřině po neb. Janu Tučkovi též 4 1/2 kopy.

Po zemřelém Jiřím Mikolandovi ujal grunt r. 1768 syn Antonín v ceně

-12) Syn jeho František Vondráček narozený 13. února 1827 v tomto domku po odbytí obecné školy v rodišti odešel na hlavní školu do Tábora, potom vstoupil do praxe k bernímu úřadu, ale krátce nato přijal místo podučitelské v Milevsku, odkud si jej povolal na svou školu jeho krajan Jan Kypta do Telče. Asi po 2 letech dostal se za podučitele do Chotovin, kde se oženil s dcerou říd. učitele Františkou Pilíkovou. Nato působil jako učitel ve Zduchovicích, odkud se vrátil do Chotovin, ale přerušil službu, vstoupil do českoněmeckého ústavu v Praze, který po 2 letech s vyznaménáním absolvoval. V té době nuzně se protloukal hudbou jako dobrý houslista a zpěvem v chrámě svatovítském jako výborný tenorista. Potom nastoupil znova učitelské místo a po smrti tchánově stal se říd. učitelem v Chotovinách (1865 - 1876), načež si vyměnil místo s Raimundem Vackem v Miličíně (1876 - 1891), kde řídil i chrámovou hudbu. Odpočinek trávil v Táboře, kde dne 30. června 1911 zemřel a pohřben na starém hřbitově. Jeho syn Alois byl městským varhaníkem v Táboře a pak ředitelem kůru ve Volyni. Zemřel v Táboře 2. října 1945.

180 kop. Z břemen odepisuje se podíl Matěji na dluhy svévolně zůstavené 15 kop 50 gr. Vdova po Ant. Mikolandovi, znova vdaná za Jana Novotného, pro mnohé dluhy po maži a zpuštěnost stavení nemohla udržeti grunt pro 13letého syna, pročež připsán Václavu Koktanovi, svobodníkovi, jenž vrchnosti slíbil poddanost a oblíbiv sobě vdovu za manželku, ujal usedlost v sumě 180 kop se všemi dluhy i břemeny. R. 1792 prodal ji za 885 zl. Matěji Vejvodovi a ten zase r. 1793 Martinu Dvořákovi za 923 zl., z čehož vyplatil 534 zl., ostatek ponechán na dluhy a podíl pro Dvořáka.

R. 1809 Martin Dvořák odstoupil grunt v ceně 1000 zl. s vyjednáváním výměnku synu Josefu Dvořákovi, r. 1818 pak zapisují chalupu se zahradou o výměře 544 sáhů v ceně 100 zl. Josef a Kateřina Bendovi. Od r. 1873 byl majitelem František Kroužek, r. 1886 koupili ji Josef a Marie Kolářovi. Po Josefu Kolářovi odevzdána nezletilým dětem Anně, Marii a Josefovi (1888), ale r. 1890 dána do dražby a koupil ji Sigmund Goldstein. R. 1894 koupí přešla v majetek Karla a Antonie Boučkových, r. 1899 koupila ji Marie Hájková a r. 1907 sňatkem nabyli jí manželé Emil a Anna Pejšovi.

R. 1863, 12. února domek vyhořel.

č. 70 (staré 30): Chalupa Svobodovská

R. 1654 je na ní Jakub Svoboda, maje 6 str. polí.

R. 1713 Matěj Klusák, hrnčič, má již 8 str. 2 1/2 věrt. polí, 1/2 věrt. lad, luk na 1 1/4 vozu sena a 1/2 vozu otavy. R. 1734 byl domek zapsán v sumě 30 kop, byl však tak sešlý, že „nevyhnutelně z gruntu stavěti museti se bude“.

Po Klusákovi byl na domku Václav Brož.

Podle zápisu z r. 1780 chalupa měla náležeti nejmladšímu synu Matěji, ale „on jiné štěstí nabyt a dceru Barboru po Franz Dvořáčkovi, s kterou hospodářství obdržel, sobě za manželku pojal“, a proto postoupil chalupu staršímu bratru Jakubu Brožovi, který mu měl za postoupení zaplatiti 50 zl. a druhému bratru Josefovi pod 1 str. pole až do smrti přátí má.

Kšaftem z r. 1799 postoupil Jakub Brož († 1799), grunt synu Františkovi, jemuž r. 1802 připsán. Dle zápisu z r. 1831 František Brož, rychtář, postoupil usedlost se 7 jitry 1380 sáhy polí a 2 jitry 32 sáhy luk v odstupující ceně 500 zl. synu Hynku Brožovi.

Dne 12. února 1863 při velkém ohni stavení vyhořelo.

R. 1869 zapisuje vlastnictví Václav Brož s manželkou Marií a rodiče Hy-

nek a Kateřina Brožovi zajišťují si knihovně výměnek. R. 1900 ujal usedlost syn Jan Brož s manželkou Františkou, při němž zůstali rodiče jako výměnkáři.

Od r. 1934 jsou držiteli Bedřich a Božena Brožovi.

č. 71 (staré 31): Chalupa Kavurňovská (?)

Domek vystavěl Jan Vejvoda, po jehož smrti r. 1734 zapsal si jej v ceně 28 kop se zaknihováním nápadů po Janu Vejvodovi Antonín Trpka. Po smrti tohoto vdova pro neduživost postoupila domek nejbližšímu příbuznému Jakubu Jindovi v 60 kopách, jemuž se r. 1742 zapisuje.

Po smrti Jakuba Jindy vdova Maří Magdalena vdala se znova za Josefa Plavce, jemuž domek r. 1782 zapisuje. Po Jindovi zůstaly děti Anna, Jan a Marie, z nichž Jan r. 1804 chalupu ujal.

R. 1863, 12. února chalupa vyhořela. Rok předtím ujal ji František Kroužek, r. 1903 odevzdána Josefu Kroužkovi. Od r. 1908 je na ní Anna Kroužková, sňatkem pak získal polovici (1910) manžel Jan Tomeček. R. 1916 dostalo se jí této polovice zpět. R. 1941 ujali pak chalupu manželé Ladislav a Jindřiška Pejšovi.

č. 72 (staré 32): Domek Vystrčilovský

Na domku vystřídali se Jakub Šmíd(a) - r. 1734 domek zapsán v 10 kopách jako nově vystavěný, - Václav Havlíček a posléze Jan Benda, od něhož koupil domek dle svědectví magistrátu v sumě 20 kop Martin Pejša. Po jeho vdově Alžbětě pozůstali Anna vd. Křemenová v Sudoměřicích, Veronika vd. Kounická v Praze, Mariana vd. za Jana Karla a Martin, držitel gruntu. R. 1780 zapisuje se vdově Martinově Veronice, jež se znovu provdala za Antonína Švába, s nímž chalupu ujala a r. 1782 knihovala.

R. 1802 činí dědičný zápis jako schopný hospodář 23letý Josef Pejša. Po něm r. 1818 zapisuje se domek se 4 jitry 191 sáhy polí, 703 sáhy luk pro Matěje a Jana Tůmu a kromě toho dostala dcera Kateřina provd. Kostelecká pole v Březině pod 1208 sáhů a dcera Mariana 1208 sáhů.

Manželé Matěj a Anna Tůmovi prodali r. 1814 chalupu se 2 jitry 773 sáhy polí za 1050 zl. Josefu Brandstillerovi (zápis r. 1818).

Brzy potom dostal se na domek Jan Tomeček, jenž r. 1839 a 1846 kupoval pozemky. R. 1852 odevzdáním přešel na Jana Tomečka. Při velikém požáru 12. února 1863 a opětně 10. srpna 1889 domek vyhořel.

R. 1891 koupila jej Jana Dohnalová a r. 1925 předán její dceři Emilii Houškové.

č. 73 (staré 33): Chalupa Fialovská

R. 1638 jmenuje se chalupa Matěje Fialy. R. 1654 byl tu Václav Fiala, maje při chalupě 2 věrt. pole. R. 1713 připomíná se Mikuláš Beránek, jenž měl zapsány rovněž jen 2 věrt. pozemků, a to u cesty k zámku u Křížovce.

Domek někdy sešlý, ale znova vystavěný zapisuje si r. 1734 Václav Mikolanda v 10 kopách. Tento zanechal dva syny a tři dcery, ale synové Jakub a Václav zběhli, že se o nich nic neví. Právo na chalupu má nejmladší dcera Anna, ale pro nedostatek věku ujala chalupu prostřední dcera Veronika, jež se provdala za Františka Cypriana.

Tento měl nejmladšímu synu Václavovi, který na řemeslo jíti má, za právo 5 kop dáti a mimoto, kdyby se vrátil, jej řemeslem vybýti. Protože však chalupa v stavení velmi sešlá byla, takže Cyprian na ni 50 zl. vynaložil, uvedla se mu zápisem r. 1780 na věčné časy v sumě 16 kop.

Cyprian přikoupil (r. 1805) pozemky od Jos. Bejšovce, Jos. Brože a Jos. Chomouta.

R. 1831 připomíná se tu Kateřina Plavcova a v letech čtyřicátých František Cyprian, jenž koupil pole pro dceru Annu, provd. Bicanovou (č. 1/36 n.) od Frant. Zvěřiny.

Štítový dům čp. 73 v Borotíně

Foto prof. Jos. Králík

Za držení Martina Šmejkalů domek 12. února 1863 vyhořel, ale znovu postaven. Sňatkem přešel na Hynka Brože a jeho manželku Marii, jimž r. 1921 zaknihován s výměnkem pro starého Martina Šmejkalů a jeho manželku Kateřinu.

č. 74 (slaré 34)

Již r. 1757 se jmenuje na domku Jan Červ. Po Janu Červovi, zemřelém r. 1809, ujal domek syn Josef Červ. Dle svatební smlouvy z r. 1800 odevzdal domek dceři Dorotě provdané Maulíkové v ceně 100 zl. a tudíž r. 1834 zapisuje tato domek s manželem Františkem Knapem.

R. 1852 dle svatební smlouvy knihují vlastnictví Jakub Pejša s manželkou Annou. Za nich domek 12. února 1863 vyhořel. Dle prohlášení z r. 1868 a odstupního listu z r. 1886 ujali usedlost syn Josef Pejša s manželkou Antoníí.

Od r. 1909 drželi domek Josef a Alžběta Benešovi, od r. 1924 tato sama.

č. 75 (staré 35): Hostinec „na Čamrdě“, „U bílého Iva“, původně domek Kovářovský

R. 1638 jmenuje se Václav Kovář na gruntě spáleném a poznamenáno, že „vystavěl sobě jinde na obci“.

R. 1768 činí Václav Hála zápis na chalupu po Matěji Hálovi, který jako bývalý šafář v Tisové zůstal do důchodu milostivé vrchnosti dlužen 61 kop 10 gr. 3 d., a proto byla chalupa k ruce vrchnosti zanechána, nyní ponechává se za hypotéku Václavu Hálovi k plnomocnému užívání do vyplacení dluhu neb za sumu 52 kop 26 gr. 1 den. Václav Hála dle zápisu učinil „handl“ s Martinem Eliášem na domek pod č. 10 (nové 49), s tím doložením, že Martin Eliáš gruntovní nápad do důchodu 5 kop 30 gr. a na mše sv. odkázaných 15 kop na sebe k placení přejímá; poněvadž ale Eliáš zemřel a vdova s dítětem Václavem nebyla s to, v těch zlých časech hospodařiti, vdala se za Vojtěcha Svobodu.

Tento postoupil domek r. 1805 synu Vojtěchovi v ceně 404 zl., ale již r. 1807, 9. března koupil jej (zápis 1815) za 1576 zl. František Hála, prodal jej r. 1809 za 2165 zl. Františku Chomoutovi (zápis 1815) a ten zase r. 1814 za 2200 zl. Filipu Dusíkovi. Dle zápisu z r. 1829 Dusík odstoupil jej s pozemky o 3 jitrech 687 s. synu Antonínovi.

Tedy vznikl zde hostinec, který r. 1838 Antonín a Josefa Dusíkovi prodali Vojtěchu a Anně Zelenkovým, mlynáři na Starém Zámku se 2 zahrádkami.

kami pod 113 sáhů, s dřevěným šenktišem, 1 plechovým mázem, 1 plechovým půlmázem, 1 plechovým žejdlíkem, 12 holbovými pivními sklenicemi, 14 skleničkami k šenkování kořalky, 1 plechovým trychtýřem k nalévání, u zadní světničky 1 oknem zvenku a letní okenicí za 920 zl. Manželé Zelenkovi prodali hospodu za 880 zl. Anně Budínské, sládkové, tehdy v Borotíně č. 1 bydlící, jež podle zápisu r. 1841 prodala dům se zahrádkou o 37 s. pod okny a druhou zahrádkou 476 s. a dvě pole pod 1 jitro 254 sáhů a s hostinským inventářem za 1000 zl. Janu Novotnému, jenž ji zase r. 1843 prodal s 1 jitem 1997 sáhy pozemků za 1400 zl. Františku Malému.

R. 1872 zapisuje si hospodu řezník Jan Chomout s manželkou Annou roz. Tůmovou. Ten hospodu (jež r. 1863 rovněž vyhořela) přestavěl a rozšířil směrem k silnici a r. 1901 vystavěl novou stodolu u školy. Syn Václav s manž. Annou roz. Benešovou (od r. 1904) však majetek neudrželi a tak přešel do rodu Jindrákova.

č. 76 (staré 36): Stará škola

Bývala zde odedávna škola se zahrádkou, v níž bydlel kantor Antonín Pelikán. R. 1791 obec vyměnila si domek školní za domek Františka Chomouta proti panské hospodě (čp. 20, nové 59), takže Chomout k němu obci ještě hotově nadlepšením 100 zl. přidal (zápis r. 1799), škola pak „pro lepší pohodlí dítek a učitele do jiného obecního domu přeložena byla“.

R. 1792 ujal František Chomout domek v ceně 128 zl.; obci příslušel z něho úrok 4 zl. ročně.

R. 1843 zapisují domek Jan a Veronika Chomoutovi.

Při požáru 12. února 1863 vyhořel.

Dle smluv z r. 1884 a 1867 knihoval si vlastnictví František Chomout.

Dne 19. ledna 1897 koupil domek v dražbě obchodník Josef Vaněk († 1913) a zařídil“ v něm obchod. Jako starosta obce snažil se o její zvelebení. Po jeho smrti vedla obchod vdova Barbora roz. Floriánová z Radkova a r. 1920 předala jej dceři Marii, jež se provdala za Františka Báalka.

č. 77 (staré 37): Chalupa Knapovská

Chalupa Knapovská, spálená, jmenuje se již r. 1638. R. 1734 zapsal si ji František Knap v ceně 18 kop, v čemž jsou 3 kopy 20 gr. knihovním nápadníkům po zemř. Matouši Knapovi, totiž Václavu, sousedu v Borotíně, Janu a již po něm vdově Anně zase vdané za Václava Maulíka spolu s dce-

rou Kateřinou 3 kopy 20 gr., Anně ještě sloužící 3 kopy 20 gr., nynějšímu hospodáři Frant. Knapovi pro zlepšení domku 10 kop, do důchodu starý dluh 8 kop.

R. 1775 prodal Josef Knap chalupu za hotových 90 zl. a převzetí dluhů 111 zl. 5 kr. 3 3/4 den. (dle zápisu z r. 1780) Františku Pachtovi. Ten r. 1802 odstoupil usedlost v ceně dobrovolně usnesené 1000 zl. synu Františku Pachtovi. Po jeho smrti převzal usedlost s 5 jitry 1471 sáhem polí a 1 jitem 260 sáhy luk i s přikoupenými pozemky pod 1 jito 537 sáhů v ceně 406 zl. 33 1/2 kr. syn Václav Pachta a r. 1872 si ji zaknihoval.

Byl dlouhá léta kostelníkem, jako po něm syn František († 1945), jenž s manželkou Antonií ujal hospodářství r. 1899, byv před tím úředníkem záložny v Praze.

Dne 12. února 1863 domek vyhořel a byl potom obnoven v původním stavu s pěkným barokovým štítem, který byl r. 1942 za podpory Památkového úřadu obnoven.

*Štítový dům čp. 77
v Borotíně
Foto Ing. R. Cikhart*

č. 78 (staré 38): Hostinec „na Knoflíku“ Hotel „Zelenka“.

Původně domek Plavcovský nebo Vlčkovský

Jiří Vlček jmenuje se na gruntu r. 1654 a po něm Jiří Žehart. Tento domek však se uvádí r. 1713 jako grunt po visitaci vzdělaný. Hospodařil na něm Řehoř Plavec, obděláváje 2 str. 1/4 věrt. polí a luk na 3/4 vozu sena a 1/4 vozu otavy.

R. 1734 zapisuje domek v ceně 20 kop Václav Chomout a knihuje 15 kop Řehoři Plavcovi, jenž ten domek „z gruntu na drnu vystavěl“.

Synové po Václavu Chomoutovi se srovnali tak, že Josef ujal chalupu, jež-to Jan sloužil v regimentu Wolstebittlovském, za odstoupení pak postoupil tomuto svůj nápad 19 kop 1 gr. 3 den. na gruntě Martina Chomouta v Chomoutově Lhotě.

Po Josefovi jmenuje se tu Jan Chomout, jenž r. 1817 postoupil chalupu s 1904 sáhy pole, 720 s. zahrady a 311 s. trávníku s převzetím dluhu 70 zl. a podílů po 30 zl. sourozencům Janu, Antonínu a Filipovi místo vyučení řemeslu, Josefovi též, matce Kateřině mimo byt, světlo a otop až do její smrti ještě 50 zl. na peněžích, synu Františkovi. R. 1821 již se jmenuje vdova Marie.

R. 1828 odprodal Filip Chomout s dorozuměním bratra Josefa chalupu s přikoupenými pozemky (zápis r. 1844) za 284 zl. Matěji Pejšovi.

Dne 12. února 1863 stavení vyhořelo a potom tu zřízena hospoda, již se ujal r. 1865 nezletilý Václav Pejša. -13), Od r. 1896 hospodařil tu syn Jan Josef Pejša, ale r. 1912 hostinec přišel do dražby a koupil jej Jan Straka s manželkou Františkou. Od těch koupili hostinec r. 1915 manželé Václav a Anna Zelenkovi ze Starého Zámku.

Staré stavení bylo zbořeno a stavěn tu nový hotel. Mezitím Václav Zelenka na podzim r. 1918 zemřel a stavbu dále vedl v zastoupení vdovy jeho švagr František Vojta, obchodník v Táboře. Hotel byl nazván „Zelenka“ a byl potom pronajímán. Roku 1929 koupil jej za 200.000 Kč pivovar pravovárečného měšťanstva v Táboře.

13) Syn hostinského Václava Pejši Rudolf Josef Pejša narozený 19. března 1877 v tomto domě, vystudoval učitelský ústav v Soběslavi a působil na obecných školách v Klobukách a Libušině a na měšt. školách v Kamenných Žehrovicích a Slaném, kde se stal r. 1932 ředitelem. Zemřel 11. dubna 1937. Byl nejen výborným učitelem, ale i nadaným pianistou a malířem a svou lásku k umění snažil se propagovati účinně i v rámci svého pedagogického působení ve škole.

č. 79 (staré 39)

R. 1638 jmenuje se Jan Fučík. R. 1654 držel 9 str. polí, R. 1713 má Jan Fučík při chalupě 12 str. polí, 1 str. 1/4 věřt. lad, na 1 1/4 vozu sena a 1/4 vozu otavy luk. Chalupu zapisuje v 50 kopách. R. 1734 bere zápis Kateřina, vdova po Janu Fučíkovi, pro syna Jana.

V druhé polovici 18. stol. byli tu sirotci po Janu Fučíkovi, nezletilí a hospodaření neschopní, proto chalupa odevzdána Františku Huňáčkovi a dále do vzrůstu mladšího Josefa Fučíka od sv. Havla 1773 do r. 1776 pronajata. Na chalupě hospodařil dosud nejstarší bratr Petr a po své dospělosti r. 1780 Josef Fučík zapisuje si usedlost, na níž byly podíly po 12 kopách 23 gr. 2/3 d. Pro něho, bratra Petra a Jana v Bernarticích. Petr byl potom na domku č. 84 (staré 99).

Josef Fučík dle zápisu z r. 1814 odevzdal chalupu synu Františku Fučíkovi v 500 zl. Syn tohoto Václav vzal si za manželku Josefu, dceru po Tomáši Putovi ze Záhoří a ujal usedlost (zápis r. 1833) s 5 jitry 611 sáhy polí a 1 jitem 198 sáhy luk. R. 1838 prodal domek se zahradami za 480 zl. Antonínu Chomoutovi, který zase jej prodal r. 1845 za 520 zl. manželům Josefu a Marii Šťastným. Od nich jej koupili (zápis r. 1850) za 400 zl. konv. m. Václav a Josefa Fučíkovi, kteří usedlost rozprodali, ponechavše si louku v Sukdole 976 sáhů a pole proti Zámku 396 sáhů.

Dne 12 února 1863 domek vyhořel. R. 1869 koupil jej Jan Chomout s manž. Annou roz. Tůmovou. R. 1918 byl domek připsán jejich dceři Marii provdané za MUDr. Adolfa Krešla, která jej prodala t. r. Janu Strakovi, který tu provozoval. živnost řeznickou, ale r. 1930 prodal domek za 50.000 K pivovaru pravovárečného měšťanstva v Táboře.

č. 80 (staré 123)

Domek tento ujal po smrti Matěje Dusíka r. 1804 dle zápisu z r. 1811 Filip Dusík a prodal jej se zahrádkou o výměře 272 sáhy Janu Chabrovi za 670 zl.

Později jsou na domku Václav Mečkovský s manž. Marií, kteří si r. 1869 zajišťují výměnek a chalupu ujímají František Šmejkal, truhlář s manž. Marií. Zadluženou chalupu koupil obchodník peřím Vogl, ale neměl na ni zápisu. Když vyhořela, přesídllel do Nadějkova. Chalupu koupil potom v dražbě 23. ledna 1890 mlynář Václav Zelenka ze Starého Zámku a prodal ji r. 1894 Františku Fořtovi ze Smrkova, mistru zednickému. Domek upra-

vil a r. 1900 koupil jej Josef Svatoš, stárek a později obecní hajný. Vdova Fořtova Viktorie Bicanová měla zde vymíněnou světničku. Od r. 1936 vlastní domek manželé Josef a Jindřiška Dubovi.

č. 81 (staré 126)

Nově vystavěný domek patřil Václavu Bendovi (předtím snad r. 1784 společně s čp. 80 Františku Šeborovi), který jej r. 1804 odevzdal se zahrádkou dceři Tekle a jejímu manželu Františku Hessovi.

Později jsou na domku Jan a Anna Tikalovi, kteří si r. 1876 knihují pro sebe výměnek.

R. 1876 domek se zahrádkou koupili manželé Josef a Marie Kolářovi a převzali dluhy. R. 1888 přešel dědictvím na nezletilé děti Annu, Marii a Josefa Kolářovy. Domek přišel do dražby, v níž jej koupil r. 1890 Jan Kroužek. Od r. 1903 držela jej vdova Kateřina, sňatkem pak přešel r. 1921 na syna Josefa Kroužka a manželku Anastázii.

č. 82 (staré 111)

Po r. 1800 držel domek Vincenc Melich.

R. 1870 ujímá jej Jakub Mika s manž. Marií, od r. 1912 syn František s manž. Antonií.

R. 1932 převzal domek syn těchto František Mika, od r. 1934 s chotí Zdeňkou.

č. 83 (staré 121)

Domek se zahrádkou o výměře 544 sáhů patřil Janu Bendovi, který jej prodal za 400 zl. Josefu Hruškovi. Hruška podle zápisu z r. 1848 prodal jej za 320 zl. konv. m. Janu a Barboře Soukupovým.

Dne 12. února 1863 domek vyhořel.

Od r. 1873 držela jej Antonie Soukupová, r. 1875 manželé Josef a Barbořa Soukupovi pojišťují si zde výměnek.

R. 1894 koupil domek pekař Jan Lomoz s manž. Herminou a provozoval zde živnost pekařskou.

č. 84 (staré 99)

Domek tento vystavěl Josef Fučík, držitel gruntu čp. 39 (nové 49) a už r. 1780 pustil jej bratru Petru Fučíkovi, který však jej dle zápisu z r. 1842

prodal za 204 zl. Josefu Kostkovi. Z pozůstalosti po tomto ujal domek (1835) s pozemky pod 1456 sáhů Antonín Kostka. Jako pozůstalí jmenují se vdova Kateřina provdaná Hamerníková a děti Antonín a Veronika.

Antonín Kostka dle zápisu z r. 1848 prodal domek se zahrádkou za 302 zl. Matěji Kroužkovi ze Řevnova.

R. 1855 knihuje domek Václav Vejsada.

Dne 12. února 1863 vyhořel.

R. 1883 převzala domek Anna Vejsadová, provdaná za Františka Křivance, obuvníka, který tu žil se svým jednonohým otcem Antonínem.

Od r. 1934 držela domek vdova Marie Křivancová.

Před domem stojí kříž, postavený r. 1879 a vysvěcený farářem Hynkem Havlíkem.

(Srv. dějiny č. 64 st. 25)

č. 85 (staré 112): Chalupa Plavcova

R. 1795 prodal tuto chalupu se vším přísl. Antonín Hrbek za 220 zl. ve třech lhůtách splatných Anně Plavcové. R. 1804 postoupila domek dceři Kateřině a zeti Františku Lachoutovi. Tento prodal domek r. 1833 za 720 zl. Václavu Štikovi, jehož vdova prodala jej zase r. 1838 za 240 zl, Janu Jindovi.

Dne 12. února 1863 vyhořel.

R. 1883 zapisuje domek František Novák s manželkou Barborou. R. 1892 zdělily jej stejným dílem dcery Marie a Františka a ještě dále děleno po 1/8 Františce a Františkovi.

R. 1899 ujali domek Josef a Marie Floriánovi a r. 1921 odevzdán dědici po Marii Floriánové Josefovi s podíly členům rodiny Jínovy.

č. 86 (staré 40)

Jakub Hervíř prodal domek bez stodoly Františku Hálovi, který jej r. 1795 zapisuje. R. 1828 pak prodal stodolu Matěji Trippě za 20 zl. K domku, jak jej Hála koupil, náležely 2 světnice, komora, chlív a zahrádka o výměře 195 sáhů, vše v ceně 240 zl.

Dne 12. února 1863 domek vyhořel.

R. 1867 ujímá jej Josef Hála, po němž dědí r. 1888 vdova Barbora, ale již r. 1889 ujímají domek Josef a nezletilá Marie Hálová.

R. 1898 v dražbě koupili jej Jan a Emilie Jindrákovi.

č. 87 (staré 41): Chalupa Knotkovská

R. 1638 jmenuje se v urbáři Martin Čížek, později připsáno: Knotek. R. 1654 bylo při chalupě 5 1/2 str. polí, na nichž hospodařil (1675) Jan Knotek. R. 1713 již tu byl kolář Matěj Hrdlička, maje k chalupě již 6 str. 3 věrt. polí a na 1/2 vozu sena luk.

R. 1721, 15 března prodal Matěj Svatůněk domek ležící podle kostela a podle cesty okolo sadu farního za 12 zl. rýn. Mikuláši Jeníkovi, který si r. 1734 zapisuje chalupu ve 28 kopách, v čemž je nápad Řehoři Knotkovi v Borotíně po Janu Knotkovi 4 kopy, Václavovi na vojně 4 kopy, hotově Svatůňkovi na chalupu položeno 8 kop 42 gr. 6 d., ostatek zanechává se pro zvelebení toho domku.

R. 1747 zapisuje chalupu v 28 kopách Matěj Jeník, ujav ji po smrti otcově. R. 1768 učiněn zápis Jakuba Jeníka v 28 kopách při porovnání mezi Jakubem a Matějem bratranci Jeníkovými tak, že Jakub obdržel tuto chalupu, kterou Matěj Jeník naproti té Pejšové dobrovolně propouští k dědičnému užívání a vyplacení nápadů. Jakub Jeník směnil chalupu s Matějem Maulíkem (1780), který měl chalupu na obecním místě vystavěnou a přidal na ni 121 zl. S dcerou Maulíkovou Annou oženil se Karel Fučík, jemuž tchán podle ujednání z r. 1800 domek s pozemky, a to 5 jiter 1376 sáhů polí a 1 j. 47 s. luk v sumě 400 zl. postoupil. Fučík zase zápisem z r. 1821 chalupu s 5 j. 558 s. polí a 1235 s. luk za 2289 zl. Josefu Kroužkovi, od něhož si ji vyměnil Antonín Kroužek za domek č. 98. Ale již zápisem z r. 1821 prodal Ant. Kroužek usedlost s pozemky za 2820 zl. Tomáši Křemenovi z Ješetic a ten hned zase za 1910 zl. Janu Maděrovi. R. 1850 odstoupil Maděra chalupu se 6 j. 1215 s. polí a 1 j. 232 s. luk v sumě 999 zl. synu Janovi, dle smlouvy s tímto r. 1852 přešla v ceně 2850 zl. na Josefa Faladu.

Dne 12. února 1863 domek vyhořel, Dostal se potom v majetek Václava a Františky Holasových, kteří jej postoupili r. 1881 synovi. Po smrti tohoto, Antonína Holasa, hospodařila od r. 1903 vdova a r. 1920 ujal hospodářství syn František Holas s manželkou Františkou, mladší syn pak přičlenil se na chalupu Řežábkovu v Kamenné Lhotě.

č. 88 (staré 42)

Bývala zde obecní zahrádka, které užíval Josef Tůma, mající vedle na obecním místě domek (č. 117, n. 89). Když byl rozšiřován hřbitov, přidáno k němu něco z této zahrady, za to pak měl Tůma v užívání 3 věrt. pole „v Lomech“ a okrajek u Zákostelního rybníka.

R. 1793 obec předala místo, na němž stál jeho domek, ctihodným seestrám řádu sv. Dominika k postavení obydlí. Tůma měl stavení do začátku května 1794 strhnouti a povoleno mu přenést a postavit chalupu na této zahradě. Z této nové chalupy měl platiti obci nadále 2 zl. 20 kr. a užívati dále zmíněného políčka. Mezi novým domkem a čp. 89 n. měla zůstat ulička od cesty až ke hřbitovu I sáh široká. (Viz smlouvu při čp. 89).

Po Jos. Tůmovi zůstala vdova Kateřina a dcera Josefa, s níž se oženil obuvnický mistr Jan Maděra a domek r. 1814 ujal.

Dle zápisu z r. 1832 prodal domek Václav Pejša i se zahradou o 195 s. za 349 zl. 36 kr. Františku Šmejkalovi, tento pak zápisem z r. 1847 prodal chalupu se zahradou za 405 zl. Matěji Trippě, majiteli sousedního domku č. 89.

R. 1873 odevzdán domek a r. 1881 i pole Sigmundu Goldsteinovi († 1899), který máje sousední domek, tento pronajímal. Po něm dědila vdova Františka a po této dcera Valerie (1914), provdaná za Richarda Fantu.

č. 89 (staré 117)

Původně byl tu domek Josefa Tůmy se zahradou (nyní čp. 88). Tento domek byl zbořen a vystavěn tu nový dům pro panny z řádu SV. Dominika, jak patrně ze smlouvy:

„R. 1793tím dne 7. Novembris jmenovitě na den sv. Menharda stala se zdravým a dobrým povážením dobrovolná smlouva a v ničem nezměnitelná mezi Josefem Tůmou a jeho manželkou Kateřinou s strany jedné, druhé pak mezi obcí vysoce knížecího městys Borotína skrze představený bürgermeistrovský úřad s povolením tit. vysoce knížecího hospodářského úřadu a vědomím celého sousedstva místního a s třetí pak s přístupujícími dvou velebných duchovních panen řádu sv. Otce Dominika z kláštera sv. Anny pražského, Marie Antonie z Hrušová a Marie Andrey Nedbalovy téhož řádu a kláštera, k vystavění jim na místo obecní hned u kostela borotínského ležící půdy, na kterém místě Josefa Tůmy jeho domek stál, tím a takovým způsobem:

a) Ony výš opáčené velebné panny duchovní takové místo obci borotínské patřící, jaké vyhrazeno a vykázáno, totiž délky 8 sáhů, šířky 6 sáhů jest nejenom jakémukoliv užítku, nýbrž i taky jakémukoliv k stavění způsobu beze všeho odporu na všechny časy docela svou vůli mají, se vším právem jim se postupuje.

b) Z takového místa k obecnímu dobrému předešlý plat 3 zl., jak vždy předešlí platívali, skrze držitele téhož obecního gruntu každoročně k zapravení do obecní kasy pozůstává. Naproti tomu k srozumění se klade, že ono stavení ode všech kontribucí, které jiní na obecními domky místě podniknouti musejí, jako jsou v jistém čase vojáky do kvartýru přijmouti, obecní posilky vybývati a j. jim podobných osvobozeno jest, poněvadž ale na tom místě domek Josefa Tůmy stál, takový tedy on Josef Tůma maje místo totiž dozadu na zahrádku za tím stavením, která jest. . . pro které vyměřeno má od cesty až ke krchovu délky 10 sáhů a od plotu Maulíkového podle cesty 6 sáhů, to jest dole, nahore podle krchova 4 sáhy šířky, na kteréžto vyměřené místo svůj domek tímto způsobem přenáší.

Poněvadž obmezený Josef Tůma a jeho manželka nyní velebným pannám k vystavění jejich vlastního na tom místě domu svolili a z takového ohledu oni manželové u bürgermeistrovského úřadu se zavázali svůj opáčený domek s tohoto místa na druhé, jakž obmezeno jest, nejenom přenést, nýbrž také při začátku měsíce máje roku 1794 svým nákladem rozbourati, tehdy a naproti tomu ony duchovní panny jemu Tůmovi a jeho manželce k vystavění jejich nového domku nápomocny dle určité učiněné smlouvy 70 zl. dobré mince oněm nadpraveným manželům do jejich vlastních rukou složily a docela zaplatily, takže s tímto upsáním často obmezení manželové nejenom na obdržené peníze 70 zl. ony velebné panny kvitanci, nýbrž nyní i napotom celého práva a jakékoliv vymyšlení výminky na takové prvmající obecní místo se odříkají. Oni tedy manželové svůj celý jak stojí na tom místě domek ale také v něm se vynacházející jakékoliv věci sobě vzíti právo podržují.

Když on Tůma a manželka jeho svůj v nově vystavěný na obecním místě domek míti budou, tehdáž zase k dobrému obci 2 zl. 20 kr. z téhož platiti se vážou.

On Tůma užíval předešle za postoupení kus(u) zahrádky pro krchov 1 kus pole „v Lomích“ pod 3 věrtele, takové i nyní užívati bude, mimo toho užívati má 1 luční okrajek neb kousek obecní louky u Zákostelního rybníka, tak jak jest od Kroužkovského palouku mezníkem oddělený.

A posledně tento kontrakt by nezměnitelný po vše časy ostal i s tímto doložením, že mezi těma dvouma novými staveními vprostřed ulice od cesty až ke krchovu sáhu jednoho ostati musí.

Vlastnoručně od patřičných stran spolu větší městskou pečetí se potvrzu-

je. V Borotíně roku a dne svrchu psaného:

M. Antonie z Hrušová, Ord. St. Dominici Chorjungfrau od S. Anny
v Praze Mar. Andrea Nedbalis.

Jos. Tůma postupující a manželka jeho Kateřina.

Frant. Vesecký, Bürgermeister.	Jakub Melich, radní.	Ant. Kostelecký, radní.
Václav Hála, radní.	Fr. Kroužek, rychtář.	Frant. Huňáček, starší obce.

R. 1800 stává se vlastnící nového domu Marie Andrea Nedbalová z řádu sv. Dominika s povinností platiti obci 3 zl. Druhá členka řádu, Marie Antonie z Hrušová, odstoupila z vlastnictví.

Na faře posud je obraz pražského Jezulátka, malovaný od Ondř. Anderschta, věnovaný dle nápisu r. 1810 od obou jmenovaných jeptišek „v Borotíně bydlících“.

R. 1803 byl domek odstoupen kostelu borotínskému, aby vynesl na 4 mše sv., konané za duši Marie Andrey Nedbalové, za její rodiče, za S. Marii Antonii z Hrušová a za Václava a Ludmilu z Hrušová. Domek byl dán do dražby, v níž jej koupil 17. prosince 1820 farář P. Mikuláš Liška za 1258 zl. a prodal v téže ceně Anně Trippě.

Po její smrti kšaftem z r. 1824 přešel domek na Matěje Trippě (zápis až r. 1833), který s manž. Janou přikoupil (r. 1835) pozemky.

R. 1873 ujímá domek a r. 1881 i pole z odevzdání, a to společně s čp. 88 obchodník Sigmund Goldstein, místní poštmistr, který tu provozoval smíšený obchod a měl i poštovní kancelář. Když v prosinci r. 1899 zemřel, vedla živnost vdova Františka a r. 1914 ujala ji dcera Valerie, provdaná za Richarda Fantu. Když pak již po roce zemřela, ujal oba domy jmenovaný R. Fanta.

č. 90 (staré 43): Farní budova

R. 1724 kníže Filip z Lobkovic „z nákladu svého ráčil dáti vystavěti“ nový farní dům, ježto byla v Borotíně po 300 letech zase obnovena fara. Původní budova měla široký barokní štít, jaký vidíme u budovy radniční. Stodola byla dřevěná, osmihranná, r. 1770 postaveny zděné stáje.

Větší opravy podnikl na faře farář Frant. Matěj Češka, který dal budovy opravit a pořídil i nové ploty nákladem 49 zl., r. 1842 pak sám dal nákladem 100 zl. udělati u vrat 5 sáhů hlubokou studni (patron dal 3 klády na

pumpu) a nákladem 68 zl. byl upraven čeledník. R. 1836 byly postaveny nové stáje, 1845 přestavěny chlévy a ovčín, 1843 vydlážděna sňh, 1846 dána do pokoje nákladem 30 zl. nová kamna.

R. 1846 a 1862 byla farní budova opravena, ale 12. února 1863 vyhořela a po několika dnech sesul se i štít. Na obnovení fary bylo zařaděno do předběžného rozpočtu 1200 zl., na stáje a stodolu 2000 zl. Stavbu prováděl Jan Tesař, zednický mistr v Jistebnici.

Za velikých „císařských“ manévřů v okolí borotínském konaných ubytován byl na faře arcivévoda Karel František Josef, potomní císař rakouský Karel I. (v zářii 1913).

Farní chrám Nanebevstoupení Páně (*původně sv. Mařii Magdaleny*)

(V rukopise není. Přidáno pro úplnost)

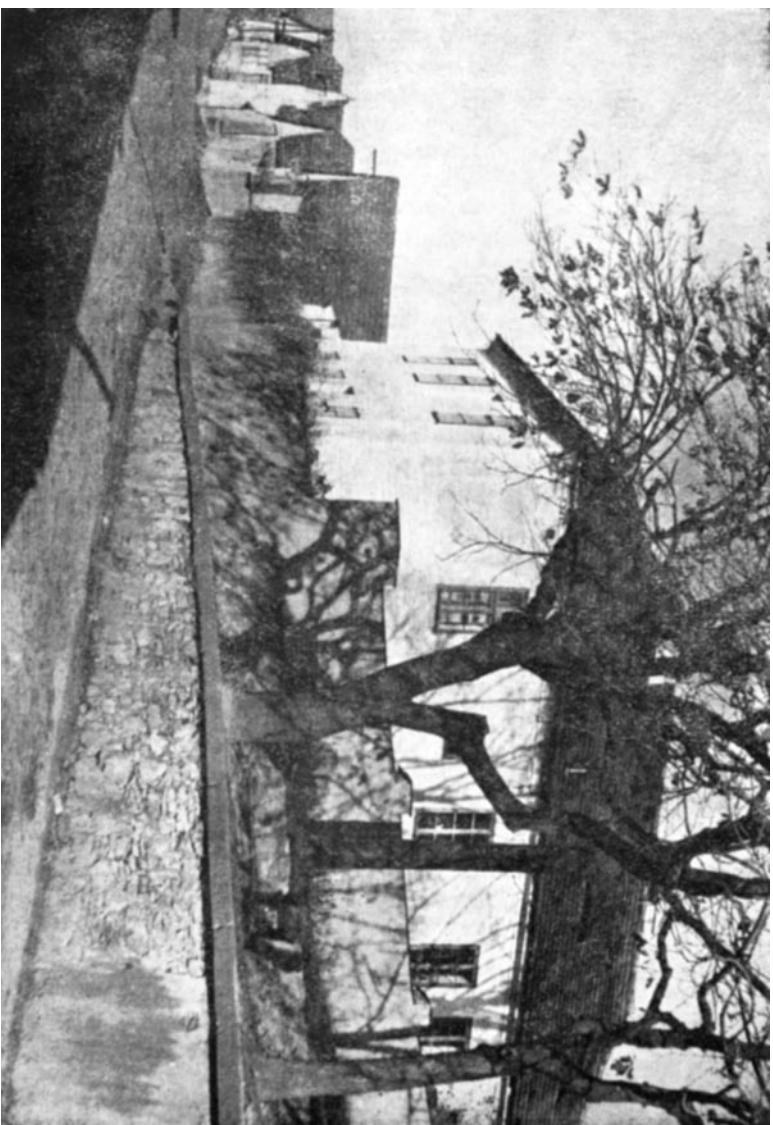
Chrám vystavěn byl ve 14. stol. pány z Borotína, snad Vítkem z Borotína, jenž se připomíná r. 1356, ve slohu gotickém. Nejvíce utrpěl požárem 12. února 1863, kdy zůstalo z pův. chrámu jen klenuté presbyterium s hlavním oltářem a sakristie. Ostatní shořelo vše, 4 zvony, mající krásný souzvuk, se rozlily, z varhan nezůstalo památky. Přestavbou snížena byla chrámová loď a barokní bání věže nahrazena byla štíhlým jehlanem.

Z původní stavby je nyní jen gotické presbyterium, 6,55 m vysoké, utvořené z pěti stran pravidelného osmiúhelníku a jednoho pole obdélníkového. Klenba opatřena je žebry, jichž patky mají zakončení kuželovité, toliko za oltářem jsou oblé. Ve 3 oknech presbyteria jsou gotické kružby. Téhož slohu jsou i vchod do sakristie zvenčí (1,85 m. vysoký), a portál z lodi (2,45 m vysoký). Požárem přišel kostel o všechny starší památky.

Podle starších popisů bývaly tu i nějaké znaky a obrazy malovecké, kterýžto rod míval tu v dlažbě před hlavním oltářem náhrobek se znakem půl koně. Při položení nové dlažby v kostele r. 1905 přemístěn byl poblíž postranního oltáře svatého Václava a přikryt úplně.

Povšimnutí zasluhuje cínová křtitelnice, prostý kotlík se 3 andělíci hlavami vybíhajícími v akantový list. Nohy křtitelnice představující lví hlavy přecházejí v tlapy, jež svírají v drápech kouli. V sakristii je původní kamenná křtitelnice.

Zápisy matrik svědčí o tom, že v kostele bývalo pohřbíváno. Tak r. 1744 pohřbena Markéta Bechyňová z Lažan a r. 1744 František Karel Wecourt na Vlášenicí u postranního oltáře sv. Václava a r. 1742 farář Tomáš Vaně-

Fara (čp. 90) v Borovnici. Foto P. František Procházka

šovský uprostřed kostela v bývalé hrobce malovecké. V této pohřben byl Jan Malovec z Pacova († 1488), znamenitý válečník a diplomat z doby krále Jiřího.

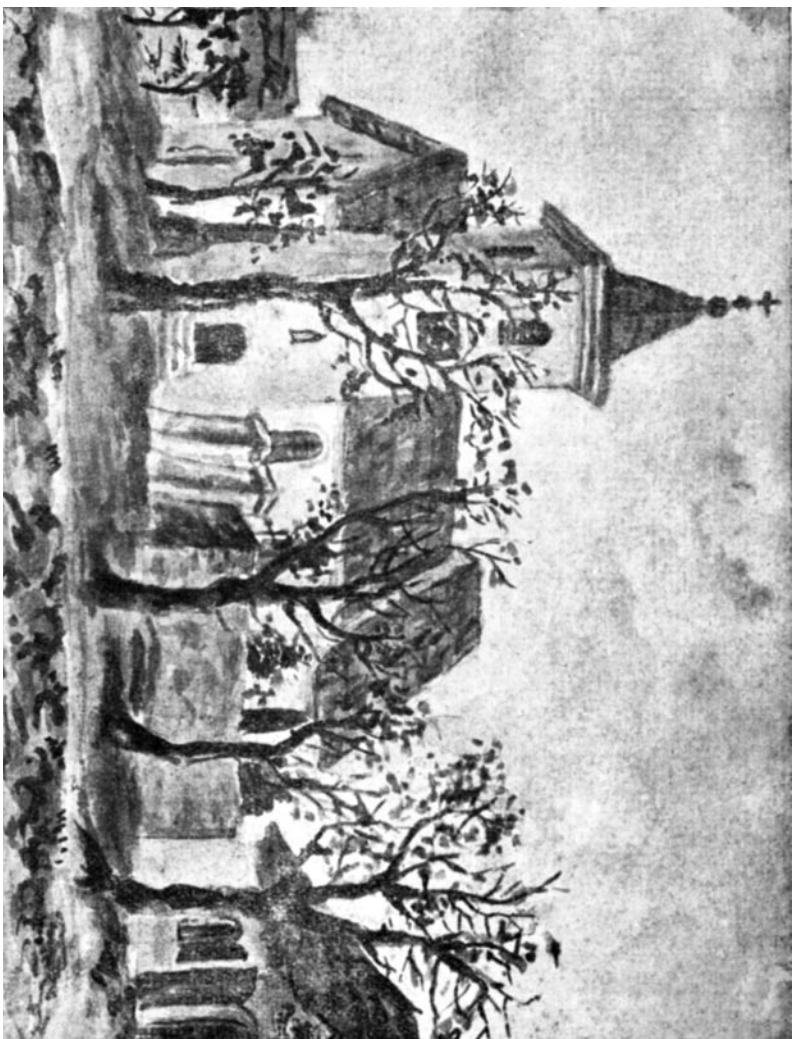
Obrazy na hlavním oltáři, na obou postranních oltářích sv. Václava (tento původně svěcen r. 1777) a sv. Anny, jakož i křížovou cestu (původní byla z r. 1843) maloval v l. 1864 - 1866 Bedřich Kamaryt, děkan v Deštné. Tehdy (1866) opatřeny také oba postranní oltáře, zhotovené Martinem Habrdou v Písku.

Novostavbu kostela po požáru provedl Ing. Karel Bach. Starší úprava chrámu zevně stala se r. 1792, kdy také bylo upraveno prostranství před kostelem a položeny k němu schody. Na něm vsazeny byly r. 1850 kaštiny a r. 1853 postaven kříž nákladem Vojtěcha Zelenky. R. 1844 opraveny byly varhany, později požárem zničené a po ohni nahrazené starými varhanami, zakoupenými z Budčtic. Teprve r. 1882 postaveny byly firmou Em. Š. Petr z Prahy varhany nynější o 12 hlasech se 4 spojkami nákladem 1400 zl. Komisionelní přezkoušení provedl hudební skladatel mistr J. B. Foerster. R. 1900 byly opraveny firmou Č. Skopek v Táboře.

R. 1800 byl v kostele zřízen Boží hrob a r. 1900 nový postraní oltář Panny Marie Lourdské, 1905 položena byla dlaždicová podlaha, 1906 opraveny oltářní sochy sv. Petra a Pavla a všechny oltáře, 1907 opravena a doplněna byla cínová křtitelnice (chybíci andělci hlavička přitom doplněna), 1916 byl kostel vymalován a zakoupen nový lustr.

V l. 1943 - 1944 byl nově opraven vnitřek kostela. Hlavní oltář, postranní oltáře i kazatelna byly renovovány, celý vnitřek vytónován podle směrnic Památkového úřadu, nad „vítězným obloukem“ vymalovány znaky bývalých patronů chrámu Malovců z Malovic a Lobkowiczů, jakož i biskupa čes.-budějovického. Veškeré opravy provedly umělecké ateliery Chrámového družstva v Pelhřimově a vyžádaly si nákladu 109.483 Kčs, opatřeného dobrovolnými dary. Kostel má od r. 1929 elektrické osvětlení.

Věž kostelní mívala před požárem r. 1863 barokovou báň, jež nahrazena nynějším jehlanem. R. 1913 byla věž opravena, r. 1943 opravena její krytina, při čemž ze dvou třetin dán nový plech. Rekvisice r. 1916 vzala s věže krásně znějící zvon „Sv. Václav“, ulitý r. 1864 Kar. Bellmannem v Praze ze čtyř požárem rozlitych zvonů. Nové zvony sem dány r. 1924 („Sv. Václav“) a 1927 („Maria“), oba z dílny Rud. Pernera v č. Budějovicích, ale r. 1942

Farní kostel v Borotíně. Reprodukce akvarelu Rud. Ez. Cihlarčíka (asi z r. 1904)

byly i tyto zvony opětně zrekvirovány k účelům válečným a na věži zůstal jediný, z Jistebnice sem přenesený „Umíráček“.

V sousedství kostela je hřbitov, rozšiřovaný v l. 1772 a 1847.

*

Kaplička sv. Floriana na náměstí je sice prostičká, má však zajímavý obraz hořícího městečka Borotína. Poblíž mezi kaštany pěkně je umístěna baroková socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1776 s nápisem: ST. JOHANIS NEPOMUCENSIS ORA PRO NOBIS.

č. 91 (staré 44): Grunt Soukupův

R. 1638 jmenuje se chalupa Soukupova spálená. R. 1675 byl na ní Fridrich Kopřiva a držel 21 str. polí a 4 s. porostlin, r. 1713 pak Jan Kopřiva, nejspíše syn, zvaný Frýda švec. Nejspíše tu říkali „u Frýdů“ podle starého Fridricha Kopřivy. Tehdy (1713) bylo k chalupě 18 str. 1 3/4 věrt. polí, 2 str. 3 věrt. lid, 2 věrt porostlin a luk pod 2 1/2 vozu sena a 1 vůz otavy.

R. 1703 jest prořacována chalupa neb domek jménem Soukupovský po zběhlém Janu Soukupovi, bývalém šenkýři řevnovském, Ondřeji Hrubému, bývalému šenkýři sudoměřickému od úřadu borotínského za 35 kop.

R. 1734 zapisuje si usedlost Jan Pejša ve 120 kopách, v čemž jsou podíly nápadů po Janu Kopřivovi starším i po mladším a již po něm dětem Kateřině, vdané za nynějšího hospodáře Jana Pejšu, a Ludmile Švábové.

Po Janu Pejšovi ujal usedlost nejmladší syn Martin a zapisuje ji r. 1780 ve 120 kopách do knih. Zemřel r. 1784. Vdova jeho Anna se šesti dětmi, nemohouc dle poslední vůle dochovati grunt pro nezletilého syna Matěje, vdala se za Martina Maredu, který tu hospodařil a r. 1797 již jako vdovec odstoupil grunt Josefu Pejšovi, po něm mohl bratr Matěj teprve r. 1806 jej převzít, ježto mu bylo t. r. dne 4. března 22 let 4 měsíce. Při chalupě bylo tehdy 13 jiter 148 sáhů polí, 1 jitra 1533 sáhů luk a 1 j. 272 s. lesa.

Později jmenuje se. na gruntě Tomáš Pejša a r. 1867 knihuje si tu výměnek Anna Pejšová.

Dne 12. února 1863 domek vyhořel.

R. 1883 trhem ujímá jej Jan Lachout s manž. Annou, od r. 1898 tato sama. R. 1902 koupili usedlost manželé František a Anastázie Ježkovi.

č. 92 (staré 45): Domek Řehoře Plavce

R. 1713 držel Řehoř Plavec grunt „v nově vzdělaný“ se 2 str. 1/4 věrt. polí

a luk na 3/4 vozu sena a 1/4 vozu otavy. Domek jeho šacován byl r. 1734 v 70 kopách, jak následuje: k záduší 21 kop 45 gr. 5 den., nápadníkům po nebožt. Adamovi Koláři Václavu Adamovskému, hrobaři v Borotíně, 5 kop, nynějšímu hospodáři Řehoři Plavcovi za vyzdvížení a budoucně zlepšení stavení se připsalo 43 kopy 14 gr. 2 d.

Řehoř Plavec pro sešlost věku a vzniklé neduhy postoupil chalupu se 16 str. 2 věrt. polí, luk na 3 vozy a 3 věrt. zahrady Václavu Králíkovi (zápis r. 1740) s výminkou, aby zaplatil kontribuce a resty ze sumy trhové 110 zl. a převzal břemena, stálé platy a z 1 železné krávy k záduší ročně 28 kr. Po smrti Václava Králíka zapsal si grunt r. 1768 syn Josef Králík, který zase dle zápisu z r. 1782 postoupil jej nejstaršímu synu Martinovi v sumě 100 kop. Knihovány byly nápady po zemř. Václavu Králíkovi dceři Anně Jelínkové po vyplacení 8 kop 17 gr. 1 d. ještě 9 kop 57 gr. 5 1/2 d., Kateřině Bendové 18 kop 14 gr. 6 1/2 den., na mše sv. dle starého zápisu 4 kopy 40 gr., Josefu Králíkovi odstupujícímu 40 kop 40 gr. 4, 1/2 den., dluhy Frant. Pachtovi 46 zl., bratru Františkovi 15 zl., Matěji Pejšovi 8 zl. t. j. 69 zl., na které přihlav 2 voly, ostatních 5 kop 31 gr. 5 1/2 d. pojišťuje. Ze sumy Josefa Králíka svrchu jmenované patřilo po 8 kopách 8 gr. vdově Anně, dětem Františkovi, Kateřině, Anně a Martinovi, novému držiteli 8 kop 8 gr. 4 1/2 d. Dcera Kateřina vdaná Bendová obdržela od tchána Martina Králíka r. 1784 jednu jalovici, kterou rukou dáním za celý svůj podíl přijala, pročež se její podíl odepisuje.

Martin Králík věkem sešlý postoupil grunt synu Matějovi (zápis r. 1813) po němž ujal jej (zápis r. 1833) s 12 jitry 1498 sáhy polí a 2 j. 233 s. luk v ceně 2049 zl. 59 kr. víd. č. syn Josef Králík s břemeny a podíly po 100 zl. konv. m. (t. j. 250 zl. víd. č.) matce Anně a sourozencům Františkovi, Marjaně a Anně. R. 1841 knihuje si Marie Králíková 200 zl. stř. a právo na 2 krávy a 2 ovce.

Josef Králík přikoupil r. 1847 pole pod 1 jitro 15 sáhů za 240 zl. od Václava Jindy.

Dne 12. února 1863 vyhořelo stavení a dne 27. září 1878 stodola i se sklizní.

R. 1884 ujal hospodářství po rodičích Josef Králík a po něm r. 1902 Otomar Králík s manželkou Annou.

Sňatkem přešlo r. 1929 na manžele Františka a Marii Houškovy.

*Štítový dům č.p. 92
v Borotíně
Foto Ing. R. Cíkhart*

č. 93 (staré 46): Grunt Jelínkův

R. 1769 jmenuje se tu Jan Jelínek. Po jeho smrti hospodařila do dospělosti sirotků vdova Kateřina a r. 1779 zapsala grunt v ceně 500 zl. nejmladšímu synu Antonínovi. Tento zemřel r. 1825 a domek přisouzen (zápis 1835) v ceně 1876 zl. 41 kr. Marii Jelínkové, později provdané za Václava Jindráka, jehož otec dle svatební smlouvy z 28. května 1818 postoupil ke gruntu pozemky o výměře 1 jitra 288 1/2 sáhu.

R. 1835 knihuje si výměnek Petronila Jelínková i pro budoucího manžela druhého a byt s otopem a světlem Veronice Jelínkové.

R. 1866 odevzdáno hospodářství Františku Šmejkalovi, po němž je držel od r. 1886 syn Antonín s manželkou Alžbětou. Byl znám široko daleko jako dohodce o trzích.

R. 1920 ujal polovinu po matce syn Antonín (nar. 1888), a přikoupil s manželkou i druhou polovici.

č. 94 (staré 47): Grunt Charvátovský

R. 1654 je na něm Pavel Charvát, drže 3 str. polí. Později byl grunt pustý,

a to ještě r. 1713, kdy k němu vykázáno 9 str. 2 1/2 věrt. polí, 3 str. 1 1/2 věrt. lad, 1 1/2 str. porostlin, na 1 vůz sena a 1/4 vozu otavy luk. Na grunt potom byl usazen a r. 1734 jej zapisuje Václav Benák v ceně 50 kop, z nichž do vrchnostenského důchodu mělo přijít gruntovních peněz 10 kop, pro nového hospodáře, který „tento dům vystavěl a napotom do gruntu shořice, znovu po druhé vyzdvihnul“, spravedlivě připsáno 40 kop.

Václav Benák zemřel r. 1744, zůstaviv vdovu Kateřinu s pěti sirotky. Dost bídňě hospodařila, ale přece 4 děti odbyla. Když r. 1768 zemřela, ujal grunt nejmladší syn Josef Benák v ceně 50 kop. Podíly měli dostati Anna, vdaná za Josefa Dědu, Jan a již po něm děti Anna a Barbora, František, Matěj a Josef, nový hospodář, po 9 kopách.

Po smrti Josefa Benáka ujala grunt do dospělosti dětí vdova Mariana, znova provdaná za Jana Hálu, který tu už r. 1769 hospodařil, ač zápis učiněn teprve r. 1786.

R. 1791 zapisuje vlastnictví Václav Benák, syn po zemřelém Josefu Benákovi, ve 160 zl. 20 kr. Děti z prvního manželství Jan a Václav a z druhého Barbora a Václav měly stejné podíly po 15 zl. 44 kr., vdova Mariana a odstoupující Jan Hála nápadly své a přínos si zajistili.

Václav Benák prodal chalupu (zápis 1818), s 11 jitry 69 sáhy polí a 1 j. 143 s. luk za 7600 zl. Jakubu Kříklánovi a pozemky od chalupy šenkýři Josefu Benkovi ze Zavadilky za 4550 zl.

Dle zápisu z r. 1835 ujal usedlost s 11 j. 1405 s. polí a 4 j. 475 s. luk v ceně 450 zl. od Josefa Benáka František Fořt.

Později je tu rod Malých. R. 1862 vdova Veronika Malá zajistivši si výměnek, postoupila usedlost Františku a Kateřině Malým. R. 1892 převzala ji dcera Anna provdaná za Jana Honsu a r. 1911 František Honsa s manželkou Marií. Polovinu po otci zdělila r. 1916 nezletilá Marie Honsová, provdaná později Chotovinská.

č. 95 (staré 48): Grunt Baštařovský

R. 1638 jmenuje se chalupa Baštařovská spálená.

R. 1734 zapisuje ji v šacovní ceně 40 kop jako ohněm zničenou a nedostavěnou František Huňáček. Podle zápisu z r. 1795 dle poslední vůle zemř. Frant. Huňáčka připadla chalupa s polmi a lukami Janu Huňáčkovi v ceně 500 zl., pár volů v ceně 40 zl., 1 kráva za 5 zl., vůz za 10 zl., pluh, brány a ostatní náradí v ceně 4 zl., sumou 559 zl. Také se dle poslední vůle kni-

hují podíly Janu, držiteli gruntu, 100 zl., dcerám Anně, Veronice, Kateřině, Alžbětě po 60 zl. a Barboře 70 zl.

Podle zápisu z r. 1818 prodal chalupu s 1 jitem 1006 sáhy polí Josefu Svitákovi a tento dle zápisu z r. 1845 za 730 zl. Jakubu Mrázkovi.

R. 1860 je na chalupě Václav Křemen. Prohospodařil ji však a r. 1897 ji koupil František Kroužek, od toho pak r. 1904 Jan Lachout.

R. 1923 koupil chalupu Jan Soldát a držel ji potom od r. 1932 napolovic s nezletilým Jaroslavem Soldátem.

č. 96 (staré 49): Domek Drábovský

R. 1638 jmenuje se grunt Drábovský spálený, později je na něm Jan Fučík. R. 1713 však je tu zase Mikuláš Dráb, maje 12 1/2 str. polí, 1 str. 1 1/2 věrt. ladem, 2 1/2 věrt. porostlin, luk na 2 1/4 vozu sena a 1/2 vozu otavy. R. 1734 zapisuje si domek v ceně 60 kop Jiřík Karel, při čemž zaznamenáno, že „skrže neopatrnost jiných sousedů“ dům dvakrát v popel byl obrácen. Od dědiců Jiříka Karlů koupil domek r. 1773 Antonín Kostelecký za 300 zl. a prodal jej Jakubu Křiklánovi. Zápis z r. 1774 vypravuje, že tento domek Drábovský neb Karlovský držitel Jiřík Karel nebyl s to udržeti, pročež odešel a celý rok se toulal. Domek ujal primas Antonín Kostelecký, ale i ten „skrže přílišně zlá léta a hned následující dobytčí pád jej délejc podržeti nemohl“, a proto jej prodal Jakobovi Křiklánovi ze Lhoty Chomoutovy za 290 zl. 48 kr. 2 1/2 den, (šacován na 60 kop mš.), z kteréž sumy sráženo bylo každému nápadníkovi z každého zlatého 10 kr. a zanecháno pro šest dětí po jmenovaném Jiříku Karlovi. Nejstarší syn Jan Karel usiloval ujeti domek, ale přišel o nárok pro rozbroje, které obci činil, též nezvedené činy a dopuštění se porozličných krádeží, pro něž i hrdelním právem král. města Tábora trestán byl, nechtěje od zlého předsevzetí ustati.

R. 1802 Jakub Křiklán postoupil dům synu Jakobovi v ceně 200 zl., z čehož už 174 zl. otci složil a zbytek nejdéle za rok zapraviti má. R. 1805 prodal jej za 2000 zl. Antonínu Hrbkovi pro jeho syna Jana Hrbka.

Jan Hrbek r. 1806 sobě stěžoval, že by jej ten vejminek pro otce velmi zkrátil, takže kdyby otec i těch polí z těch 12 měř ssutého výměnku dít porovnání z 27. července 1805 užívati měl, on by na tomto statku bídně živ býti musel a žádal vrchnostenský úřad o zastání. Otec Antonín považuje, že by mu dcery brzy odešly, synovi k lásce pro svou osobu od výměnku ustoupil. Výměnek byl nemalý: 6 měř žita, 4 míry ječmene, 1 míra pšenice a 1 míra hrachu, kromě toho k užívání pole pod 2 jitra 429 sáhů.

Když Jan Hrbek zemřel, zapsána pozůstalost (r. 1840) k žádosti Jana a Matěje Hrbka a Vojtěcha Frejlacha jako poručníka nezletilých sirotečků po Janu Hrbkovi. Zjistilo se, že † Jan Hrbek již r. 1814 chalupu za 4950 zl. víd. č. prodal Františku Chomoutovi, na niž od r. 1806 měl zápis.

František Chomout odstoupil usedlost s 8 jitry 1341 sáhy polí a 2 j. 1177 s. luk v ceně 720 zl. synu Janovi. Otec vyhradil si částku 240 zl., ostatních 480 zl. počítáno na dvě roční splátky (zápis r. 1842).

R. 1869 knihuje domek Anna Goldsteinová.

Leopold Goldstein, jenž míval najatou hospodu č. 1, dal se pokřtiti. Syn jeho Josef býval obecním hajným. Tohoto syn Josef zemřel r. 1942 v chudobě.

Domek koupili r. 1905 Josef a Anastazie Bervidovi a prodali jej zase r. 1909 Adolfu a nezl. Marii Proškovým. R. 1931 opravila domek firma Baťa a najala jej za prodejnu, zaknihovavši si právo předkupní. -14)

č. 97 (staré 105)

Bývala to chalupa od sousedního gruntu Chomoutovského (čp. 98), s níž přešla na rod Tůmův.

R. 1842 ujímá domek Jan Tůma s manž. Alžbětou roz. Bohuslávkovou, po nich syn František a od r. 1883 vdova tohoto Marie. Za Tůmy bylo stavení přestavěno a oba domky (čp. 97 a 98) spojeny vjedno. Po řadu let tu byly najaty místnosti (až do r. 1897) pro dvě třídy obecné školy.

Vdova Tůmová pustila se do stavby, rozestavěný dům pak koupil Josef Lískovec (r. 1930) a r. 1932 prodán v dražbě Antonínu Lachoutovi. Tento stavbu dokončil a nový jednopatrový dům postoupil synu Antonínu Lachoutovi a jeho manželce Marii.

č. 98 (staré 50): Grunt Chomoutovský

Štěpán Chomout koupil grunt od Jiříka Míkového za 50 kop míš., r. 1612 doplacených, a pojal potom Jiříkovu vdovu Kateřinu za manželku. R. 1638

14) V tomto domku po řadu let dlel s rodiči na prázdninách pražský rodák Jaroslav Zyka (nar. 13. července 1875), jenž odtud označoval své první verše a novely pseudonymem Jaroslav Borotínský, jemuž zůstal pak trvale věren. Psal básně (»Když kvetl šerík«), divadelní hry (»Děti si to přály«, »Na půdě ohrožené«, »Stávka«, »Vzletem sokolím«, »Potlouklo«), osvětové spisky, psal do četných časopisů a některé i redigoval, mimoto byl 17 let tajemníkem »České obce sokolské*, 18 let jednatelem pensijního fondu »Máje«, dále dramaturgem divadla »Uranie« a p. Svě vzpomínky na borotínský pobyt otiskl v »Českém jihu« 1933 č. 22.

byl grunt spálený. R. 1654 jmenuje se Václav Bačín, držel 31 str. polí, což byla tehdy největší usedlost v Borotíně. R. 1713 má Šimon Chomout při gruntu již jen 16 str. 2 věrt. polí špatných, 2 str. 2 věrt. ladem, luk na 2³/₄ vozu sena a 1/2 vozu otavy.

R. 1734 knihuje grunt syn Pavel Chomout v 60 kopách, z čehož je 17 kop 52 gr. k záduší, vrchnosti po starých nápadnicích, obzvláště Kateřině Adama Chomouta, která je zmrhala, 12 kop 7 gr. 5 d., ostatek novému hospodáři, který grunt po ohni postavil, totiž 30 kop.

R. 1769 jmenuje se tu syn František Chomout, který teprve r. 1780 jako jediný syn po Pavlu Chomoutovi ujímá chalupu v ceně 60 kop s břemenem ročního úroku 1 zl. 50 kr. 4 den. a za robotu tak, jak městečko z rozvržení 300 zl. proukazuje.

Po něm zapsala si vlastnictví vdova Alžběta (1791); syn František sice již zrostlý byl, ale otec ustanovil jej hospodářem až po její smrti. Dceři Anně vystavěl na dvoře světnici a chlívec, dal 2 krávy a 2 ovce, dceři Marianě na penězích 100 zl., 2 krávy a 2 ovce, oběma k svatbě šaty a svatební oběd, Marii Alžbětě 100 zl., za duši zemřelého každý rok alespoň 4 mše sv. sloužiti a obyčejné celoroční modlení po dobu 5 let.

R. 1805 knihuje se k chalupě 15 jiter 542 sáhů polí a 2 j. 508 s. luk a výměnek pro matku.

R. 1813 František Chomout odstoupil grunt synu Františkovi v ceně 1000 zl., ale r. 1816 oba prodávají grunt Antonínu Kroužkovi za 14.450 zl. Bylo k němu 1 jitro 1411 sáhů polí, 2 jitra 408 sáhů luk, 1139 sáhů pastvin, k čemuž přikoupeno 4 jitra 164 sáhů polí a 1 j. 448 s. luk.

Od Antonína Kroužka vyměnil si domek Matěj Tůma (zápis 1821). Přikoupil pole o 1122 s. za 104 zl. 48 kr. od Frant. Fučíka. Dle zápisu z r. 1842 odstoupil s manž. Annou chalupu s 8 j. 473 s. polí a 1 j. 1269 s. luk tynu Janu Tůmovi a jeho manž. Alžbětě v ceně 640 zl. Tito opět přikoupili pozemky.

Domek byl potom přestavěn v jeden dům s čp. 97.

č. 99 (staré 51): Chalupa Bendovská

R. 1638 připomíná se chalupa Jana Bendy, spálená.

R. 1713 je na ní řezník Jan Kostelecký, jenž má domek se zahrádkou bez polí a luk, zapsaný ve 30 kopách. Pak se tu jmenuje Mikuláš Jelínek, od něhož koupil domek r. 1734, 29. ledna za 30 kop Martin Pejša. Vdova tohoto Alžběta netroufala si hospodařiti a domek prodala na zaplacení dluhů

za 116 kop 34 gr. 1 d. aneb 136 zl. Janu Klusákovi. Jediný syn po něm Jan knihuje domek v ceně 136 zl. r. 1782, ale již r. 1784 zemřel a vdova po něm Veronika vzala si Jana Bejšovce, jenž činí zápis r. 1788 v sumě 116 kop 34 gr. 1 d., k tomu 2 voly za 36 zl., krávu za 10 zl., vůz za 4 zl., sumou 50 zl. neb 42 kopy 51 gr. 3 d. Na domku knihuje se 5 podílů po 24 k. 48 gr. 6 d., a to vdově Veronice vdané za nového držitele, dětem Františkovi, Antonínovi, Vincenci, Marianě a 10 kop 24 gr, 6 d. Janovi na funus.

Z pozůstalosti po zemř. Janu Klusákovi učiněn r. 1810 dědičný zápis pro Vincence Klusáka. Chalupa s 8 j. 91 s. polí a 1506 s. luk a zahrad v ceně 202 zl. 40 kr. knihuje se s podíly vdově Veronice za ní a syna Frant. Klusákovi, Antonínovi na vojně, podíl nového hospodáře, Marianě dceři resp. sestře po 28 zl. 56 kr. a po zemřelém Janu Klusákovi matce 12 zl., ostatním po 3 zl., do záduší kosteleckého 25 zl., kováři Martinu Vyhnačovi 9 zl.

Sňatkem s dcerou Vinc. Klusáka Kateřinou dle svatební smlouvy z r. 1830 dostal se na chalupu František Stibor z Veletína, jenž se zavázal přínosem 160 zl. konv. m. Novomanželé převzali chalupu se 4 jitry 880 sáhy polí a 53 s. luk v odstupní ceně 365 zl. 33 kr. konv. tn. Dle zápisu z r. 1848 ujali potom usedlost se 4 j. 598 s. polí a 53 s. luk v ceně 266 zl. František Urban z Lažan, s manželkou Marií, dcerou Stiborovou (teprve 14 1/2 roku věku mající).

R. 1896 oženil se na usedlost František Urban, od r. 1905 po smrti ženy Josefy jediný držitel, sňatkem pak r. 1906 získala Anna Urbanová polovici.

č. 100 (staré 52): Chalupa Cyprianova

R. 1629 ujal grunt po otci Mikuláši Cyprianovi syn Pavel, složiv 20 kop bratru Danielovi. Týž Pavel oženil se r. 1621, 25. listopadu s Annou, dcerou pana Jindřicha Doudlebského z Doudleb na Chýšce. R. 1654 drží grunt Jan Cyprian se 6 str. polí. Po něm je tu r. 1713 krejčí Mikuláš Cyprian, maje k chalupě 12 str. 3/4 věrt. polí, 3 věrt. ladem, 1 1/2 věrt. porostlin a luk na 3/4 vozu sena a 1/4 vozu otavy. Mikuláš Cyprian, „osoba ouřadní“, zasloužil se s jinými sousedy o dosažení privilegia na ulevění robot (1721). Dle zápisu ze dne 28. ledna 1734 „povolajíce velebnost Božská z této bídnosti do věčnosti Mikoláše Cypriana, pročež tato chalupa po něm pozůstalé vdově Anně k ruce jejím dětem se připisuje v 60 kopách“. Domek zapsán ve 24 kopách, v čemž bylo do důchodu 2 kopy 33 gr. 2 d., nápadníkům po Mik.

Cyprianovi Janu, Dorotě a Kateřině po 3 k. 28 gr. 2 d., nápadníkům po Janu Cyprianovi 1 k., držiteli gruntu, dvěma jeho bratrům a sestrám 8 kop 50 gr., k záduší borotínskému 13 k. 1 gr. 6 d.

Na gruntě je potom Martin Kroužek a po jeho smrti vdova Mariana ee dvěma malými sirotky, aby neupadla do dluhů, vdala se za Františka Šmejkalu, jemuž grunt připisuje (1746). Zaknihováno nápadníkům po zemř. Janu Cyprianovi dceři Dorotě, po ní Jiříkovi synu na vojně 45 gr., po zemř. Pavlu Cyprianovi vdově Dorotě hrnčírce 1 k., Ludmile vdané za Jana Hrona v Jistebnici 1 k., po zemř. Mik. Cyprianovi Kateřině vd. za Jiřího Kávičku 2 k. 46 gr. 4 d., Lukášovi na vojnu vzatému 2 k. 46 gr., Pavlovi na vojnu vzatému 2 k. 46 gr., Františkovi 2 k. 46 gr. 4 d. a nové nápady po zemř. Martinu Kroužkovi, co on na témž; gruntě vyplatil, totiž vdově Marianě po Mart. Kroužkovi, držiteli Františkovi 9 k. 8 gr. 6 1/2 d., synu Matěji 1 k. 8 gr. 6 1/4 d., Františkovi 9 k. 8 gr. 6 1/4 d., facit 60 kop.

Již r. 1769 jmenuje se tu František Kroužek, který ujal chalupu v sumě 60 kop po otčímú Frant. Šmejkalovi a r. 1780 zaknihoval. Věkem sešlý odstoupil dle zápisu z r. 1814 chalupu synu Antonínu Kroužkovi.

Po velikém ohni r. 1863, kdy byl zde Karel Chotovinský, byla tu umístěna část školy za roční nájem 80 zl. Ale také tady vyhořela 16. července 1864 stodola a chlévy. R. 1881 knihují dům Matěj a Marie Králíkovi, 1919 dědí Marie Králíková, 1941 ujímá jej syn Jan a r. 1942 bere do poloviny manželku Marii. Bývala tu hospoda.

č. 101 (staré 116): Chalupa od gruntu Kolářovského

R. 1809 Josef Havlíček, držitel gruntu Kolářovského čp. 7 (45 n.), odstoupil nově vystavěný domek a k němu od čp. 7 pole Janu Havlíčkovi. Byly to pozemky: v Koutech 1064 sáhů, pod Šeborovým křížem 369 s., v Sukdole 867 s., Nad překážkou, na Stupníku, U kapličky, na Šáchovně, ve Kbelně, Za rybníčkem, u Šibeného vrchu, naproti Zániku, oulehle za Horou, celkem 5 jiter 529 sáhů orných a 1 jitro 431 sáh luk.

Jan Havlíček s příkročením otce Josefa a s dorozuměním matky Mariany prodali domek (zápis 1826) za 190 zl. Josefu Strakovi a ten zase manželům Václavu a Rosalii Lachoutovým. Tato zapisuje r. 1830 druhou polovinu z pozůstalosti syna Františka a Václava Lachouta a druhé manželky resp. macechy jmenovaných dvou synů. Od Rosalie ujal domek s pozemky 3 j. 1011 s. Václav Lachout v ceně 400 zl. R. 1837 pak tento Václav Lachout

odstupuje domek se zahradou 420 sáhů ve 120 zl. Janu Štikovi za Štikovský dům čp. 46 a Štika zase dle zápisu z r. 1845 prodal dům se zahradou za 640 zl. Vojtěchu Zelenkovi, mlynáři ze Starého zámku. Od tohoto koupil chalupu se zahradou 420 s. a při mlýnu pozemky 6 jiter 853 sáhy za 1600 zl. konv. m. (1849) Václav Havránek z Prčice.

Dle smlouvy z r. 1853 s Antonínem Burianem, poručníkem dcery Marie Havránkové, přešel domek na Václava Diviše.

R. 1855 knihuje domek Josef Anděl. R. 1888., 12. června vyhořel. R. 1920 byl úředně odevzdán Marii Andělově a r. 1932 koupili jej Josef a Marie Andělovi.

Domek potom zanikl a r. 1936 odepsán i s parcelou.

č. 102 (staré 53): Domek Štěpánovský

R. 1654 i později se jmenuje grunt Štěpánovský pustý. R. 1713 vykazují se při něm 4 str. polí, 2 str. 2 1/2 věrt. lad a 2 1/2 str. porostlin, luk na 1 1/2 vozu sena a 1/2 vozu otavy.

Později je na domku Jakub Jednuška, jenž r. 1734 zapsal jej v šacovní ceně 48 kop. Zaznamenáno, že po požáru dvakrát domek přestavěl. Ujal jej pak syn jeho Matěj, jehož dcera se prodala za Matěje Benáka, na kterého domek přešel (zápis r. 1768), ale již r. 1769 jmenuje se na něm Václav Bican.

Dle zprávy magistrátu z 5. prosince 1775 učinil tento smlouvu s Josefem Rukavičkou, od něhož domek přešel kupně za 235 zl. Ježto byl prodlužen, vybývalo Rukavičkovi 46 zl. 32 kr., z nichž jemu samému mělo se vyplatiti 36 zl. 33 kr., zbytek 10 zl. podržel pod obyčejný úrok, při čase však i s úroky bude povinen je složit Janovi, synu po neb. Matěji Benákovi.

Václav Bican zemřel r. 1814 a dle kšaftu ujal hospodářství syn František (zápis 1818) s pozemky o výměře 8 jiter 451 sáhů polí a 1 j. 263 s. luk v sumě 897 zl. 54 kr. s povinností vyplatiti podíly po 100 zl. pro sourozence, sestřám Anně, Kateřině a Marii po 1 krávě, Janovi, kdyby se z vojny nevrátil, ten podíl mezi ostatní dáti, Josefovi řemeslo a šaty na vandr, rovněž Antonínovi, Václav pocházející z prvního manželství je již odbyt věnem 25 zl., bratru Josefovi dáti krejčovské řemeslo. Nastupující František bude míti matce Kateřině náležitý odkaz 75 zl. a na tehdejší dobu velmi značný výměnek. Dle kšaftu ale syn, František ve špitále v Nucon ve Francii dne 3. září 1818 zemřel v 18 , letech, proto ujal grunt druhý syn Josef (r. 1819).

R. 1861 odevzdává se polovina Antonii Dohnalové a r. 1862 ujímá polovici František Dohnal. Tito postoupili domek, jenž dne 16. července 1864 i se sousedním domem vyhořel, r. 1889 Františku a Marii Šmejkalovým.

Od r. 1935 drží domek syn Josef Dohnal, od r. 1937 pak i jeho manželka Antonie.

č. 103 (staré 54): Dům Křemenovský, později Beránkovský

Na domku byl Jan Beránek (nějaký Matěj Beránek, měšťan, † 1738 ve věku 76 let), po němž zůstala vdova Dorota s 5 dětmi. Netroufajíc si sama hospodařiti, provdala se za svobodníka Františka Dvořáka, jenž dle vlastní žádosti vstoupil v poddanost.

Později hospodařil zde Matěj Brož, jehož vdova Barbora po 5 let vedla hospodářství sama, dle zápisu z r. 1781 pak je postoupila starší dceři Marianě, vdané za Františka Zvěřinu. Tento, jsa tížen mnohými dluhy, prodal r. 1799 domek s dobytkem a se 4 jitry 754 sáhy polí a 1508 sáhy luk a zahrad za 813 zl. Vojtěchu Kočímu z Malovic.

R. 1802 koupili chalupu manželé František a Marie Proškovi, 1832 ujímá ji z pozůstalosti v ceně 531 zl. 15 kr. Marie ovd. Šmejkalová.

Potom dle svatební smlouvy ujal chalupu syn po zemř. Jakubu Šmejkalovi Václav Šmejkal v zastoupení matky Marie s nastávající manželkou Annou, dcerou Matěje Bendy.

Při chalupě bylo 6 jiter 1116 sáhů polí, 1516 sáhů luk a ceněna na 680 zl. (zápis r. 1839).

R. 1873 knihují chalupu František a Marie Šmejkalovi a r. 1898 postoupili ji Františku a Marii Šmejkalovým.

Dne 16. července 1864 vyhořelo stavení a 18. září 1870 stodola a kolna.

č. 104 (staré 118)

Václav Krejčí, domkář, zapsal domek tento v ceně 50 zl. a r. 1835 zaknihoval i společné užívání s manželkou Veronikou.

R. 1833 zapsal Václav Kypta s manželkou Veronikou odstoupení chalupy synu Václavu Kyptovi a jeho manželce Marii. T. r. kupuje Václav Kypta od Jana Jindy pozemek za 45 zl.

R. 1854 jmenovaní manželé Kyptovi odstoupili chalupu s polnostmi dceři Anně a jejímu muži Josefu Votápkovi.

R. 1866 zapisuje chalupu Josef Kypta z Mezna s manželkou Kateřinou

a r. 1904 trhem ujímá ji Josef Lachout s manž. Františkou. Polovice připadla r. 1935 synu Josefovi. R. 1869, 2. srpna chalupa vyhořela.

R. 1936 koupil celou usedlost Josef Volšanský s manželkou Marií.

č. 105 (staré 119)

R. 1794 koupil nedostavěný domek od Josefa Průchy za 190 zl. 30 kr. Josef Stibor a přejal závazky: Josefu Kroužkovi z Vesce 92 zl., Jirímu Jelínkovi 17 zl. 30 kr., vdově Goldsteinové 17 zl., Janu Melichovi 7 zl. Janu Hálovi 3 zl. 30 kr., Křiklánovi do Malovic 13 zl., šenkýři borotínskému Hrbkovi 5 zl. 25 kr., Janu Bejšovcovi 3 zl. 15 kr., kramáři borotínskému 20 kr., Jos. Stiborovi 5 zl. 42 kr. Ant. Švábovi 48 kr., tesaři Tomáši Jindovi 4 zl. 30 kr., obci borotínské za stěny 5 zl. 30 kr., Antonínu Kosteleckému 3 zl., Josefu Brožovi 3 zl. 30 kr., Josefu Židovi do Střezimíře 1 zl. 22 kr., židovce vinopalce 2 zl. 20 kr., Enechovi 5 zl. 6 kr.

Později je na domku Václav Šmejkal.

R. 1790 Václav Zvěřina prodal chalupu v sumě 30 zl. hotově zaplacených Josefu Průchovi. Platilo se z ní ročně 51 kr. a konala podružská robota.

R. 1832 Josef Stibor postoupil živnost ve 200 zl. své tetce Marianě, dceři Martina Sezimy z Modlíkova, která se vdala za Matěje Křivance, syna Jana Křivance z Nasavrk a s ním chalupu ujala. Stibor si vyhradil podíl 80 zl. stříbra.

R. 1866 ujali chalupu František a Johana Křivancovi a r. 1890 ujala obě polovice vdova Johana s podmínkou, že je musí dáti některému dítěti.

R. 1901 ujal domek syn Antonín Křivanec s manž. Františkou, 1938 pak odevzdán dceři Miladě.

č. 106 (staré 120)

Domek držel František Pachta, který r. 1803 odevzdal jej v dědičný zápis synu Václavovi v ceně 150 zl. s polmi na Vatochách a za Božími mukami a loukou ve Stráních.

Václav Pachta postoupil domek r. 1807 se zahrádkou, ale beze všech ostatních pozemků mladšímu bratrovi Františku Pachtovi za 150 zl. Od toho zase koupil domek se zahrádkou za 100 zl. r. 1822 bratr Augustin. Koupil také r. 1836 chalupu č. 13 od Tomáše Bendy.

R. 1854 odevzdáním ujali domek Václav a Kateřina Hovorkovi. Dne 2. srpna 1896 domek byl zničen požárem a potom znova vystavěn. Od r. 1888

držela jej vdova, jmenovaná Kateřina, a předala jej r. 1895 synovi Janu Hovorkovi a jeho ženě Marii. Po smrti této držel (od r. 1917) domek sám a předal jej r. 1934 synu Františkovi.

Na domku měly r. 1884 zaknihováno po 85 zl. 75 kr. nezletilé děti Jan, Ignác, Marie a Ludmila Hovorkovi.

č. 107 (staré 100)

Domek držel v 18. stol. František Sekýt, po němž připsán vdově Josefě Sekýtové. Tato prodala zápisem z r. 1799 domek Janu Trskovi za 100 zl. rýn. s podmínkou, že tuto sumu vyplatí do sirotčí kasy na podíly po 20 zl. jí, synu po neb. Františku Sekýtovi Josefu, Ignáci, Janovi a dceři Marianě. Úroku se platilo z domku k obci 1 zl. ve dvou lhůtách, robotní povinnost byla 2 dni nebo za každý den 15 kr., výměnkářka vymínila si byt.

Jan Trska prodal domek zápisem z r. 1839 za 122 zl. Matěji Jelínkovi, který zase jej odstoupil r. 1844 i s kovářskou dílnou a 1 jitem 1179 sáhy polí, vše v ceně 91 zl. 2 3/4 kr. Františku Roušalovi za kovářnu ve Starcově Lhotě v ceně 51 zl. 2 3/4 kr., rozdíl vyplatil Roušal už před mnoha léty. R. 1835 koupil Roušal od Filipa Melicha (č. 82) palouk. R. 1866 manželé František a Kateřina Roušalovi si zajistili výměnek a předali kovářskou usedlost Václavu a Josefíně Šmejkalovým.

Dne 18. října 1867 domek vyhořel.

R. 1893 ujal kovářnu syn Antonín Šmejkal s manž. Anastazií a odevzdal ji r. 1909 synu Antonínovi.

Od r. 1932 jsou držiteli syn Antonín s manželkou Marií.

č. 108 (staré 113)

Na domku byl Jakub Kroužek. Pozůstalí dědici Anny Kroužkové, dcera Barbora vdaná Plavcova, Veronika vdaná Kroužková a Mariana z druhého manželství pod poručenským zastáním Antonína Trska srovnali se tak, že domek zápisem z r. 1818 ujala Barbora Plavcová, jež měla vyplatiti podíly: Veronice 20 zl., pohledávajícnost u souseda Kostky 40 zl., dle svaatební smlouvy z oněch matce zachovaných 40 zl. jako vlastní dcera 20 zl., pastorní dceři Marii Holubcové, jež dle kšaftu a kvitance z r. 1811 dostala již 100 zl. a jalovici, ještě 15 zl. Pozůstalý vdovec Jakub Kroužek měl míti svobodný bezplatný byt.

R. 1844 odstoupil František Lachout chalupu ve 110 zl. Janu Lachoutovi,

tkadlci, za něhož dne 18. října 1867 vyhořela. Dceru Lachoutovu Marii vzal si za manželku Josef Radba (z č. 133) a oba ujali domek (r. 1882).

R. 1894 koupila jej Marie Vobinušková, později (1901), provdaná za Jana Hálu. Sňatkem r. 1922 přešel na Františka a Marii Šmejkalovy, od r. 1927 je spoludržitelkou Anna Šmejkalová.

č. 109 (staré 56): Chalupa Kaňkovská

Grunt Adama Kaňky držel dle „zápisu urbáře r. 1638 Adam Švec. R. 1675 je na chalupě Pavel Kunderát, obděláváje 6 str. polí. R. 1713, kdy se na ní připomíná Ondřej Ženíšek, bylo k ní kromě 6 str. polí ještě 1 věrt. lad a luk na 1/2 vozu sena. Domek zapisuje 1. února 1734 v sumě 80 kop. Po něm byl na domku Václav Novák, jehož vdova Alžběta vzala si Václava Bendu a tomuto r. 1744 činí se zápis v 80 k.

Po smrti Václava Bendy převzal grunt nejmladší syn Jan (zápis teprve r. 1780), jenž se tu jmenuje již r. 1769. Od něho převzal grunt s 11 jitry 804 sáhy polí a 2 jitry 1588 sáhy luk v ceně 200 zl. syn Jan. R. 1833 odevzdal usedlost se vším manželce Magdaleně.

R. 1861 knihují domek František a Julie Bendovi.

Dne 21. února 1878 vyšel ve stodole oheň a shořelo vše, co bylo dřevěné, jen zděný špýchar zůstal. Znova tu hořelo na podzim r. 1898. To již držel (od r. 1888), polovici nezletilý František Benda, za něhož hospodařila do jeho zletilosti matka Julie. Od r. 1891 náležela mu i druhá polovice po matce.

R. 1936 ujal hospodářství syn Oldřich František Benda a drží je s manželkou Anastázií.

č. 110 (staré 55)

Domek měl Jakub Jelínek, od něhož jej koupil za 62 zl. a r. 1792 zapsal Václav Havlíček. Po smrti tohoto byl domek k rukám sirotků prodán v dražbě za 267 zl. 45 kr. Františku Doležalovi. Týž dle zápisu z r. 1830 prodal jej za 126 zl. Františku Musilovi pro syna jeho Martina Musila.

Dne 17. července 1864 domek vyhořel a byl od Musila znovu postaven.

R. 1876 koupil domek František Šmejkal z Lisákovské chalupy († 1915) s manželkou Annou, syn Františka Šmejkala z Pejšovy Lhoty († 1890).

Domek dostala potom dcera Anastásie, jež se provdala za Josefa Pošváře z Lažan u Chýnova a r. 1899 si domek knihují.

č. 111 (staré 57): Chalupa Sýkorovská neb Kunrádovská

Pavel Kunderát hospodařil r. 1654 na 6 str. pozemků. Po něm (r. 1713) se tu jmenuje Ondřej Ženišek (také se jmenuje tu Řehoř Knotek) a ten prodal r. 1720, 23. dubna domek „podle Václava Pršína a podle cesty k Sychrovu“ za 12 zl. zámečníku Jiříku Trskovi. Ten činí r. 1734 zápis na domek v ceně 28 kop, z čehož Ženišek obdržel 10 kop 16 gr. 4 d., ostatek patří novému hospodáři, poněvadž chalupa ohněm v zkázu přišla, on ale ji zase na svůj náklad vyzdvihl.

Po Jiřím Trskovi připadla chalupa nejstaršímu synu Františkovi, po kterém postoupně ujala chalupu pozůstalá vdova s dcerou Rosalií. Připisuje se Veronice Trskové v sumě 28 kop do vzrůstu dcery (1780).

Již r. 1872 činil zápis na chalupu Josef Stibor, nastávající manžel vdovy Veroniky, jenž měl dceru „za svou vlastní přijmouti a o ni se otcovsky starati“ a ji při nahodivším se štěstí jak podílem, tak kouskem dobytka náležitě odbýti, neméně slušnou výpravu a 8 zl. hotových peněz dáti.

Dceru si vzal František Brož a r. 1802 ujal chalupu, zavázav se Josefu Stiborovi za odstup dáti hotově 100 zl. a jednoho vola, jeho manželce (tedy své tchyni) výměnek 1/2 míry pšenice, 3 míry žita, 1 míru ječmene, 1/2 míry hrachu, dále síti 1 měřici lníněte a ponechati jí až do její smrti 1 měřici pole k zelí neb erteplím, na vyživení krávy dáti 1 centnýř zelené píce a na trávu ponechati palouček suchopár v Hájku, na hotovosti pak v případě potřeby dáti 8 zl. víd. č.

R. 1847 zapisuje polovici domku Marie Brožová.

Dne 16. července 1864 domek vyhořel.

R. 1890 koupili jej Jan a Anna Šmejkalovi s výměnkem pro Marii Brožovou, dřívější držitelku. R. 1903 přešel sňatkem na Václava a Annu Pazourkovy (vd. Šmejkalová). R. 1915 dědil po otci nezl. Viktor Šmejkal, po matce Václav, r. 1932 pak koupil domek Josef Brázda.

č. 112 (staré 58): Grunt Pršínovský

R. 1654 je na něm Václav Pršín a drží 20 str. polí a 4 str. porostlin, r. 1713 jmenuje se tu Pavel Pršín a při gruntu je již 21 str. 2 věřt. polí špatných, 2 str. lad. 1 str. porostlin, luk na 2 1/2 vozu sena a 1/2 vozu otavy. R. 1734 zapisuje grunt v ceně 100 kop Pavel Havlíček a zajišťuje knihovně nápad po Pavlu Havlíčkovi Dorotě vdově 6 kop za Martina v Bonkovicích vdané, Anně a již po ní dětem Kateřině a Ludmile 6 kop, Marianě za nyněj-

šího hospodáře vdané 6 kop, hospodář sám, který po ohni dům tento nově z gruntu vystavěl, má připsáno 49 kop 34 gr. 5 den.

R. 1769 připomíná se tu již Václav Kostka a po něm r. 1780 ujal usedlost nejstarší syn Antonín, ježto mladší Josef ani matka-vdova hospodařiti si netroufali. Po smrti tohoto zůstala vdova Kateřina, jež se vdala do Tábora, pročež ujal grunt ve staré ceně 100 kop gr. r. 1786 jmenovaný bratr Josef. S chalupou přijal 2 voly v ceně 35 zl., 1 krávu 12 zl., býčka a jalovici 10 zl., 3 kusy ovčích 3 zl. 45 kr., 4 prasata 1 zl, 48 kr., 1 vůz 8 zl., 1 plough 1 zl. r brány 1 zl. 12 kr., řetěz 1 zl. 12 kr., 3 sekery a 1 jednoručku 1 zl., 2 pily 45 kr., vše tedy v ceně 75 zl. 42 kr.

Dle pozůstalostního protokolu z r. 1827 po smrti Josefa Kostky ujal chalupu v sumě 410 zl. víd. č. Filip Kostka. Při ní bylo 13 jiter 1184 sáhy polí, a 2 j. 718 s. luk. Kromě břemen měl vyplatiti podíly Anně vdané Plocové, Marii též 1 kráva, Barboře rovněž 1 kráva, Kateřině vd. Jankovské nyní do její pozůstalosti po 100 zl. Filip knihuje r. 1861 výměnek.

Od r. 1861 drželi domek Jan a Marie Melichovi, kteří odstoupili hospodářství r. 1869 Františku a Antonii Novákovým.

Od r. 1924 jsou majiteli Emanuel a Františka Bendovi.

č. 113 (staré 50): Grunt Vlčkovský

R. 1654 držel grunt Jan Vlček s 12 str. polí. R. 1713 byl na něm Jiří Žehart, maje 16 str. 1 1/4 věrt. polí špatných, 2 věrt. ladem, 1/2 věrt. porostlin, luk na 2 vozy sena a 1/4 vozu otavy. Žehart shořelý domek vystavěl. Po něm držel grunt Matěj Hlava a r. 1734 zapisuje si jej; v ceně 60 kop Tomáš Bejšovec. Po něm ujal sešlé stavení jediný syn Tomáš v šacovní ceně 120 kop, dcery (dvě) měly dostati z gruntu po 2 volech, 2 krávách a 1 jalovici; macechu a sestry měl nový držitel ponechat u sebe, „pokud by se nějaké štěstí nenahodilo“.

R. 1795 pustil Tomáš Bejšovec „pro sešlost věku a nezdraví“ chalupu ve 120 kopách zapsanou mladšímu synu Josefovi, starší syn Jan byl už odbyt.

Josef pustil domek r. 1814 Janu Bejšovcovi. Nato je na domku František Bejšovec, který prodal louku v Hájku o 814 s. za 87 zl. Alžbětě Goldsteinové, pražské měšťance, zastoupené strýcem Jos. Goldsteinem. R. 1837 zapisuje domek s 8 jitry 729 sáhy polí a 2 jitry 234 sáhy luk z pozůstalosti Jana Bicana od vdovy Barbory Bicanové roz. Hrbkové a dětí Františka, Antonína a Barbory v ceně 570 zl. 23 ví kr.

František a Kateřina Bejšovcovi vyměnili domek r. 1850 s Josefem a Barborou Vachovými za jejich chalupu č. 134; tito tedy ujali čp. 113, a to v ceně 600 zl. stří.

R. 1876 knihují domek Josef Vach s manž. Magdalenou v ceně 1210 zl., v čemž jsou podíly po 50 zl. 82 3/5 kr. rak. č. Josefovi, nezl. Janě, nezl. Antonii, Marii provdané Šmejkalové a Antonii. T. r. knihují výměnek Josef Vach a dcera jeho Barbora.

Již r. 1889 koupili domek manželé Antonín a Barbora Webrovi, po nichž r. 1896 dědily děti Barbora, Antonín, Aloisie, Marie a Františka Webrovi.

R. 1912 koupil domek místní učitel František Loukotka († 1944), jenž v Borotíně působil od r. 1894. Odchází do výslužby do Tábora, domek prodal.

Koupil jej r. 1932 Josef Jindrák a směnil r. 1936 s bratrem Ludvíkem Jindrákem.

Od r. 1939 drží jej Josef a Františka Mikulovi.

č. 114 (staré 60): Grunt Brožovský

R. 1654 Ambrož Vlach držel tento grunt o 12 str. polí. Později (1713) obdělával Jiří Hrubý neb. Brož 16 str. 3/4 věrt. polí špatných, 4 str; 1 1/4 věrt. bylo ladem, 1 str. porostlin, luk na 1 3/4 vozu sena a 1/2 vozu otavy; grunt byl zapsán v 50 kopách gr. Od něho přejal domek v ceně 80 kop a r. 1734 knihovně zapsal Matěj Klusák. Po jeho smrti ujal jej r. 1768 ve 100 kopách syn Václav s převzetím všech břemen vrchnosti, kostelu, dluhu Frant. Bulínovi, dále 2 kopy 51 gr. 3 d. na mše sv. za rodiče, sourozencům Janu a Františkovi po 18 k. 42 gr. 5 d., Františce Bulínové na chlumeckém panství, dceři po sestře Veronice mimo 20 zl. 18 kop 42 gr. 5 d. a vlastní podíl 18 kop 43 gr.

R. 1794 František Klusák směnil domek v ceně 930 zl. s Janem Kroužkem za jeho domek čp. 6 (nové 43). R. 1820 knihuje poručník Matěj Melich synu Josefu Kroužkovi chalupu, při níž bylo 11 jiter 941 sáhů polí a 1 jitro 1233 s. luk s podíly rodičům Janu a Anně 900 zl., sourozencům pak Josefu, Václavu, Františku, Vojtěchu, Marii, Kateřině, Barboře a Terezii po 100 zl.

Josef Kroužek prodal chalupu bratru Vojtěchovi za 480 zl.; bylo k ní 10 jiter 433 sáhů polí a 1 jitro 883 sáhy luk.

R. 1878 knihuje chalupu Florián Jindrák, po jehož smrti odevzdána r. 1886 Marii Jindrákové. R. 1887 koupili ji Vojtěch Jindrák (nar. 1861,

† 1943), řezník, s manželkou Aloisíí, po jejíž smrti od r. 1926 držel chalupu sám. R. 1932 byl domek postoupen synu Rudolfu Jindrákovi, který jej držel s počátku s manželkou Marií, od r. 1939 sám.

V suchém roce 1904 dne 26. srpna domek úplně vyhořel.

č. 115 (staré 87): Městský, Podměstský, Podhrázský mlýn

Mlýn pod Podměstským rybníkem o rozloze 13 jiter 675 sáhů byl odedávna dominikální panství jistebnického, které mělo na něm nájemce. Takovým byl i František Jinda, který se tu r. 1734 připomíná.

Vrchnost prodala mlýn dědičně r. 1769, 3. května Janu Jindovi za ,540 zl. R. 1794 činí se zápis na mlýn pro syna jeho Václava, který ujal mlýn v sumě 540 zl. s podmínkou, že nechá otce vládnouti dle jeho libosti až do smrti, ze jmenované ceny mlýna pak vyplatí sestře Anně mimo zůstávání až do její smrti 150 zl., druhé sestře Kateřině vdané za Kříklána v Borotíně 150 zl., mladšímu bratru Františkovi mimo vyučení řemeslu 240 zl. nebo mu za ty peníze šenk nebo usedlost zaopatří.

Potom je tu František Jinda, po jehož smrti ujali mlýn se 6 jitry 1491 sáhy polí a 1170 sáhy luk v ceně 287 zl. 18 kr. Václav a Kateřina Jindovi; při tom zaknihována břemena pro matku Alžbětu a sestry Marianu provd. Břicháčovou, Alžbětu provd. Karlovou a Kateřinu.

Mlýn ujal syn Josef, jenž měl za manželku Marii Kypťovou (z čp. 3). Tato provdala se po druhé (1881) za Václava Kotašku, jemuž připsala polovinu (1882). Ke mlýnu náleželo pole nad „Křížovcem“ se 2 vápennými pecemi, kde měli vápeníka (Dänemarka). Kotaška odejel do Ameriky a mlýn přišel do dražby, v níž jej koupil r. 1898 František Šmejkal, mlynář v Úraze a potom pronajal Rudolfu Štědrému.

R. 1908 koupili mlýn za 16.200 K František a Marie Dřízalovi, zlepšili strojní zařízení a r. 1913 prodali mlýn Josefu a Frant. Houškovým.

Dne 28. května 1922 vyhořela stodola. Později byl i mlýn přestavěn a rozšířen o obydlí. R. 1935 ujal jej syn jmenovaných manželů Václav Houška s manž. Josefou, jenž za německé okupace byl již od r. 1940 členem odboje, útekem unikl zatčení a měl potom jako partyzán významnou účast v osvobozenéckém boji, zejména v okolí Lukavce, kde byl znám pod jménem „Velký Vašek“. U Křešína byl 7. května 1945 těžce raněn; po několikátýdenním léčení v pelhřimovské nemocnici vrátil se uzdraven domů. (*Zevrubněji v „Jiskře“ 1945 č. 18.*)

č. 116 (staré 88): Mlýn u Vatrů

V 17. stol. nazýval se tento mlýn Kalivodův po rodu, z něhož se tu připomíná Jan Kalivoda. Vdova jeho Anna prodala mlýn r. 1613 za 110 kop míš. Václavu Mikolandovi, od něhož zase koupil jej za 300 kop míš. Tobiáš Charvášek. Hotově složil 100 kop. Brzy nato zemřel a vdova s jedním synem ze živnosti utekla (zběhla), pročež připadl mlýn vrchnosti. R. 1637 pošacováno je spáleniště toho mlýna za 50 kop. Ujal je Jiří Vatr. R. 1654 jmenuje se na mlýně Jiří Matouš, maje k němu 5 str. polí, ale již r. 1681 je tu Pavel Vatr, syn jmenovaného Jiřího Vatrse. Ten r. 1713 měl jenom 2 1/2 str. polí, a to „na Kámnách“ a pod mlýnem, luk na 1 1/2 vozu sena a 1 vůz otavy, výnos ze řemesla počítán 10 zl. ročně. Zůstavil vdovu Dorotu, dcery Marianu provd. za Mat. Jecha, Kateřinu žijící při matce, Annu provd. za Václava Chabra, Ludmilu při matce a syna Matěje, kteří měli podíly po 5 kopách 20 gr.

Mlýn ujal jmenovaný syn Matěj, jenž mlýn zapsal r. 1734 v ceně 50 kop. Po jeho smrti ujal jej nejmladší syn Josef v téže ceně; mimo něho zůstaly dvě dcery, Anna provd. za Mat. Šebora a Alžběta, vdaná za Jarocha do Malšic. Kromě obvyklých břemen platilo se ze mlýna do důchodu ročně 1 zl. 28 kr. a podíl ze 300 zl. jako výkup z roboty. (Zápis 1780.)

Josef Vatr koupil r. 1772 kousek pažití a políčka pod hrází od Matěje Jeníka, ale t. r. prodal pole naproti Zámeckému rybníku vedle farského Jiřímu Broncovi za 16 zl., kteroužto sumu kolik let mu dluhoval, „nemohouce sobě v tom těžkém čase jinač pomoci“. R. 1799 odevzdal mlýn v ceně 2000 zl. svému zeti Josefu Šetkovi, který měl za manželku jeho dceru Barboru.

Po r. 1800 byl na mlýně Jan Křemen, ale r. 1823 jako mistr přijat do cechu Václav Jinda na Vatrsovém mlýně.

R. 1872 ujal mlýn po vdově Marii Křemenové se zaknihováním podílů dětem Jan Křemen. R. 1915 odevzdán byl mlýn vdově Marii pro syna Jaroslava, který, nabyv zletilosti, r. 1919 jej ujal.

č. 117 (staré 89): Panský mlýn zámecký

Mlýn byl pod hradem odedávna, jak tomu bývalo při hradech pravidlem. Připomíná se výslovně již r. 1517 a znovu r. 1557, kdy se také jmenuje „rybník Podhradský, z kterého voda na mlýn jde“. R. 1623 při ošacování Borotína praví se o mlýnu, že se ho „pro dvůr, pivovar a domácí potřebu užívalo, byl v něm mlynář náchlební, žádného platu neplatil, nyní jest též

spuštěný a zase se na dosti mírné peníze spraviti může“. A také se skutečně správil, neboť již r. 1638 čteme o něm v urbáři: „Mlejn pod zámekm Borotínem o 2 kolách moučných, platí „z něho ročně nájmu žita 30 str., vepře krmí 1, nebo za nevykrmení 4 kopy.“

Vrchnost jistebnická prodala mlýn r. 1769, 2. května Františku Chabrovi, který t. r. činí zápis na mlýn o 1 složení se 4 stoupami s přísl. s polnostmi 9 měr rak. výseku, 2 míry 1 věrt. zahrady ovocné a na 2 vozy sena louky za 600 zl. -15)

Frant. Chabr rozmnožil svůj majetek přikupováním mnohých pozemků, -16), mlýn však již r. 1789 postoupil v ceně 600 zl. Janu Jindovi. Podle zápisu z r. 1794 ujal mlýn v ceně 540 zl. syn tohoto Václav Jinda s podmínkou, že nechá otce dle jeho libosti tím mlýnem až do smrti vládnouti a ze jmenované sumy vyplatí sestře Anně mimo zůstávání až do její smrti 150 zl., sestře Kateřině v Borotíně za Kříklána vdané 150 zl., mladšímu bratru Františkovi mimo vyučení řemeslu 240 zl. neb za ty peníze jemu šenk nebo usedlost zaopatřiti.

Od r. 1800 místo naturálního mletí platilo se vrchnosti hotovč 32 zl.

Od prvé poloviny 19. stol. usazen je na mlýně rod Zelenkův. Po Vojtěchovi Zelenkovi ujal mlýn (1854) Václav Zelenka († 1912), jenž byl i starostou obce, s manželkou Kateřinou Pejšovou († 1930). Od r. 1912 držel mlýn syn Václav (nar. 1872, † 1918), po němž hospodařila vdova Anna roz. Pejšová, za níž dne 21. března 1923 vyhořela pila.

Od r. 1940 drží mlýn syn Václav. Sourozenci jeho byli Jindřiška, Otilie a Otakar. Vyměřeny jim podíly po 50.000 K.

15) Z mlýnářů na tomto mlýně uvádí se r. 1658 Bohuslav Hruža, po něm Jiří Hanovský, 1660 Jakub Dvořák, 1674 Pavel Šebor, 1677 Petr Bejšovec, 1696 Veronika mlynářka, 1734 Václav Šebor, 1736 Tomáš Bejšovec. Podrobněji o mlýně v Jihočeském sborníku historickém II, 1929, 58, a v Kraji kalicha I, 1924, 73: Na Starozámekém mlýně. Stará podoba mlýna je v díle Fr. Al. Hebera »Böhmens Burgen« 1847, sv. V.

16) Zapsal r. 1796 jako vlastník přikoupené pozemky: v Sukdole 1515 sáhů od Barb. Brožové č. 54 za 32 zl., r. 1790 od Václ. Kothana 1 jitro 172 s. za 39 zl., r. 1798 od Mat. Šebora č. 26 482 sáhy za 40 zl., r. 1797 od Jos. Huňáčka č. 13 1 j. 172 s. za 38 zl., 1798 od Frant. Loudy 1 míru za 16 zl., r. 1796 od Václ. Šebora č. 95 233 sáhy za 8 zl., r. 1822 od Jos. Benáka č. 47 1 míru za 20 zl., r. 1796 od Ter. Kroužkové č. 77 1 míru za 20 zl., r. 1800 od Jakuba Melicha č. 14 400 sáhů za 20 zl. a od Jana Kyty č. 3 400 sáhů za 20 zl.

č. 118

R. 1837 zapisuje vlastnictví na polovic domku po zemřelém Josefu Plavcovi Barbora Plavcova a r. 1849 postoupila chalupu dceři Anně.

Dne 12. února 1863 domek vyhořel.

Dle smlouvy z r. 1867 ujali jej Jan a Marie Hájkovi s výměnkem Janu a Marii Hájkovým. R. 1884 dle odevzdací listiny dědí polovici po manželce Jan Hájek.

R. 1898 v dražbě koupili domek Antonín a Anastázie Lachoutovi a r. 1834 zapasali si vlastnictví Jan Hájek s manž. Anastázií. -17)

17) V tomto domku žil Antonín Sakař, syn Jana Sakaře, mistra ševcovského v Klinci čp. 3 a jeho manželky Rosalie rozené Zajíčkové, narozený tamže 5. listopadu 1811. Vyučil se u svého otce, oženil se s Mar. Kratochvílovou, nar. 12. října 1810 v Ratibořských Horách a usadil se jako mistr obuvnický v Borotíně čp. 118, kde se mu 23. dubna 1835 narodil syn Antonín Vojtěch Sakař. Tento navštěvoval v rodišti obec. školu, v l. 1846 - 47 hlavní školu v Táboře a v l. 1853 - 55 učitel, kurs pražské Budče, vzděláváje se zároveň na varhanické škole. R. 1855 obdržev vysvědčení učitel, způsobilosti, působil jako učitel, mládenec ve Svojišicích, Plaňanech a Kolíně, nato vstoupil na techniku, leč po 2 letech pro chudobu musel studium přerušiti. Působil potom do r. 1862 jako korektor v tiskárně K. Bellmana v Praze. Na radu zem. šk. insp. J. Mareše podrobil se v Hradci Král. znova zkoušce učitelské, načež ustanoven na hlavní škole dívčí ve Vysokém Mýtě. R. 1866 ustanoven v Sobotce, kde převzal i funkci varhaníka kůru. Za horlivou činnost a vzornou správu školy byl jmenován r. 1870 ředitelem školy v Sobotce. Po oddělení školy měšťanské zůstal ředitelem na obecné škole dívčí, kde působil do r. 1904, kdy odešel do výslužby. Byl horlivým pracovníkem veřejným: založil učitelskou jednotu »Budeč«, zpěvácký spolek »Bendl«, včelařský spolek, musejní společnost a byl dlouhá léta místostarostou Sokola. Složil také celou řadu kostelních skladeb, z nichž věčně krásným zůstane jeho mužský sbor Regina coeli. V oboru hudby světské složil několik sborů a písní, příležitostných skladeb, pochodů a „tanců. Složil také dětskou zpěvohru »Zlaté kočičky«, sehranou r. 1910 třikráte v Městském divadle na Král. Vinohradech. Ve »Věstníku«, měsíčníku Hospodářského spolku pro okres sobotecký otiskoval po několik let v příloze dějiny Sobotky. Za své zásluhy byl jmenován r. 1880 čestným členem učitel, jednoty »Budeč«, 1907 čest. členem Včelařského spolku pro okres sobotecký a 1913 čestným občanem města Sobotky. Od r. 1912 po smrti své choti Marie, narozené 5. prosince 1832 jako dcery Václ. Loma, nájemce mlýna v Přemyslení, trávil svůj odpočinek střídavě v Praze a v Sobotce. Zde 22. ledna 1920 zemřel. Město Sobotka v úmrtímní oznámení uvádí: »... v drahém zesnulém ztrácí naše obec zkušeného vychovatele několika, generací, plodného kulturního pracovníka a neúnavného sběratele místních dějin«. Uložen byl do rodinného hrobu na hřbitově pod památným Humprechtem. Syn Ant. Sakaře Cyril, absolvovaný právník, byl úředníkem ředitelství stát. drah ve Lvově a v Praze a zde zemřel 1920 jako vrchní železniční rada, druhý syn Bohumil byl posléze vrch. lesním správcem v Dolankách a zemřel r. 1935, dcera Marie, chlouba otcova, výborná zpěvačka a pianistka, odb.. učitelka v Jičíně, zemřela r. 1934 v Praze.

č. 119 (staré 90): Dvůr

Po prvé připomíná se dvůr poplužní r. 1557, zaujímaje místo, kde bývalo hned od založení hradu neopevňené předhradí s hospodářskými budovami. Máme o něm několik starších popisů:

R. 1623: Pod týmž zámkem jest dvůr poplužní panský, v němž se předešle potah choval 3, volí 2, krav dojných 20, jalového 10 kusů, na ten čas na tom dvoře nic není, zůstává pustý a jest všecken spálený.

Pivovar při zámku. . . nyní v tom pivovaru ani pánve, ani žádného nádobí není a ode 3 let se v něm nevaří.

Zámek starý Borotín jest všecek spustlý, toliko zdi a znamení jeho zůstávají.

R. 1638: Zámek Borotín jest všecek zbořený a pustý, toliko samé zdi se spatřují.

Dvůr Borotínský naproti zámku ode dřeva vystavený. Při něm se nachází rolí vorných lánův 5. Vysívá se na zimu 105 str., na jaře 95 str. Třetí strana k ouhorům zůstává. Chovati se může: volův tažných 8, krav dojných 20, jalového 15, sviní k plemeni 5, husí 5, kachny 4. slepic 30.

Chmelnice při témž dvoře jest 1, z kteréž když se obrodí, nasklízuje se chmele 10 str.

R. 1672 v extraktu z urbáře se praví, že ve dvoře chovají se toliko 4 volí, 2 hřibata, krav dojných jen 14, jalového 21 kus, svině 2, ovec jen 600 nedostatkem pastev a sena.

Po provedení parcelace (od r. 1923) zůstalo z původní výměry popl. dvora 176 ha pozemků, z toho 116 ha půdy zemědělské, toliko 64 ha, z toho zemědělské půdy jen 7 ha, dosavadnímu majiteli, 59 osobám z Borotína bylo přiděleno 56 ha, 1 nabyvateli v Meznu 1 ha a 2 v Sudoměřicích 2 ha, zbytek o 54 ha, z toho 51 ha půdy zemědělské s dvorskými budovami byl přidělen Josefu a Marii Plačkovým.

R. 1945 koupil tento statek pražský knihkupec Jaroslav Šrámek.

Zřícenina hradu byla ponechána dosavadnímu majiteli dle § 20 zák. přidělového, avšak od r. 1932 je majitelem lesního revíru, rybníků a zříceniny Dr. Ing. Josef Bureš z Prahy XII.

Dne 27. srpna 1922 vyhořela kolna a dne 28. února 1923 stodola ve dvoře.

Dvůr byl, jak již uvedeno, původně dřevěný. Přestavěn však, k čemuž užito kamene z ruiny hradu. V předešlém století bydlívali v něm nadlesní panství jistebnického, -18) potom byl obydlím nájemců dvora.

Hrad Borotín (Starý zámek)

(V rukopise chybí. Pro úplnost přidáno)

Hrad stál na ostrohu nad rybníkem proti býv. poplužnímu dvoru, kde bývalo předhradí. Od něho oddělen byl příkopem a zvoditým mostem, kudy přicházelo se do budovy brány, kde je posud sklenuta venkovská brána. Také se v ní spatřuje okénko vrátného a šikmé střílny. Budovou vedl průjezd na nádvoří; pod ním snad bývalo vězení.

Hned za východem ze stavení vede šíje do sklepů, nyní na stranu venkovskou otevřených, protože se tu vysoká hradební zeď, jež je zakrývala a v horní části ohrazovala i nádvoří, vyvalila za bouřlivé noci (někdy kolem r. 1811), kdy se na ni zřítily menší věž hradní na nádvoří. Druhý sklep má okno, jímž vidíme mlýn pod hradem, a v rohu jakousi chodbu, o níž se mnoho bájí. Třetí sklep je zevnitř zazděn a nový vchod do něho prolomen je zvenčí. Jsou v něm dva hranaté sloupy, nesoucí klenutí.

Proti budově brány je druhé stavení, palác čili obydlí panské, zvenčí opatřené pilíři. Poznáváme, že tu byly troje podlahy a že spodní místnost byla bez oken; nade druhou podlahou bylo jediné úzké okno, nad třetí pak úzké okno arkýře, při němž je posud zbytek omítky, a dvě široká okna, nad těmi pak podle náčrtu Hebrova z r. 1846 bylo ještě jedno okno a tudíž další poschodí.

Třetí budova byla snad obydlím hradní čeledi. Na obou koncích měla okrouhlé věže. Poblíž brány sesutá menší věž posud nese stopy gotické klenby (je tu i kamenná patka z klenutí). Bývala tu patrně hradní kaple. Posud zachoval se vchod do ní ze sousedního stavení. Ve spodní místnosti pod kaplí bylo snad druhé vězení. Na druhém konci byla mohutná hláska se zdmi ve spodní části až 4.2 m silnými. Na té straně zachoval se posud dosti hluboký příkop, který obtáčel hradiště půlkruhem a vně býval opevněn násyp posud znatelnými, kdysi s palisádami na hřebeni.

18) Dne 31. srpna 1857 narodil se tu jako syn nadlesního Ing. Ferdinand Lenz. Studoval na reálce v Táboře a Plzni, chemii na technice v Praze, prodělával praxi v cukrovarech v Žiželicích, Syrovátce a ve Skřivanech, načež se stal úředníkem cukerní daně (pozdější technické kontroly) ve Vlkavě, Čakovicích, Rosicích u Pardubic, v Táboře a jako vrchní inspektor v Praze, kde působil do r. 1923, načež vstoupil do výslužby, byv předtím jmenován ministerským radou. Od mládí jako student i jako akademik stál v řadách uvědomělé mladé generace a krásným zásadám a ideálům nikdy se nezpronevěřil, zůstáváje vzorem v smýšlení i jednání.

S budovou mezi věžemi stojící souběžně vedla hradba, ukončená dřevěným srubem. V prostoru mezi ní a budovou byla snad zahrádka.

Hrad byl sice ve dnech 11 - 13. května 1434 dobýván Táboř v síle 2.000 mužů, vedenými Prokopem Holým a Ondřejem Kežským, ale nedobyt a také valně nepoškozen. Nebyl tedy „zbořen od Žižky“, jak lidé říkali. Teprve r. 1621 byl vypálen od císařského vojska, které tehdy dobývalo město Tábor, a zrušeno tak, že staré zprávy o něm praví: „Zámek starý Borotín jest všecek spustlý, toliko zdi a znamení jeho zůstávají“ (1623) . . „Toho jest toliko jméno a zdi bez krovu zbořené, dvůr všecken spálený“ (1623) . . „Zámek Borotín jest všecek zbořený a pustý, toliko samé zdi se spatřují“ (1638). Zkázu hradu však dovršil teprve kolem r. 1840 panský nadlesní ve dvoře bydlící, který dal zdi pobořiti, kamení dílem prodati, dílem použití k novým stavbám, vápno pak rozvézti po polích. Teprve, když rod Nádherných přijal po hradu predikát, přestalo vandalské řádění na hradě a hradišti, a jen občas vybíjelo se tu odkopáváním náspů, vybíráním kamene z nich, tu vykácením pěkného višňového háje na hradišti a později i stromů pod hradem.

Na stěně menší věže zasazena byla r. 1936 pamětní deska Karlu Hynku Máchovi. Je z umělého kamene z dílny Frant. Schneidra v Táboře a má zlatý nápis:

1836 - 1936.
NA PAMĚŤ NÁVŠTĚVY
KARLA HYNKA MÁCHY
NA BOROTÍNĚ R. 1829.
ZASAZENO R. 1936
U PŘÍLEŽITOSTI 100. VÝROČÍ
BÁSNÍKOVY SMRTI

č. 120 (staré 91): Ovčín

V ošacování Borotína r. 1623 se praví, že „ovčín při témž dvoře jest jeden, v něm se přes zimu zavírá přes 500 kusů“ a r. 1638 čteme, že „ovčín jest od kamene vystavený, v kterémž se chovati může dobytka ovčího 800 kusů“, ale r. 1672 bylo tu jen 600 kusů.

č. 121 (staré 92): Starozámecká pila, Na pile, Cikhartův mlýn

První zmínka o pile je z r. 1557, kdy se jmenuje pila pod zámek (u mlý-

na čp. 117 je pila nového původu). Za Války třicetileté sešla, jak patrně ze slov ošacování Borotína r. 1623: „Při rybníce Babinckým byla předešle pila, jež nyní jest spuštěna, nic se jí nežívá, za tu se nic do taxy neklade“.

Mlýn „na Pile“ (čp. 121] v Borotíně. Foto Ing. R. Cikhart

Byla však ještě za válečných dob opravena, neboť urbář z r. 1638 už o ní říká, že se na ní, „když jest vody dostatek, nařezat může prken do 30 kop“.

Na této panské pile, při níž posud mlýna nebylo, jmenuje se r. 1677 Pavel Šebor „z pily Borotínské“, 1734 syn téhož Václav, ale t. r. zemřel nějaký Jan Sehnal „ex Pila“ v stáří 45 let, 1740 hlásí se do cechu mlynářského Jan Kocour „z pily podzámecký“ a r. 1791 František Chabr „z Borotský Pily“.

R. 1831, 11. září koupil od vrchnosti jistebnické pilu s polem č. kat. 1356 o výměře 2 jiter 233 1/2 sáhu s lukami, pastvami a zahradami pod 595 sáhů za 600 zl. st. Vojtěch Cikhart s povinností platiti vrchnosti 6 zl. gruntovní činže a faře borotínské odváděti desátek 1 věrtel žita.

R. 1848 přikoupil pole č. kat. 1549 pod 1 jitro 1231 sáh a č. kat. 1550 o 554 s. od Vojtěcha a Barbory Kroužkových č. 114 za 280 zl., prodal však r. 1856 pole ve Stráních Václavu Rakovi v Moravči č. 18 za 499 zl.

R. 1856 vystavěl Vojtěch Cikhart ze základu nový mlýn, zřídív již dříve při pile krupník. Dne 9. září 1865 vznikl neopatrností čeledína oheň, jenž zničil stodolu, stáje, chlévy a kolnu. „Příčinnivostí lidské podařilo se mlýn a pilu zachránit“, říká zápis pamětní knihy farské.

R. 1873 převzal mlýn syn František s manž. Marií roz. Tomečkovou

s pozemky č. parc. 1427 o 1 j. 870 s., č. parc. 1567 o 1323 s., č. parc. 1430 o 423 s., č. parc. 1557 o 1138 s., s pilou v ceně 4200 zl.; rodiče vyměnili si naturální výměnek nebo měsíčně 30 zl. na stravu a zaopatření a 20 zl. ročně na byt, předem splatných.

Frant. Cikhart zemřel r. 1898 a na mlýně hospodařila vdova až do 5. srpna 1902, kdy mlýn prodala Janu a Antonii Jindovým z Dolního Žďáru, po těchto pak následovali r. 1922 syn Antonín s manželkou Anastázií. -19)

č. 122 (staré 93): Mlýn Měřičkův, u Jindů

Mlýn Měřičkův jmenuje se r. 1623 při ošacování Borotína a platilo se z něho obojího úroku 2 kopy 40 gr. V urbáři r. 1638 jmenuje se Adam Měřička, jenž platil pololetně 1 kopy a odváděl 1 1/2 slepice, 10 vajec a konal robotu o žních 4 dny a v senoseči 2 dny. R. 1654 obdělával 4 str. polí.

R. 1713 již je na mlýně Jan Jinda. Měl 6 str. špatných polí, luk pak na 2 vozy sena a 1 vůz otavy. Po jeho smrti činí zápis r. 1734 František Jinda v ceně 150 kop, z nichž mělo přijít do důchodu starého nápadu po Adamovi Měřičkovi 20 kop, na zaplacení restův po neb. Janu Jindovi, též nápadů jeho bratrů a sester se zanechává 100 kop, nápad držiteli mlýna Františku Jindovi, Václavovi a Anně po 10 kopách.

Po smrti Františka Jindy hospodařil Václav Jinda a r. 1780 mlýn knihoval ve staré šacovní ceně 150 kop, a to úroku do důchodu ročně 2 zl. 37 kr. 2 den., na vyplacení roboty připadající částku ze 300 zl., nápady po Frant. Jindovi dceři Alžbětě vdané za Frant. Chabra, synům Janovi, Josefovi, Jakobovi, Václavovi (hospodáři), Anně provd. Sekýtové po 25 kopách, konečně měl odváděti desátek.

R. 1805 po Václavu Jindovi ujal mlýn Jan Křemen, manžel Jindovy dcery Kateřiny. Tehdy bylo ke mlýnu 5 jiter 995 sáhů polí a 1 jitro 1597 sáhů luk. Vybývati měl kontribuci, podíl z výkupu roboty 300 zl., v čas žní vybývati „jinší 2 dni“, úroku do důchodu 2 zl. 37 kr. 2 d., panu faráři ročně žita a ječmene po 1 věrt., ova 2 věrt. české míry. Mlýn zapsán byl v ceně 1000 zl. v podílech dceři Alžbětě provdané za Jana Jindu, mlynáře zámeckého a Kateřině, manželce dr.itelově 700 zl. Václav Jinda si pak vymínil, aby jej sobě ponechal a slušnou stravou, šastvem a všemi potřebami až do smrti zaopatřil.

19) *Zevrubněji ve čl. Mlýn Pila pod Borotínem (»Tábor« 1910 č. 21), K historii borotínských mlýnů (»Český jih« 1916 č. 5), Z dějin Starozámecké pily (»Jihočeský sborník historický« I, 1928, 134). - Ve mlýně tomto narodil se dne 10. dubna 1888 pisatel těchto pamětí Rud. Ez. Cikhardt (viz. připojený životopis).*

R. 1820 odstoupil Jan Křemen mlýn se 14 jitry 809 s. polí a 2 j. 384 s. luk synu Václavovi. Tento r. 1849 předal mlýn synu Janovi v ceně 4000 zl. Ke mlýnu bylo 13 jiter 500 1/3 sáhu polí a 2 jitra 384 sáhy luk, avšak rodiče Jan a Magdalena Křemenovi si vymínili k užívání pole v Březinách a byt při společném stole, kdyby se jim ale nelíbilo, tedy měl jim syn dávatí ssutý výměnek ročně 2 míry pšenice, 12 měr žita, 4 míry ječmene, 3 míry ovsa, 1 míru hrachu v dobrém zrně čtvrtletně předem, světlo, otop, místo v maštali pro 2 kusy hovězího dobytka, pro 2 kusy vepřové a všelijakou drůbež ve chlěvě, jakož i místo na dělánání hnoje.

Po Janu Křemenovi převzal mlýn r. 1899 syn Emanuel s manž. Marií roz. Dráhovou. Tento jal se hned mlýn přestavovati, mezi přestavbou pak 2. června 1900 vyhořel. R. 1919 koupil mlýn Julius Pollak s manž. Idou, přestavěl mlýn i ostatní budovy, rozšířil nádrž a zřídil při mlýně cihelnu. R. 1925 trhem přešel mlýn v ceně 455.000 K na Františka, Žofii a Františka ml. Bendovy. Benda býval řídícím učitelem, později držel statek Zběšičky a byl velmi činný jako předák strany lidové. Naposledy žil v Táboře, kde byl předsedou Lidové záložny.

R. 1932 trhem a směnou ujal mlýn Oldř. Novotný s chotí Anežkou. -20)

č. 123 (staré 94): Mlýn Chabrovský, Amerikán

R. 1654 měl Adam Chabr na tomto mlýně 6 str. polí. Po něm tu byl syn Jan, maje r. 1713 jen 5 str. polí a luk na 1 vůz sena a 1/2 vozu otavy. Z řemesla roční výtěžek dle tereziánského katastru byl 15 zl.

R. 1734 zapsal mlýnskou usedlost v sumě 150 kop Jirí Chabr. V uvedené sumě bylo do důchodu po sběhlé Lidmile Šeborové 12 kop, staré kontribuce 13 1/2 kopy, nápadníkům po jisté Dorotě Šeborové, jež na ten čas k doptání není, 24 kop, novému hospodáři na vyzdvižení velmi zpustlého stavení připsáno 22 1/2 kopy, nápadníkům po Janu Chabrovi: Jiríku, nynějšímu hospodáři otcovský podíl 10 kop, Václavovi, mlynáři na Valše, jeho vdově se 4 dětmi 10 kop, Mařeně za Pavla Sedláčka vdané 10 kop, Dorotě vdané za Matěje Hálu, šafáře borotínského, 10 kop, Kateřině vdané za Václava Zdenka v Dřevnově 10 kop, Lidmile chromé 10 kop, Janovi na vojně z obvlátní otcovské lásky, kdežto toho na otci jakživ nezasloužil, 18 kop,

R. 1745 byla odhadnuta pozůstalost po zemřelém Jirím Chabrovi (jemuž zemřela r. 1734 dcera Dorota a 1735 žena Kateřina): movité věci 97 zl. 58

20) R. 1733 zemřel Martin, syn Mat. Plocka »ex mola Gindiana« stár 30 let a r. 1740 Václav Vacek, nájemník (inquilinus).

kr., k tomu na zimu seto žita 6 str., pšenice 1 str. 2 věrt., stavení: „1 sednice střechou sešlá, 1 maštele nový, jak vrchu tak spodkem v jednom kusu, mlejn střechou sešlý a zeď k lednici na rozvalení. Stodola jak spodkem tak vrchem sešlá, což tomu tak a nejinače jest“ atd. 21. Septembris 1745. Podepsáni primas a koňselé městys Borotína.

R. 1748 zapisuje mlýn syn Jan Chabr. Po Jiřím Chabrovi zůstala vdova Kateřina, syn Václav na vojně, František, Kateřina a Martin, budoucí hospodář. Do vzrůstu Martina Chabra hospodařil František Chabr a r. 1768 odstoupil mlýn Martinovi.

Dle poslední vůle 20. listopadu 1790 odkázal Martin Chabr mlýnskou usedlost a hned odstoupil synu Františkovi (zápis r. 1792) v ceně 800 zl. včetně dluhů a podílů sobě (100 zl.), dětem Františkovi, novému držiteli, Kateřině, Václavu. Anně, Marianě, Matějovi, Ludmile, Terezii, Veronice, Františce a Alžbětě.

R. 1789 se svolením vrchnosti směnili mlýny Jan Jinda, mlynář zámecký a František Chabr: svoleno dne 31. května 1807, aby Chabr směnil jemu dle gruntovní knihy náležející mlýn čp. 94/123 zvaný Chabrovský kontribučenský mlýn o 2 složeních a 4 stoupy se vším mlynářským nářadím a polmi 4 jitra 309 sáhů, luk 2 jitra 725 sáhů, zahrada a pastviště 799 sáhů, též těmi od obce borotínské přikoupenými poli 4 jitra 796 sáhů v ceně 5215 zl. 15 kr. a Jan Jinda jemu jeho pod čp. 89/117 ležící módo emphitestico zakoupený o 2 složeních a 4 stoupami a pozemky 4 jitra 279 sáhů a luk 1 jitro 1102 sáhy, též těmi od obce borotínské zakoupenými, od Matěje Malého jemu přepuštěným polem 6 jiter 829 sáhů nad paloučkem Kostkovým s právy a břemeny v ceně 3381 zl. Zbytek 1834 zl. 15 kr. byl Chabrovi na mlýně zajištěn.

V letech 60. min. stol. mlýn vyhořel až na stodůlku přes dvůr. Byl potom znovu vystavěn ve větších rozměrech na vodní i parní pohon, ale tím se mlynář Jinda zadlužil a mnoho věřitelů bylo poškozeno. Ke mlýnu náležející chalupa čp. 124 byla odprodána.

Mlýn koupil potom Jan rytíř Nádherný z Borutína, pán na Chotovinách, a r. 1883 koupí přešel v majetek Leopolda, Josefa a Josefa ml. Arnsteinů, obchodníků z Votic, od r. 1888 jen Leopolda a Josefa ml., ale tito mlýn zavřeli, pozemky v dílcích pronajali a měli zde hlídače (J. Vitiska). Teprve po letech byl mlýn pronajat a konečně r. 1900 prodán bratřím Antonínu a Emanuelovi Benešovým z Pravětic. Onen r. 1902 knihuje mlýn sám a r. 1905 postupuje polovici své manželce, Marii.

R. 1912 koupil mlýn Václav Vachout, od něho pak r. 1925 Josef a Josefa Vrzákovi (za 122.500 K).

Od r. 1928 drží mlýnskou usedlost František a Božena Pecháčkovi.

č. 124 (staré 115)

Domek patřil r. 1816 ke mlýnu Chabrovskému a platilo se z něho 35 kr. úroku vrchnosti. Držel jej tehdy Jan Jinda a r. 1816 postoupil synu Václavovi.

Po přestavbě Amerikánu a silném zadlužení mlýna byla chalupa odprodána.

*Rodný domek Ant. Floriána
(čp. 124) v Borotíně.
Foto Rud. Ez. Cikhardt*

Od r. 1865 držel domek František Florián, syn Václava Floriána, chalupníka z Moravče č. 17 a jeho manžel. Kateřiny roz. Duškové ze Řevnova č. 3 a zemřel 9. dubna 1888 ve věku 52 let. Za manželku měl Alžbětu Šimákovou ze Svrabova č. 4. Od r. 1899 držel domek syn jejich Antonín -21) a prodal jej r. 1906 Františku a Viktorii Dolejšovým. Tato byla od r. 1924 sama vlastnící.

21) Antonín Florián narodil se 7. ledna 1881 v Borotíně č. 124 a vyučil se tesařství. R. 1916 stal se mistrem. Byl pak i majitelem parní pily v Táboře a přikoupil dvůr ve Svrabově. R. 1923 byl zvolen za stranu živnostenskou do obecního zastupitelstva tábořského a v l. 1924 - 1927 byl starostou města Táboře. Přičinil se zejména o založení odborné školy pilařské v Táboře, Byl i členem předsednictva Svazu čsl. měst, předsedou krajského a tiskového výboru živnostensko-obchodního svazu pro kraj tábořský, členem župního výboru župy pražské, členem výboru Svazu majitelů pil v Čsl. republice a jednatelem společenstva mistrů tesařských. Zemřel 25. června 1937 a pohřben byl za velké účasti občanstva na hřbitově v Klokotech.

č. 125: Basantka (Basamtka)

Na domku byla usazena rodina Plavcova. R. 1804 z pozůstalosti Plavcovské koupil domek s polem 1 jitro 1462 sáhů za 970 zl. 45 kr. Vojtěch Vejvoda.

R. 1855 knihuje chalupu Jan Kroužek. R. 1889 byla chalupa rozdělena a přistavěna a jedné části užíval potom dle smlouvy z r. 1874 František Kroužek.

R. 1893 ujal chalupu č. 125 Antonín Kroužek s manž. Marií a r. 1936 ujal polovici syn Jan Kroužek.

Shora jmenovaní bratři Kroužkové, jimž lidé říkali po chalupě Basanti, nosili dlouhé vlasy do copů a prodávali je vlasářům.

č. 126 (staré 95): Mlýn Šeborovský

Při prodeji Borotína r. 1552 jmenuje se mimo jiné také mlýn, na němž „sedí Šebor mlynář“ a r. 1557 připomíná se při dělení panství Borotínského „rybník nad Šeborem, od kterého se voda na zámek vede“.

R. 1609 byl tu Václav Jech, jenž t. r. prodal mlýn Havlu Frankovi za 285 kop, z čehož 90 kop položeno hotově, ostatek měl se spláceti ročně po 10 kopách. R. 1617 Frank v téže sumě prodal mlýn Janu Vychytilovi, přijav hotově 80 kop. Po brzké smrti tohoto prodán a puštěn byl mlýn r. 1619 Martinovi Chobotskému opětně ve stejné ceně. Závдавku ihned položil k ouřadu Jistebnickému, co tak n. Jan Vychytil s Řehořem otcem svým byl dlužen do truhlice sirotčí 100 kop míš. R. 1629 držel už mlýn Martin Šebor, splativ dotud Jechovi na mlýn 60 kop, r. 1636 pak týž Šebor doplatil Frankovi zbytek kupní ceny. Ke mlýnu patřilo (1654) 12 str. polí.

R. 1713 je na mlýně Pavel Šebor, maje k němu 18 str. 3 3/4, věrt. polí, luk na 1 vůz sena a 1/2 vozu otavy. R. 1734 mlýn s polmi, lukami a zahradami ošacován byl na 140 kop, z čehož náleželo do důchodu milostivé vrchnosti starého nápadu po jisté Evě 35 kop, za obilí 7 kop 42 gr. 1 d., starému nápadníkovi Janu Šeborovi a již po něm vdově Anně, synu Janovi v Borotíně a Matějovi na vojně, 10 kop, držiteli gruntu za dochování rodičů, vypravení pohřbů i na zvelebení téhož gruntu 27 kop 17 gr. 1 d., nápadníkům po Pavlu Šeborovi, totiž Janovi a již po něm manželce, dětem Václavovi, mlynáři pod zámekem, Janovi svobodnému, neženatým Jakubovi a Antonínovi po 1 kopě 40 gr., Kateřině a již po ní manželu Matěji Hlavovi s dvěma dětmi Rosalíí a Kateřinou 1 k, 40 gr., Alžbětě a již po ní dětem Františkovi, Václavovi

a Anně po 3 k. 20 gr., Františkovi na mlejně Nedrahovském u Chlumce 10 kop, Anně a již po ní manželu Jakubu Bulfnovi s Janem synem po 5 k., za dochování Kateřiny, neduživé již držitelky gruntu 10 k. a držiteli díl s bratry a sestrami 10 k. Mlýn ujal Pavlův syn Matěj a po jeho smrti nejmladší syn Václav, který hned dle poslední vůle nápadníky zčásti vyplatil, v ceně 140 kop, vlastně 152 kop 50 gr. 4 den. (zápis r. 1780). Úroku do důchodu bylo 3 zl. 14 kr. 2 d., za robotu podíl z 300 zl. výkupu. Jako sourozenci Václavovi jmenují se Petr, Jan, Josef, Alžběta, Anna a Mařena.

R. 1802, 20. července odstoupil Václav Šebor mlýnskou usedlost synu Václavovi v sumě 4000 zl., z čehož otcí a dětem Václavovi (novému držiteli), Josefu a Marianě vdané za Jana Krchova do Počepic náleželo po 1000 zl.

Dle protokolu z 29. prosince 1816 prodal Václav Šebor mlýn s 33 jitry 187 sáhy polí a 4 jitry 1526 sáhy luk, jakož i pole přikoupené od Václava Šebora v Sukdole pod 1310 sáhů a louky tamže pod 939 sáhů Františku Chomoutovi pro jeho syna Františka Chomouta. Ještě r. 1869 knihují se podíly po 1000 zl. pro Marii a Antonii Šeborovy.

R. 1873 ujal mlýn Jan Sekýt s manž. Františkou a r. 1888 postoupili jej synu Václavovi, za něhož dne 13. května 1895 mlýn vyhořel.

Byl potom znovu postaven a r. 1897 prodán Rudolfu Štědrému ze mlýna Vozrakova. Od toho r. 1899 koupil mlýn Adolf Zelenka. Pro duševní chorobu tohoto připadl mlýn manželce Františce a dětem Janu, Anně a Adolfovi, z nichž jej r. 1934 ujal Jan Zelenka. -22)

č. 127 (staré 96): Myslivna

Tato dominikální myslivna postavena byla r. 1766 pro myslivce, který dosud ve Smrkově zůstával, a bylo k ní přiděleno pole, kteréž od starodávna k mlýnu Šeborovskému se přálo a z něhož platíval mlynář Matěj Šebor 5 zl. 25 kr. -23)

22) Viz *Jihočeský sborník historický II*, 1929, 55; *stať tamže se tímto opravuje.*

23) *Za německé okupace stala se myslivna sídlem celého podzemního hnutí pro kraj borotínský. Lesní František Vyčichl (zvaný Borovička) byl od r. 1942 v odboji a poskytoval zde útulku pracovníkům hnutí. Ukrývali se tu býv. komun. poslanec Josef Lanz z Mostu (Černý Petr) a Josef Reiskopf z Prahy (Pepík Males-ta, od Rusů zvaný Čapajev), konaly se tu schůze krajského vedení odboje a tiskly časopisy (Rudé právo, Palcát, Náš boj). Vyčichl opatřil také asi 1 q dynamitu s roz-buškami a zápalnými šňůrami. Dne 3. února 1943 byl tábořským gestapem zatčen a po krutém týrání 13. září 1944 popraven. (Zevrubněji v Palcátu 1945 čís. 45: Ta-jemství borotínské myslivny.) Dne 19. května 1946 byla mu zasazena na myslivně pamětní deska, dle návrhu akad. sochaře J. V. Duška.*

č. 128 (staré 97): Chalupa u Sychrova; Forejtozna

R. 1750 jmenuje se Petr Klicman, po něm tu byl syn Jan Klicman. Po jeho smrti na základě kšaftu z r. 1828 ujal chalupu s pozemky v ceně 200 zl. syn Matěj Klicman.

R. 1843 ujal z pozůstalosti chalupu se zahradou a pozemky ve výměře 3 jiter 5219 sáhů v ceně 894 zl. Tomáš Forejt, zajistiv matce Magdaleny výměnek a podíly pro bratra Františka, sestru Františku a Marii a matku Marii.

Dle instrukcí vrchností daných a knihovaných „nemá žádné cizí a podezřelé lidi u sebe přechovávat neb s nimi spolek mít, milostivé vrchnosti však a představenému ouřadu povinnou věrnost a poslušnost proukazovat a v pytlacení neb chytání zvěři a ryb bedlivě vystříhati tak jako držitel v tom zakázáno býti má, na světlo a oheň opatření vzhled mít a s nástroji k hašení ohně, totiž s hřebříkem, s hákem a vodní stoudví, s konvemi pak, s ruční stříkačkou zaopatřený býti a své stavení dle možnosti asekurovat nechati“.

Po smrti Františka Forejta zdělila jeho polovinu vdova Františka (zápis r. 1858). Dle smlouvy z r. 1852 a dle svatební smlouvy mezi Františkem Forejtem a Václavem Kadlcem ujal chalupu Forejtův zeť Václav Kadlec.

R. 1872 postoupila Františka Kadlecová, výměnkářka, chalupu manželům Antonínu Říhovi a Anně roz. Forejtové v ceně 1555 zl. 68 kr.

Později chalupa pro dluhy přišla do dražby a koupili ji r. 1887 manželé Josef a Josefa Stejskalovi, od nich pak r. 1897 František Louda, který ještě t. r. prodal ji zase manželům Jakubovi a Kateřině Piplovým.

R. 1919 zapisuje chalupu Antonín Nehasil, 1932 koupil ji v dražbě Antonín Malý, šenkýř ze Sychrova a r. 1933 prodal Marii Jankovské.

R. 1938 přišla chalupa znova do dražby, v níž ji koupil František Janoušek, tesař z Ostrého č. 7, a drží ji společně s manželkou Annou.

č. 129

Je to nově vystavěný domek v r. 1827 dle vrchnostenského povolení na vlastní zahradě za domkem Františka Kadlečka mezi poli Jana Křemena a Václava Jindy, naproti Frant. Hálovi a Jos. Kostkovi. Mezi těmi domky zůstává ulice od 4 sáhů.

Z domku platiti se mělo pololetně 35 kr. úroku, ve žně robotovati 2 dny a za výkup z roboty platiti podíl z 300 zl.

Domek byl zděný, kuchyně klenutá, komín z pálených cihel. Mimo jiné

ukládala se také majiteli povinnost mít k ohni žebřík, 2 košíky, stoudev a ruční stříkačku.

Jakub Hervíř postoupil domek dceři Rosalii provdané za Václava Králíka r. 1836 v sumě 240 zl., vymínil si výměnek a na hotovosti 166 zl., splatných ve dvou lhůtách.

R. 1864 byl domek odevzdán synu Františku Králíkovi. Rok předtím vyhořel.

R. 1907 knihují vlastnictví František a Anna Králíkovi.

č. 130: Kovárna

Také tento domek je novějšího původu. Náležel tkalci Kypťovi, jemuž žertem říkali „Hejtman“. R. 1857 bylo na něm knihováno 30 zl. pro Jana a Kateřinu Kypťovy. R. 1863 domek vyhořel. Byl potom zadlužen a přešel v majetek Františka Urbana, který, pojistiv si nedoplatek 800 zl., prodal domek Františku a Kateřině Bursíkovým.

Bursík zřídil zde kovárnu, již postoupil r. 1905 synu Františku Bursíkovi a jeho manželce Sidonii.

č. 131: Sušárna

Bývala zde skutečná sušárna se dvěma pecemi, kterou obec zastoupená Františkem Sekýtem, městským představeným, prodala dle povolené licitace r. 1848 za 110 zl. 57 kr. Františku Novákovi z Pikova, vyhradivši si předkupní právo, jestliže by se sušárna prodávala.

R. 1875 knihuje domek Josef Beran s manž. Marií. Domek dne 19. září 1900 vyhořel a r. 1909 jej ujal syn Jan Beran, drže jej od r. 1910 napolovic s manželkou Annou roz. Kroužkovou. Od r. 1941 drží polovici syn Rudolf.

č. 132

R. 1856 zapisuje domek Karolina Nováková.

R. 1863 vyhořel.

R. 1884 ujal jej Josef Šmejkal a r. 1893 odevzdána mu i polovice po Karolíně Novákové. Sňatkem přešel domek v majetek Bohumíra a Františky Slámových.

č. 133

Na domku byl Jan Brož. Po jeho smrti chalupu s pozemky pod 2 jitra 1286 sáhů dědila vdova Barbora roz. Pejšová a děti František, Anna a Ma-

rie, zastoupené poručníkem Hynkem Brožem č. 70. Usedlost ujal (zápis z r. 1842) syn František.

R. 1863 domek vyhořel.

Dle smlouvy z r. 1863 ujala domek r. 1867 Marie Floriánová a r. 1868 František Florián. R. 1921 odevzdán knihovně Antonínu Floriánovi a jeho manž. Marii roz. Tůmové napolovic a zaknihován výměnek Františku Floriánovi.

č. 134

Ludmila Kroužková prodala Václavu a Rosalii Štikovým r. 1840 od č. 49 pro vystavění domku 82 1/2 sáhu i se stavebním materiálem za 110 zl. 48 kr. Těmto r. 1850 knihován byt a domek ujali František a Kateřina Bejšovcovi směnou s Josefem a Barborou Vachovými za domek č. 113 v ceně 120 zl. (Zápis r. 1850). R 1885 polovice připadla Marii Bejšovcové, uznané později za slabomyslnou.

R. 1863 a opětně 30. června 1870 domek vyhořel.

R. 1909 odevzdán Františku a Barboře Hájkovým, od r. 1938 jsou držiteli František Hájek s manželkou Annou rozenou Žbáňkovou.

č. 135

Dle zápisu z r. 1849 prodal Václav Fučík chalupu se zahrádkou za 200 zl. Josefu a Marii Štastným č. 79.

R. 1872 zapisují jej Jan Maděra s manž. Kateřinou. Zůstaly po nich dcery Františka provd. (Klejnová a Antonie provdaná za Václava Sekýta, z nichž tato byla od r. 1895 sama držitelkou. Manželé tito vedli zde po J. Maděrovi obchod smíšeným zbožím.

V Borotně pojistili si trvalou pamět založením Dětského útulku sv. Václava (r. 1930), k němuž věnovali pozemek a kapitál 70.000 K. Zakladatelka útulku A. Sekýtová zemřela r. 1939 ve věku 81 let.

Domek s obchodem koupil r. 1927 za 20.000 K nezl. Josef Houška.

R. 1863, 12. února domek vyhořel.

č. 136

Dle zápisu z r. 1841 prodal Antonín Chomout s povolením vrchnostenského úřadu tak zvanou barevnu a k ní od dvorečku od č. 79 a od zahrady č. parc. 126 na sadu celkem 148 sáhů jak stojí a leží za 132 zl. Hynku Dusíkovi, synu Filipa Dusíka.

Dusík zbudoval si tu domek. Podle odevzdání r. 1878 měly po čtvrtině děti Ignác Dusík, Jan Dusík, nezletilé dcery Anastázie a Marie a právo užívání vdova Marie Dusíková.

Při velikém ohni r. 1863 domek vyhořel.

R. 1886 ujal Ignác Dusík, mlynářský, polovinu domku a zdědil díl sestry Anastázie. Zůstal po něm syn Jan, sedlář v Plané nad Lužnicí, a dcera Žofie.

R. 1914 koupila domek Marie Langmayerová, choť místního učitele Františka Langmayera, jenž v první světové válce přišel o oko a byl proto předčasně pensionován.

č. 137

R. 1864 zaručuje si Anna Peterková výměnek. Polovici domku ujmá t. r. Marie Soldátova, na polovici je od r. 1888 Jan Soldát. R. 1904 dostal se domek do vlastnictví Kateřiny Soldátové, od r. 1906 držel polovici její manžel Václav Krejčí, jenž se r. 1911 stal jediným majitelem.

Dne 12. června 1888 domek vyhořel.

č. 138

R. 1868 zapisují domek František a Barbora Maňákoví, 1906 trhem dostal se manželům Josefu a Marii Maňákovým, od r. 1912 drželi jej manželé Jan a Josefa Mansfeldovi, r. 1921 koupili jej za 30.000 K Václav a Antonie Kaňkovi, onen pak držel jej od r. 1922 sám. Po něm odevzdán byl domek Blaženě Babické a r. 1927 koupili jej manželé Josef a Anastázie Hájkovi.

R. 1863 domek vyhořel.

č. 139

Jan a Anna Huňáčkovi postoupili dle smlouvy z r. 1858 domek Františku Kroužkovi a tento Karlu Chotovinskému v ceně 635 zl.

Od r. 1865 byl majitelem Michal Goldstein, r. 1902 trhem nabyli ho manželé Rudolf a Hermína Kohnovi, od r. 1936 držela jej tato sama.

č. 140

R. 1850 knihován je domek Matěji Němečkovi.

Od r. 1893 odevzdáním přešel v majetek Josefa Němečka.

č. 141

R. 1868 dle svatební smlouvy stali se majiteli domku František a Františka Pachtovi, od r. 1906 odevzdáním jen tato sama. R. 1907 převzali jej manželé Jan a Marie Pachtovi. -24)

č. 142

R. 1846 Karel Klecanda odstoupil domek své sestře Anně a švagru Václavu Malému v ceně 80 zl. R. 1871 ujal jej Jan Huňáček s manž. Annou, 1889 Antonín Huňáček. Od r. 1894 drželi domek Jan a Pavlína Beringerovi, 1915 ujal Josef Beringer polovici Janovu, od r. 1916 byla na polovici Anna Beringerová.

R. 1925 koupil domek v dražbě za 38. 700 K Jan Chomout a již r. 1928 odevzdán Antonínu Chomoutovi. Od r. 1931 je spoludržitelkou manželka tohoto Marie.

č.143

Na základě smlouvy z r. 1869 a intimátu okresního soudu ujal domek r. 1880 Josef Oplt. R. 1887 koupil jej v dražbě Václav Zelenka R. 1898 trhem dostal se v majetek Františka a Terezie Jískových, r. 1902 týmž způsobem Václavu a Marii Hřebejkovým a r. 1904 Josefu a Rosalii Máchalovým. R. 1929 ujal domek syn Josef Máchal s manželkou Boženou.

č. 144: Na Basantce, Basamtka

R. 1889 byla rozdělena a přístavbou rozšířena chalupa čp. 125. Jedné části používal potom dle smlouvy z r. 1874 František Kroužek, jenž si vystavěl opodál stodolu a r. 1900 i novou chalupu, staré stavení pak zbořil. Stavbu jako zedník provedl sám.

R. 1908 byla chalupa odevzdána nejmladšímu synu Karlovi, který později stavení přestavěl a rozšířil. Od r. 1910 jest spoludržitelkou manželka jeho Marie roz. Beranová.

24) Jan Pachta (nar. 15. června 1883) již r. 1904 převzal funkci hrobníka při místním i kosteleckém chrámu a r. 1918 i varhaníka a ředitele kůru. R. 1904 stal se Pachta také členem místního hasičského sboru, v němž je od r. 1918 správcem (zbrojmistrem) a od r. 1904 byl činným i ve spolku divadelních ochotníků.

č. 146: Školní budova

(V rukopise chybí. Pro úplnost přidáno)

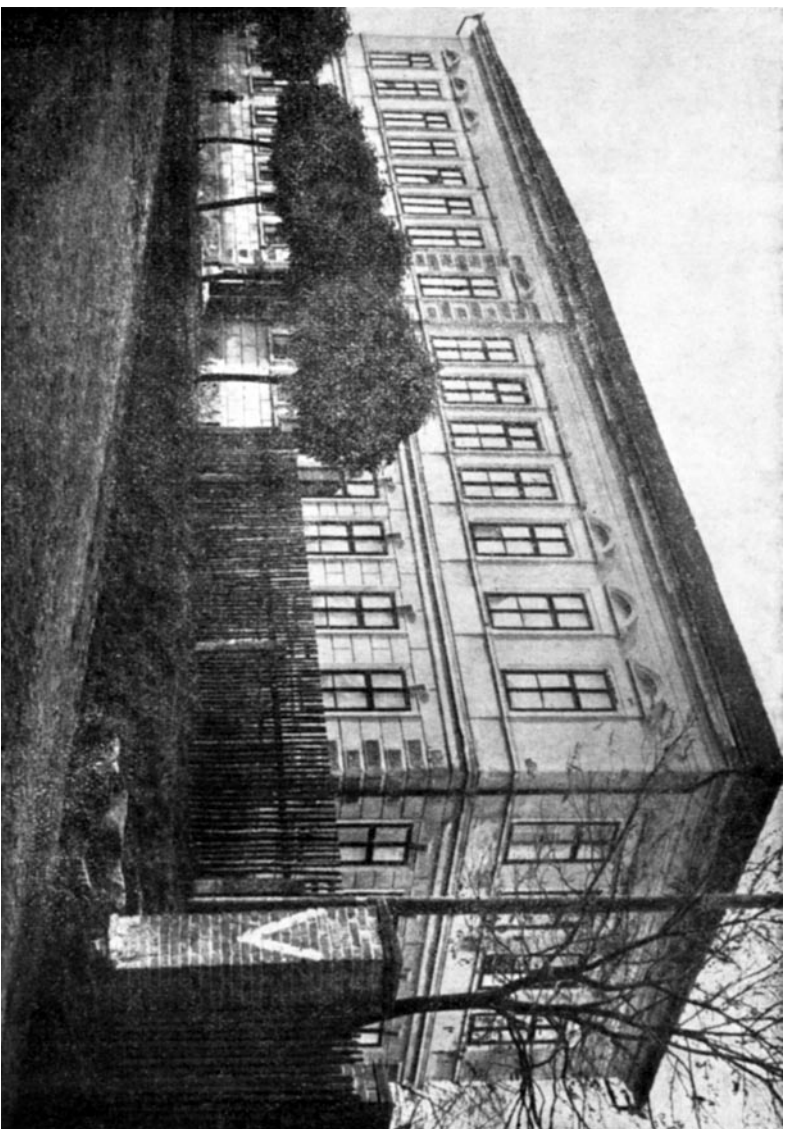
Již r 1887 nařídila okresní školní rada v Sedlčanech místní školní radě v Borotíně, aby hleděla co nejdříve započítí se stavbou nové školní budovy, ale tato podala proti stavbě společně s obecním zastupitelstvem protest k zemské školní radě a posléze i k ministerstvu; protest byl zamítnut a r. 1894 znova nařízena stavba školy. A ježto i nyní místní činitelé věc oddalovali, zakoupila okresní školní rada sama za 580 zl. místo ke stavbě školy na pozemku koláře Jakuba Míky (č. parc. 1239) a nařídila, aby místní školní rada do 8 neděl opatřila plány a rozpočty stavební, jinak že tak učiní sama.

Tak došlo konečně r. 1896 ke stavbě školy, jež zadána nejnižšímu offerentu Josefu Hromasovi z Neveklova za 23.000 zl. rak. č. Dne 2. dubna t. r. posvětil farář Josef Budil základní kámen a dne 22. srpna 1897 byla novostavba školy vysvěcena vikářem Juliem Slivkou za přítomnosti okr. škol. inspektora Petra Vepřka.

Počátkem školního roku 1897 - 98 začato s vyučováním v nově budově, kde byl zároveň byt řídícího učitele.

Když r. 1921 zřízena byla v Borotíně škola měšťanská (hlavní), musely býti provedeny některé změny v budově (1922). Kabinet byl spojen se sousední třídou na kreslírnu, ze sborovny a sousedního pokoje ředitelova utvořena byla první třída školy obecné.

Poznámka k čp. 1. V domě tomto narodil se 16. prosince 1892 Roman Urban, syn Jana Urbana. Vystudoval učitelský ústav v Soběslavi, působil ve Skřejích na Moravě, za první světové války byl raněn a od r. 1915 učil v Č. Budějovicích a Hluboké a r. 1923 byl vyslán ministerstvem školství do Bukurešti, kde učil 7 let na doplňovací škole československé. Rumunským ministerstvem války byl jmenován učitelem na vyšší důstojnické škole letecké a vyšší důst. škole ženijní (1928 - 1930). V Knihovně československého ústavu zahraničního vydal spis »Čechoslováci v Rumunsku« (1930), psal o kulturním a hospodářském životě Čechů a Slováků v Rumunsku do č.-budějovického »Republikána« a o odbojné činnosti bukureštské kolonie proti Rakousku-Uhersku do »Národních listů«. Byl také členem Čsl. společnosti pro studium menšinových otázek.

Škola v Borotně (čp. 146). Foto P. Franíšek Procházka

RUDOLF JAN EZECHIAŠ CIKHARDT narodil se 10. dubna 1888 v Borotíně ve mlýně „na Pile“ (čp. 121) ze staré mlynářské rodiny, jejíž předkové připomínají se na četných mlýnech jihočeských již od konce 16. stol. (v Borotíně od r. 1831). Do obecné školy chodil ve svém rodišti a již tehdy ilustroval drobný psaný časopis, který „vydával“ se svým bratrem. Studoval potom na reálce v Táboře (od r. 1902) a na hospodářské akademii v Táboře. Za středoškolských studií účastnil se vydávání psaného časopisu „Blaník“ (1905) a horlivě propagoval mezinárodní pomocný jazyk esperanto. R. 1908 uspořádal v Soběslavi i esperantskou výstavku. Do anglického esperantského časopisu „La esperantiata studento“ napsal článek o Táboru (Urbo Tabor en Bohemujo). Později zúčastňoval se i mezinárodních esperantských kongresů.

Rud. Ez. Cikhardt

Absolvovav hospodářskou akademii, působil nejprve jako hospodářský adjunkt v Sedlici, Dobešicích, Drhovli a Drahenicích na panství lobkowiczském, potom však přešel do služeb banky „Slavie“, kde byl posléze vrchním hospodářským likvidátorem. O jeho zásahu ve funkci likvidátora do velkého procesu východočeských žhářů vypravuje J. Marx v reportážním románu „Žhář“. Napsal také několik statí z oboru hospodářského a pojistného.

Hlavním oborem jeho literárních prací byla však topografická historie, jak patrně z výčtu jeho prací.

Psal do „Českého hospodářského zvířectva“ (1914 Výhody rašelinného steliva, 1916 Dobytkářství na Blatensku v minulosti, 1917 Dobytkářství na panství drahenickém před sto lety, Cena mléka jako živiny, Uložení brambo-

rů v hospodářství, 1918 Ceny hospodářských výrobků v dobách minulých, 1920 Z minulosti našeho drůbežnictví, 1921 Dobytkářské poměry na Tábořsku v minulosti), „Českého jihu“ (1907 Chrám sv. Michala v Jistebnici, Nejstarší duchovenstvo v Soběslavi, 1928 Z doby roboty, 1930 Jaké bývaly zimy, 1933 Vzpomínka na požár v Borotíně před 70ti lety), „Chovu hospodářského zvířectva“, „Jihočeských hospodářských listů“ (1914 Z dějin českých rybníků, Mezinárodní pomologický katalog), „Jihočeského sborníku historického“ (1931 Z minulosti Libějic, 1932 a d. Osada Chotovinská), „Kraje kalicha“ (1927 Hospodářské poměry v Radkově r. 1713, 1928 Po letech, 1928 Poddanství a roboty), „Lidových listů“ (1943 Duchovní skladby Kyptovy), „Lověny a háje“ (1913 Zúrodnění rybníků), „Našeho kraje“ (1925 Krupobití u Borotína, 1928 Roboty a její zrušení), „Příseckých listů“ (1907 Esperanto, 1908 Rozvoj Esperanta v Čechách), „Pojistného obzoru“, „Starých i nových zvěstí ze Soběslavě a okolí“ (1908 Duchovenstvo soběslavské v 17. století, Vysoká věž tábořská, 1909 Duchovní správa v Soběslavi, 1910 Jak bývalo u nás draho, Kostel sv. Jana v Janově), „Tábora“ (1907 Strkov, 1908 Z dějin kostela tábořského, Z listovních pamětí literátů tábořských), „Tábořského kraje“ (1907 Fara v Borotíně po r. 1724, Kostel tábořský r. 1602, Z pamětí společnosti sv. Michaela v Táboře) a do „Věstníku jihočeských museí“ (1911 Zkazky z Podbrdsko, Z minulosti osady Drahenic na Břežnicku).

Z prací těchto byly samostatně vydány Z minulosti Libějic (1931) a Osada Chotovinská (1932). Tato kniha je bohatou snůškou dat a historie osad, gruntů a rodů z původních archivních pramenů. Sleduje zevrubně vývoj českého venkova od války třicetileté až po dobu přítomnou. Text opatřil vlastními fotografiemi a plány. Od mládí rád kreslil a maloval a této zálibě zůstal věren po celý život. Již r. 1909 reprodukován byl jeho obrázek Zříceniny hradu Borotína a Plán Borotína ve spisku jeho bratra „Borotín“ (1909), jiné reprodukce přinesl „Kraj kalicha“ (1925 Cimbál tábořského orloje) a „Jihočeský sborník historický“ (1934 plán Polánky, Chotovin a Jeníčkovy Lhoty).

Četnými zprávami přispěl do monografie „Tábořsko“ (1921) a do spisku „Město Soběslav“ (1907), sestavil přehled soběslavského duchovenstva.

Řada prací zůstala v rukopisech. Jsou to úvody k obecním kronikám v Košíně, Lhotě Beranově, Libějicích, Moravči, dále „Z dějin kostelů v Táboře“ (1917 pro děkanství tábořské), „Dějiny farního chrámu ku cti sv. Maří Mag-

dalény (později Vstoupení Páně) v Borotíně“ (1916). které sestavil také pro popis diecése česko-budějovické (nevydaný), „Klášteřínský kostel Narození Panny Marie v Táboře“ (1916), „Poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie v Klokotech“ (1917), „Lhota Kamenná“ (1927), „Dobrá Voda“ (na Pelhřimovsku, 1929), „Z minulosti osady Letná - Dlouhá Ves“ (1938?), „Pikov“ (již nedokončeno). Mimoto sestavil na základě dlouholetého bádání obsáhlé rodokmeny rodu Cikhartů (od r. 1702). a Vegrů (od r. 1726).

V poslední době obíral se historickým místopisem rodného Borotína, kteréž práci věnoval všechny volné chvíle. Sebraný materiál hodlal zpracovati v dobách klidné výslužby, jíž se však nedočkal. Tak vydán byl jeho Historický místopis Borotína nákladem Spolku rodáků a přátel Borotína a okolí v Praze r. 1946 již po jeho smrti.... Po delší nemoci zesnul tiše ve vinohradské nemocnici dne 16. května 1944. Nesplněna zůstala jeho touha, aby po odchodu do výslužby mohl se plně věnovati svým literárním plánům. Jenom v tom se splnilo jeho přání, že spočinul k poslednímu věčnému spánku v půdě svého rodiště, jež tolik miloval. Pohřeb jeho konal se v neděli 21. května 1944 v Borotíně z domu čp. 77 za veliké účasti občanstva na místní hřbitov, kde byly tělesné jeho pozůstatky uloženy v rodinném hrobě. Jménem Spolku rodáků a přátel Borotína a okolí rozloučil se se zesnulým F. R. V. Dražan Borotínský. Spolek ztratil v něm iniciativního místopředsedu, který se uplatnil zejména při oslavách Kypťových v Borotíně r. 1943. Zasloužil se i o opravu farního chrámu borotínského, podporuje snahy místního faráře P. Františka Procházky, jenž opravou chrámu a jeho vnitřního zařízení pojistil si trvalou pamět osadníků borotínských.

Zákeřná choroba a předčasná smrt přervaly činnost Cikhardtovu v největším jejím rozmachu. Přes to zůstavil hluboké stopy své práce, kterou teprve budoucí doba plně zhodnotí.